

LUKA

NKHANI ZABWINO ZA JEZU ZAKUNEM-BEDWA NA LUKA

*Luka adalewa kuti thangwe ranyi adanemba bukuli
(Luka 1:1-4)*

¹ Wan thu azinji akhafuna kulewa bzinthu bzomwe bzidacitika pakati pathu, ² ninga momwe iwo adatinembera bzomwe iwo adawona na maso, kuyambira pakutoma, omwe adadzakhala atumiki wa mafala. ³ Na inembo ndidawona kuti bzikhali bwino kuti ndikunemberenimbo, imwe wakulemekezeka Atiyofu, ninga momwe mukhadandiuuzira kale bzentse mwabwino pakutoma, ⁴ kuti mudziwisise cadidi ca mafala yomwe mukhadauzidwa kale.

*Kubadwa kwa Juwau Mbatizi na Jezu
(Luka 1:5-2:52)*

⁵ Pomwe Erodi akhali mambo wa kuJudeya, pakhana baba wa ntsembe m'bodzi, dzina lace Zakaliya. Iye akhali wa dzindza la Abiya, ndipo mkazace akhali Zabere, dzindza la Alau.

⁶ Mwamuna na mkazi akhali wakulungama kuna Mulungu. Akhateweza bwino mitemo na bzakutonga bzentse bza Mbuya. ⁷ Tsono akhalibe wana thangwe Zabere akhabereka lini. Ndipo awiriwo wentse akhadakalamba.

⁸ Ntsiku inango, Zakaliya akhali mnyumba ya Mulungu, acimbacita basa lace la ubaba bwa ntsembe thangwe likhali pfoti la dzindza

lace. ⁹ Nakuti ukhali msambo wa azibaba wa ntsembe kumbacita pfoti-pfoti la kutentha ntsembe mNyumba ya Mbuya. ¹⁰ Wan thu wentse akhapemba kunja panthawe yakutentha ntsembe yakununcira.

¹¹ Ndipo kabodzi na kabodzi adawoneka anjo m'bodzi wa Mulungu aciima kuboko lace ladidi pamphatso ya ntsembe yakununcirayo. ¹² Pomwe Zakaliya adawona anjoyo, iye adadzidzimuka acibva mantha. ¹³ Tsongo anjoyo adamuuza kuti:

Zakaliya! Leka kubva mantha. Mkumbiro wako wabveka. Mkazako Zabere an'dzakubalira mwana wa mwamuna. Un'dzamupasa dzina lakuti Juwau.

¹⁴ Iwepo un'dzakomedwa ucikondwa na kubadwa kwace, ndipo wan thu azinji an'dzakomedwambo. ¹⁵ Iye an'dzakhala mkulu pamaso paMbuya. Iye an'dzamwa lini vinyu ayai cakumwa cinango cakuledzeresa. Pomwe iye akadzabadwa an'dzakhala wakudzazidwa kale na Mzimu Wakucena. ¹⁶ Iye an'dzabweresa pomwe wan thu wa kuIjirayeri kuna Mbuya Mulungu wawo. ¹⁷ Iye an'dzabakapita mumzimu na mpambvu ninga mpolofeta Eriya, kuti adzasandulize mitima ya azibaba kuti adzayanjane pomwe na wana wawo, na kudzapfundzisa anyakupanduka kuti adzafambe munjira yakulungama. Na tenepo an'dzakondzerera wan thu kuna Mbuya.

¹⁸ Ndipo Zakaliya adam'bvundza anjo ule aciti: “Ningadziwe tani bzimwebzi? Thangwe ine-pano ndine nkhala mba ndipo mkazangu ana magole mazinji.”

19 Anjoyo adamutawira aciti:

Ine-pano ndine Kabiriyeri. Nimbakhala pabodzi na Mulungu. Ndatumidwa kuti ndidzakuuze mafala yabwinoya. **20** Ndipo un'dzakhala bewewe, un'dzalewa-lewa lini pomwe mpaka pantsiku yomwe bzin'dzacitika bzimwebzi thangwe ulibe kubvuma mafala yanguya yomwe yan'dzateweze ka kutsogoloko.

21 Wan thu akhamudikhira Zakaliyayo acidabwa thangwe iye adacedwa mnyumba mwa Mulungumo. **22** Pomwe iye adabula mnyumbamo akhalewa-lewa lini ndipo wan thu adadziwisa kuti iye adawona cinthu cakudabwisa. Iye akhalewa-lewa na manja basi thangwe akhadasanduka bewewe. **23** Pomwe ntsiku zace za basa zidamala, iye adabwerera kumui. **24** Pakupita ntsiku zimwezo, mkazace Zabere adatenga mimba, ndipo adabisala mpaka minyezi mixanu, acimbalewa kuti: **25** “Ibzi ndibzo Mbuya wandicitira, tsapano palibe cinthu comwe cindipasa manyazi kuna wan thu.”

Anjo adadziwisa kubadwa kwa Jezu

26 Ndipo mwezi wacitanthatu wace, adatumidwa anjo Kabiriyeri kumzinda wa Nazalee dziko la Galileya. **27** Kumweko kukhana dende lomwe likhadabvundziridwa na mwamuna dzina lace Zuze wa dzindza la Davide. Dzina lace akhali Maliya. **28** Pomwe adafika pana Maliyapo adalewa kuti: “Kondwa ndiwe, wankhombo. Mbuya ana iwepo!” **29** Maliya adaneseka kwene-kwene na mafalayo. Ndipo adakumbukira mumtima mwace mamukoyo.

³⁰ Anjo ule adaptiriza kulewa aciti:

Maliya! Leka kubva mantha! Iwepo wasimbidwa na Mulungu. ³¹ Un'dzatenga mimba ucidzabala mwana omwe un'dzam'cemera kuti Jezu. ³² Iye an'dzakhala mkulu acidzacemerredwa Mwana wa Iye Wakudzulu. Ndipo Mbuya Mulungu an'dzam'pasa umambo bwa babace Davide. ³³ An'dzatonga na kuyenderera azukulu wa Jakobi. Umambo bwace bun'dzamala lini.

³⁴ Maliya adabvundza anjoyo aciti: “Kodi bzingacitike tani terepoyo? Nakuti ine-pano ndikanati kuphatidwa na mwamuna.”

³⁵ Ndipo anjo ule adamutawira aciti:

Mzimu Wakucena un'dzakubulukira. Ndipo mphambvu za Iye Wakudzulu zin'dzakugwanankhira ninga mtambo. Na tenepo mwana omwe an'dzabadwayo an'dzacemerredwa Mwana wa Mulungu. ³⁶ Na m'bale wakombo Zabere ana mimba ya minyezi mitanthatu uko iye ni nkhalamba, napo wan thu akhalewa kuti iye ni ngomwa. ³⁷ Nakuti palibe comwe cingatazike kuna Mulungu.

³⁸ Maliya adati: “Ndiri pano ine nyabasa wanu Mbuya. Mbabzicitike ninga momwe mwaleweramo.”

Ndipo anjo ule adayenda.

Maliya adayenda kukawona Zabere

³⁹ Pantsiku zimwezo, Maliya adayenda na kamkulumeze kumui omwe ukhali mmapiri ya mzinda wa Juda. ⁴⁰ Ndipo adafika pamui paZakaliya adamusana na Zabere. ⁴¹ Pomwe Zabere adabva mamuko ya Maliya, mwana

omwe akhali mmimba mwaceyo adapfukunyuka. Zabere adagwaniridwa na Mzimu Wakucena
42 acilewa na kukuwa aciti:

Wakusimbidwa ndiwe kuposa akazi wentse! Wakusimbidwa pomwe ni mwana omwe un'dzabalayo! **43** Kodi ine-pano ndine yani kuti mai wa Mbuya abwere kudzandiwonambo? **44** Pomwe ndabya mamuko yakoya, mwana omwe ali mmimba mwangumuyu wapfukunyuka na kukondwa. **45** Wakusimbidwa ngule omwe adabvuma kuti bzentse bzomwe Mbuya adalewa bzin'dzacitika.

Maliya adatumbiza Mbuya

46 Ndipo Maliya adalewa kuti:

Mtima wangu uli kutumbiza Mbuya

47 ucikondwera Mulungu Mpulumusi wangu.

48 Thangwe iye adandibvera ntsisi na kubzicesva kwangu ine nyabasa wace!

Kuyambira lero mpaka kutsogolo wantru wentse an'dzandicemera wakusimbidwa.

49 Thangwe Iye Nyamphambvu wandicitira bzintru bzikulu kwene-kwene!

Na tenepo dzina lace ndakucena.

50 Ntsisi zace n'zakuyenderera kuna madzindza yentse yomwe yambamule-mekeza.

51 Iye adaimisa boko lace la mphambvu, acithotha wantru wakusamwa mmitima mwawo.

52 Adagwesa atongi mmipando yawo acikwizika wakubzicesva.

53 Adapasa bzintru bzabwino anyanjala, acithotha anyakudala cimanja-manja.

⁵⁴ Iye adakumbuka ntsisi zace acithandiza Ijirayeri, nyabasa wace,
⁵⁵ ninga momwe adauzira azibabathu Abramu na azukulu wace wentse na kuyenderera.

⁵⁶ Maliya adakhala naye minyezi mitatu, ndipo adabwerera kumui.

Kubadwa kwa Juwau Mbatizi

⁵⁷ Pomwe zidawkana ntsiku, Zabere adabala mwana wa mwamuna. ⁵⁸ Wantru wa pafupi na abale wace adakondwa pomwe adabva kuti Mbuya adamubvera ntsisi. ⁵⁹ Pomwe zidapita ntsiku zisere, wantru adabwera kumsinda wakucosa mcikuta, ndipo iwo akhafuna kum'pasa dzina la babace, Zakaliya. ⁶⁰ Tsono mai wace adatawira aciti: “Ne-ne-ne, bzingacitike lini na pang'onopo. Maka Juwau.” ⁶¹ Ndipo iwo adamuuza kuti: “Palibe muntru kudzindza lako omwe ana dzina limweri.” ⁶² Na tenepo iwo adabvundza na manja babace kuti iye akhafuna kum'pasa dzina lanyi. ⁶³ Ndipo iye adakumbira katabwa kuti anembe. Ndipo adanemba kuti: “Dzina lace ni Juwau.” Na tenepo wantru wentse adadabwa.

⁶⁴ Panthawe yomweyo, mulomo wace udafunguka na lirime lace licitsudzuka. Ndipo iye adayamba kusimba Mulungu. ⁶⁵ Na tenepo wantru wentse wa pafupi wace adabva mantha. Ndipo nkhanayo idabveka kumii yentse ya kumapiri ya kuJudeya. ⁶⁶ Wantru wentse omwe akhaibva akhanyamala nayo, acimbalewa kuti: “Kodi mwana omweyu an'dzakhala yani?” N'cadidi kuti boko la Mulungu likhana iye.

Zakaliya adatumbiza Mbuya

67 Ndipo babace Zakaliya adagwaniridwa na Mzimu Wakucena acikuza Mbuya aciti:

68 Wakusimbidwa ndiye Mbuya Mulungu wa kuljirayeri,

thangwe iye adabwera kudzawona wanthu wace aciwapulumusa.

69 Iye watipasa mpulumusi mkulu kudzindza la nyabasa wace Davide,

70 ninga momwe iye adafotokozena kale-kale na mulomo wa apolofeta wace wakucena.

71 Kuti adzatipulumuse kuna anyamadulan-thaka

na kuna anyakutinyosa.

72 Kuti abvere ntsisi azibabathu,

kuti akumbuke pomwe cipangano cace caku-cena,

73 na kulumbira komwe adacita kuna ba-bathu Abramu.

74 Kuti iye atipulumuse mmanja mwa anya-madulanthaka wathu,

kuti timuphatire basa na kusaya mantha ntsiku zentse za moyo wathu,

75 wakucena na kulungama kuna iye.

76 Na iwe kamwanawe,

un'dzacemeredwa mpolofeta wa Iye Wakudzulu.

Nakuti un'dzabakapita kutsogolo kwa Mbuya kuti ukamukondzere njira zace.

77 Kuti akadziwise wanthu wace cipulumuso pakulekeredwa bzakuipa bzawo.

78 Na ntsisi za Mulungu wathu,

omwe adadzatiwona kucockera kumabva dzuwa;

⁷⁹ kuti abvunike wale omwe ali mumdima na wale omwe ali pafupi na impfa; kuti adzatitsogolere munjira ya mtendere.

⁸⁰ Ndipo mwanayo akhakula acilimbika mumzimu. Iye adakakhala mudambo mpaka ntsiku yomwe adakawonekera kujirayeri.

2

Kubadwa kwa Jezu

¹ Panthawe yomweyo Seza Agustu adapereka mtemo wakuti pacitike kanembera. ² Ndipo kanemberayo adacitika pomwe Kerino akhali mtongi wa kuSiriya. ³ Wan thu wentse adayenda kukabzinembesa kuzinda wawo omwe adabadwa. ⁴ Ndipo Zuze adacokambo kumzinda wa Nazalee, cigawo ca Galileya, acikwira kumzinda wa Belee, cigawo ca Judeya, nakuti ukhali mzinda wa mdzindza wace Davide ⁵ kuti akanembedwe pabodzi na Maliya omwe akhadamubvundzira ndipo iye akhana mimba kale.

⁶ Pomwe iwo akhali komweko, zidakwana ntsiku zace kuti abale. ⁷ Ndipo adabala mwana wakuyamba, adamuvunyizira panguwo, acimugonesa mthanga mwa bzifuwo thangwe mynyumba mwa alendo mukhalibe mbuto.

Anjo na amakabusa

⁸ Ndipo kumphimpha inango kukhana amakabusa akhadyesa bzifuwo usiku. ⁹ Ndipo adawoneka anjo m'bodzi wa Mbuya, ceza ca Mbuya cidawatoya. Na tenepo iwo adabva mantha kwene-kwene. ¹⁰ Tsongo anjoyo

adawauza kuti: "Lekani mantha! Ndadzakuuzani nkhani yabwino yakukomera wantru wentse.
11 Thangwe lero lino kumzinda wa Davide kwabadwa mpulumusi omwe ni Mbuya Krixtu.
12 Mun'kamuzindikira tenepayu: mun'kawona mwana adavunyizira panguwo adagonesa mthanga mwa bzifuwu.

13 Panthawe ibodzi-bodziyo padawoneka mthithi wa wantru wakudzulu akhadaima na anjoyo acimbatumbiza Mulungu, aciti:

14 Mbiri kuna Mulungu wakudzulu!

Mtendere pantsi kuna wantru wankhombo

15 Pomwe anjo wale adabwerera kudzulu amakabusawo adapangana aciti: "Mbatisyedeni kuBeleeko tikawone ninga momwe watiusira Mbuyamu."

16 Ndipo iwo adayenda na kamkulumize, acikamuwona Maliya na Zuze, na mwanayo adagonesa mthangamo. **17** Pomwe adamuwona adayamba kuwuza wantru ninga momwe adauzidwira bza mwanayo. **18** Ndipo wantru wentse adadabwa na nkhani ya amakabusawo. **19** Tsongo Maliya adanyamala nabzo bzentsenebzo, acimbabzikumbukira mumtima mwace. **20** Ndipo amakabusa wale adabwerera, acimbakuza na kupasa mbiri Mulungu pabzentse bzomwe adabva na kubziwona ninga momwe akhadauzidwira.

Msinda wakucosa mcikuta Jezu

21 Pomwe mwanayo adapfitsa ntsiku zisere, adacita msinda wakucosa mcikuta, acimupasa dzina kuti ni Jezu lomwe anjo akhadam'pasa kale pomwe mamace akhanati kutenga mimba.

²² Panthawe ya msinda wawo wakutsukidwe ninga momwe ukhalewera mtemo wa Mozeji, azibaba wa Jezu adayenda naye kuJeruzalema kuti akamupereke kuna Mbuya,²³ (ninga momwe udanembedwa mtemo wa Mbuya kuti: “mwana wakuyamba kubadwa wacimuna bzin’funika kuti adzaperekedwe kuna Mbuya.) ²⁴ acipereka pomwe ntsembe ninga momwe ukhalewera mtemo wa Mbuya kuti: “njiwa ziwiri ayai nkhangaiwa ziwiri.”

²⁵ Akhalipo munthu m’bodzi kuJeruzalema, dzina lace Simiyau omwe akhali wakulungama na wakulemekeza kuna Mulungu. Iye akhadikhira Mulungu adzapepese Ijirayeri. Ndipo Mzimu Wakucena ukhana iye. ²⁶ Mzimu Wakucenayo ukhamudziwisa kuti an’dzafa lini acisaya kudzwona Krixtu wa Mbuya. ²⁷ Mzimu udamuyen-desa kunyumba ya Mulungu. Pomwe adabwera azibaba wa Jezu kudzacita msindayo ²⁸ ndipo Simiyauyo adamutesa mmanja acitenda Mulungu aciti:

²⁹ “Mbuya, tsapano mulekeni nyabasa wanu ayende na ufulu ninga momwe limbalewera fala lanu! ³⁰ Nakuti ndaciwona kale cipulumuso canu na maso yangu, ³¹ comwe imwe mudatumiza kumadzindza yentse ya pantsi. ³² Ni ceza kuna wantru wakunja, mbiri kuna wantru wanu wa kuIjirayeri.

³³ Ndipo azibabace adadabwa na bzomwe bzikhalewedwa kwa mwanayo. ³⁴ Pamwepo Simiyau adawasimba aciuuza Maliya mamace kuti: “Mwanayo an’dzagwesa ndipo acidzamusa pomwe wantru azinji wa kuIjirayeri.

An'dzakhala cizindikiro cakuti wantru azinji an'dzalewana naco kuipa. ³⁵ Na tenepo ndzeru za wantru azinji zin'dzazimbuka padeca ndipo acidzaphayambo pomwe mtima wako ninga cisenga.

³⁶ Akhalipombo mpolofeta wacikazi m'bodzi nkhalamba, dzina lace Yana, mwana wa Fanwere wa dzindza la Aseri. Iye akhadalowodwa acikhala magole manomwe yokha na bayace kucokera paudende bwace, ndipo akhali mamsiwa mpaka kupfitsa magole makumi masere na manai. ³⁷ Ndipo iye akhacoka lini mnyumba ya Mulungu, acimbabzimana kudya na kumbacita mikumbiro nthawe zentse. ³⁸ Panthawe yomweyo adafenderambo pamwepo acitenda Mulungu acilewa bza mwanayo kuna wentse omwe akhakhulupirira kudzawona ufulu bwa Jeruzalema.

³⁹ Pomwe adakamala kucita bzentse bzomwe bzikhalewa mtemo wa Mbuya, iwo adabwerera kumui kumzinda wa Nazalee cigawo ca Galileya. ⁴⁰ Ndipo mulumbwanayo akhakula acilimbika, acikhala na ndzeru ndipo Mulungu akhamusimba.

Jezu adapfundzisa apfundzisi wa Mtemo

⁴¹ Ndipo azibabace akhambayenda kuJeruzalema magole yentse kucikondweso ca Paxikwa. ⁴² Pomwe iye akhana magole khumi na mawiri, adayendambo nawo kuJeruzalemako ninga momwe ukhali msambo wa cikondwesoco. ⁴³ Pomwe cidamala cikondwesoco, iwo adabwerera kumui. Tsono mwanawo Jezu adasala kuJeruzalema. Ndipo

iwo alibe kudziwa kuti iye wasala. ⁴⁴ Iwo akhakumbuka kuti ali kubwera mmambuyo na andzace, ndipo adafamba ntsiku yentse. Adamunyang'ana kuna azibaba winango na anantsi, ⁴⁵ tsono adamusaya, ndipo adabwerera pomwe kuJeruzalema. ⁴⁶ Pomwe zidapita ntsiku zitatu, iwo adakam'bulukira mnyumba ya Mulungu. Iye akhadakhala pana apfundzisi wa mtemo acimbawatetekera na kuwabvundza. ⁴⁷ Wan thu wentse omwe akhamubva akhadabwa na matawiriro yace na ndzeru zace. ⁴⁸ Pomwe adamuwona, adasusumwa naye. Ndipo mamace adamubvundza kuti: “Nandi mwanangu, thangwe ranyi wacita tenepayu? Ine-pano na babakoyu tikhana thupo ndipo tikhakunyang'ana kwene-kwene!” ⁴⁹ Ndipo iye adawatawira kuti: “Thangwe ranyi mukhandinyang'ana? Kodi mun'dziwa lini kuti bzin'funika kuti ndikhale mnyumba mwa Babangu?” ⁵⁰ Tsono iwo alibe kubvesesa bzomwe adawauzabzo.

⁵¹ Pamwepo adaptolika nawo kuNazalee. Ndipo iye akhambawabvera. Tsono mamace akhabzikoya bzentsenebzo mumtima.

⁵² Ndipo Jezu akhakula, acikhala na ndzeru na nkhombo kuna Mulungu na wan thu.

3

Kupaliza kwa Juwau M'batizi

(Luka 3:1-20)¹ Pakupita magole khumi na max-anu ya mambo mkulu Tiberiyo, Pontsiyo Pirato akhali mtongi wa kuJudeya. Erodi akhali mtongi mkulu wa kuGalileya ndipo m'bale wacembo

Firipi akhali mtongi mkulu wa kuItuleya na kuTalakoniti. Ndipo Lizanya akhali mtongimbo mkulu wa kuAbilenya. ² Yanasi na Khefasi akhali akulu-akulumbo wa azibaba wa ntsembe. Panthawe imweyo, Mulungu adalelewa na Juwau, mwana wa Zakaliya mudambo. ³ Ndipo Juwau adayenda kukapaliza batizo lakuti akhumbule bzakuipa bzawo kumadziko yomwe yakhali m'phepete mwa m'kulo wa Jordau, ⁴ ninga momwe lidanem-bera bukhu la m'polofeta Zaiya liciti:

“Fala liri kulewa kuti kondzani njira ya Mbuya, fungulani miseu ya kulungama”. ⁵ Bzigwa bzentse bzindzakhala na tumitunthu. Mapiri na tumapiri bzindzayalazidwa. Njira zentse zakugonyoka zindzalungamizidwa. Na zentse za mapoli-kata zin'dzayalasidwa. ⁶ Wan thu wentse an'dzawona mpulumusi wa Mulungu.

⁷ Ndipo Juwau akhawauza wan thu wale omwe akhafuna kubatizidwa aciti:

Nandi wana wa nyokamwe! Kodi mban i wakuuzani kuti muthawe nyathuwa yomwe iri kubwerayo? ⁸ Citani bzinthu kuti bzilatize kuti mwaleka bzakuipa bzantu cadidi! Lekani kumanizana kuti ndimwe wana wa Abramau. Tsono ine ndiri kukuwuzani kuti Mulungu angasanduse minyalayi kuti ikhale wana wa Abramu. ⁹ Nakuti mbadzo idakondzekera kale kuti igwate mizi ya miti, thangwe muti uli wentse omwe un'bala lini bzisapo bzabwino, un'dzagwatidwa uciyeseredwa pamoto.

¹⁰ Ndipo wan thu azinji akham'bvundza aciti: “Kodi tsono ticite tani?”

¹¹ Ndipo iye adawatawira aciti: “Ule omwe ana bzakubvala bziwiri mbaapasembo cibodzi omwe alibe, na ule omwe ana cakudya mbaacitembo bzibodzi-bodzibzo.”

¹² Adabwerambo anyakupimisa mtsonkho kuti adzabatizidwembo, ndipo iwo adam'bvundza kuti: “Misiri, kodi ife-panombo tin'cite tani?”

¹³ Iye adawatawira aciti: “Lekani kupimisa bzizinji kuposa bzomwe mwauzidwa.”

¹⁴ Na acikunda adam'bvundzambo kuti: “Kodi ife-panombo ticite tani?”

Iye adawatawira aciti: “Lekani kutengera bzinthu wantru na mpembe, ayai kuwanamizira mulandu. Kondwani na kobiri zomwe mumtambira pamwezi.”

¹⁵ Tsono wantru akhana cikhulupiro cikulu ndipo akhakumbuka kuti Juwauyo akhali Krixtu.

¹⁶ Ndipo Juwau adawatawira wentse aciti:

N'cadidi kuti ine-pano ndiri kukubatizani na madzi. Tsono, ali kubwera mkulu kuposa ine-pano, omwe ndin'kwanisa lini kutsudzula nthambo za xango zace, omweyo andzakubatizani na Mzimu wa Kucena na moto.” ¹⁷ Iye ana cisero m'manja kuti awungule mapira na mungu. Mapira andzakaikha m'gwanga ndipo acikatentha mungu na moto wa kusaya kuthima.

¹⁸ Ndipo iye adapalizira wantru fala la Mulungu na njira zakusiyana-siyana.

¹⁹ Na tenepo iye adatsimula Erodi mtongi mkulu, thangwe ra kutenga Erodiya, mkazi wa m'bale wace, na bzinthu bzinango bzakuipa bzomwe Erodiyo adacita. ²⁰ Ndipo

adaphonyeratu kwene-kwene pakupindza Juwau mkaoko.

Kubatizidwa [and Temptation na kuyedwa kwa Jezu

(Luka 3:21-4:13)

²¹ Wantru wentse akhabatizidwa, ndipo Jezu adabatizidwambo. Pomwe iye akhapemba, kudzulu kudafunguka. ²² Na tenepo Mzimu Wakucena udabuluka ninga nkhangaiwa. Ndipo fala lidabveka kudzulu liciti: “Iwepo ndiwe Mwanangu wapamtima. Ndimbakomedwa nawe kwene-kwene.”

Dzindza la Jezu from the time of the exiles

(1 Cron 3:17-24)

²³ Akhadziwika kuti akhali mwana wa Zuze, Eri, ²⁴ Matati, Levi, Merekia, Janaya, Zuze, ²⁵ Matatiasi, Amosi, Naumi, Esiri, Nagai, ²⁶ Maati, Matatiasi, Simei, Zuzeki, Jodaa, ²⁷ Juwana, Leza, Zolobaberi, Salatiyeri,

Dzindza la Jezu panthawe ya Mambo Davide

(1 Cron. 3:1-16)

Neri, ²⁸ Meleki, Adi, Kozami, Erimadami, Eri, ²⁹ Joxuwa, Eriyezeri, Jolimi, Matati, Levi, ³⁰ Simioni, Juda, Zuze, Jonami, Eriyakimi, ³¹ Mereya, Minani, Matati, Natani, Davide,

Dzindza la Jezu panthawe ya Mkulu Abramu

(Gen. 17:5)

³² Jesi, Obedi, Bwazi, Sala, Nasomi, ³³ Aminadabi, Dimimi, Alini, Ijiromi, Perezi, Juda, ³⁴ Jakobi, Izaki, Abramu,

*Dzindza la Jezu panthawe ya Mkulu
Wakuyamba Adamu
(Gen. 5:1-32, 11:10-13)*

Tale, Nakoli, ³⁵ Saluki, Lagau, Faleki, Ibero, Sala, ³⁶ Kainani, Alufaxadi, Semi, Nowe, Lameki ³⁷ Matusala, Inoki, Jaledi, Malalero, Kainani, ³⁸ Inosi, Seti, Adamu.

Ndipo Adamu akhali mwana wa Mulungu.

4

Kuyezeredwa kwa Jezu

¹ Pomwe Jezu adabwerera kucokera kumkulo wa Jordau, Iye akhadadzala na Mzimu Waku-cena, ndipo udamutsogolera aciyenda kudambo ² komwe iye adayezeredwa na dyabu, ntsiku makumi manai. Ndipo ntsiku zomwezo iye alibe kudya cinthu. Pomwe zidamala, iye adabva njala.

³ Dyabu adamwuza aciti: “Penu iwepo ndiwe mwana wa Mulungu, uza mwalayu kuti usanduke mkate.”

⁴ Tsono Jezu adamutawira aciti: “Bzidanem-bedwa kuti: Munthu ambacira lini na kudya mkate okha basi, maka na fala la Mulungu.”

⁵ Ndipo dyabu adamutenga acikwira naye paphiri, acimulatiza kabodzi na kabodzi madzikoyentse ya pantsi. ⁶ Na tenepo dyabuyo adamuuza kuti: “Ndin'kupasa umambo na mbiri yentse nakuti bzentsebzi mpsangu ndidapasidwa. Inepano ningapasembo omwe ndin'funa. ⁷ Iwepo ukandipemba, bzentsenebzi bzindzakhala bzako.”

⁸ Tsono Jezu adamutawira kuti: “Bzidanembedwa kuti undzatumbize Mbuya Mulungu wako basi. Ndipo ucidzaphatira basa iye yekha.”

⁹ Ndipo adamutenga pomwe aciyenda naye kuJeruzalema, acikwira naye pa pantsonga ya Nyumba ya Mulungu acimuza kuti: “Penu ndiwe Mwana wa Mulungu, bzithuse pantsi. ¹⁰ Thangwe bzidanembedwa kuti: “Mulungu an'dzakutumiza anjo zace kuti zidzakukhocherere.” ¹¹ Izo zindzakuyakha kuti udzasaye kuchoka minyendo ukadzagwera pa pamwala.”

¹² Ndipo Jezu adamutawira aciti: “Leka kuyenza Mbuya Mulungu wako.”

¹³ Pomwe dyabuyo adamala kumuyezera na njira zentse, iye adacoka pang'ono.

*Basa la Jezu kuGalileya
(Luka 4:14-9:50)*

¹⁴ Jezu adabwerera kuGalileya na mphambvu ya Mzimu. Ndipo mbiri yace idabveka kumii yentse ya mphimpha yomweire. ¹⁵ Iye akhapfundzisa mnyumba zakupembera ndipo wantru wentse akhambamutenda.

Wantru wa kuNazaree adapindukira Jezu.

¹⁶ Pomwe adabwerera kuNazaree komwe iye adakulira, iye adayenda kunyumba ya kupembera pa pasabudu ninga ukhali msambo wace. Ndipo iye adalamuka kuti awerenge. ¹⁷ Na tenepo adamupasa bukhu la mpolofeta Zaiya. Ndipo iye adafununkhula pa pambuto pomwe pakhadanemba tenepayu:

¹⁸ Mzimu wa Mbuya una ine. Ndipo iye adan-didzoza kuti ndikapalizire anyakusauka. Adan-dituma kuti ndikatsudzule anyakumangidwa na kudzapenyesa azimola, na kudzapasa mten-dere anyakupondereredwa, ¹⁹ na kudzalewa nthawe yomwe Mbuya adzapulumusa wan thu wace.

²⁰ Ndipo iye adafunga bukhulo aciriperek a kuna nthena ya nyumba ya kupembera, acikakhala. Ndipo wan thu wentse omwe akhali m'nyumba ya kupemberamo adamubzokola. ²¹ Ndipo Jezu adawauza kuti: "Bzakunembedwa bzomwe mwamala kubvabzi, bzateweze ka lero-lino." ²² Wan thu wentse akhamucitira umboni ndipo acikomedwa pomwe na mafala yomwe iye akhalewayo acimbabvundzana kuti: "Kodi ngumweyu lini mwana wa Zuze?"

²³ Tsono adawatawira kuti: "N'cadidi kuti imwepo mun'dzandiwuza mwani ule wa kuti: 'Mulapi, bzilape wekha. Citambo kudzik o kwako kuno bzentse bzomwe tidabva kuti udacita kuKafarnau.'" ²⁴ Iye adawawuza pomwe kuti: "Ndirikukuwuzani bzacadidi kuti palibe mpolofeta omwe ambatambiridwa bwino kudzik o lace. ²⁵ Ndiri kukuuzani pomwe bzacadidi kuti panthawe ya mpolofeta Eriya, kuIjirayeri kukhana amamsiwa azinji ndipo kudapita magole matatu na minyezi mitanthatu mbvula iribe kubvumba, kuciwoneka njala ikulu kwene-kwene. ²⁶ Na tenepo Eriya alibe kutumidwa kuna amamsiwa wentse, maka kuna amamsiwa m'bodzi yekha omwe akhakhala kuSerepita, pafupi na Sidonya. ²⁷ Panthawe

ya mpolofeta Erizeu, kuIjirayeriko kukhana wanthurumbo azinji anyamapere. Tsono palibe m'bodzi wawo omwe adalapidwa, maka Namani yekha wa kuSiriya.”

²⁸ Pomwe wantru wentse omwe akhali m'nyumba ya kupemberamo, adabva mafala yomweyo, adakalipa. ²⁹ Ndipo iwo adamuthotha mumzindamo, mpaka pantsonga ya phiri lomwe mzindayo ukadakonzedwa kuti akamugwinyire kuperhompho. ³⁰ Tsono iye adapsola na pakati pawo aciyenda.

Jezu adalimbisa muntru nyamzimu wakuipa

³¹ Ndipo iye adabuluka kuKafarnau, kumzinda wa Galileya, acimbawapfundzisa pasabudu.

³² Wantru wentse akhadabwa na mapfundzisidwe yace thangwe mafala yace yakhana mphambvu. ³³ Mnyumba ya kupemberamo mukhana muntru m'bodzi omwe akhana Ciwanda. Ndipo iye adabvundza acikuwa aciti: ³⁴ “Nandi Jezu wa kuNazaree! Kodi takucita ciyani ife-pano? Kodi wabwera kudzatipha? Thangwe ine ndin'kudziwa kale kuti ndiwe Wakucena wa Mulungu.” ³⁵ Pamwepo Jezu adacikalipira aciti: “Nyamala! Coka mu munthuyu.” Ndipo ciwandaco cidamugwesera pantsi pomwe pakhana wantru azinji. Ndipo ico ciribe kumucita kuipa. ³⁶ Wantru wentse adadabwa nabzo, acimbabvundzana kuti: “Kodi bzomwebzi bziri kulewa ciani? Iye ali kutonga na bziwanda kubodzi, ndipo iyo icimubvera.” ³⁷ Ndipo mbiri yace idabveka kumphimpha zomwezire zentse.

Jezu adalimbisa atenda azinji

³⁸ Jezu adacoka mnyumba ya kupembera, adayenda kumui kwa Simau Pedru. Nakuti mibzala wa Simauyo akhadafesuka. Iwo adakumbira Jezu kuti amuthandize. ³⁹ Ndipo iye adakotama pakhana mtendapo, acimulimbisa matendayo. Na tenepo iyo yadapola. Kucokera pamwepo iye adamuka aciyamba kutanaira.

⁴⁰ Pomwe kukhadoka, wantru akhabweresa atenda azinji omwe akhana matenda yakusiyana-siyana. Ndipo iye akhawasanjika manja wentse, acimbawalimbisa. ⁴¹ Na winangombo pomwe akhagwa bziwanda, bzicimbakuwa kuti: “Iwepo ndiwe Mwana wa Mulungu.” Tsono iye, akhabzinyamaliza kuti bzireke kulewa-lewa, thangwe bzikhadziwa kuti iye akhali Krixtu.

Jezu adapaliza nkhani yabwino kuJudeya

⁴² Pomwe kudacena, iye adayenda kudambo. Tsono wantru akhamunyang'ana ndipo iwo adayenda kukhana iyeko. Iwo akhamungingimira kuti aleke kuwasiya. ⁴³ Tsono iye adawauza kuti: “Bzin'funika kuti ndikapalizirembo mizinda inango nkhani yabwino ya Umambo bwa Mulungubu. Nakuti ndidatumidwira bzomwebzo. ⁴⁴ Iye akhapaliza mnyumba zakupembera za kuJudeya.

5

Jezu adasankhula ateweri wakuyamba

¹ Pomwe Jezu akhali pathawale la Jenezaleti wantru azinji akhamupsindiza kuti abve fala la Mulungu. ² Pamwepo iye adaona miyadiya miwiri yomwe ikhali m'phepete mwa madzi.

Ndipo akhombwe akhadabuluka acimbatsuka bwazi bwao. ³ Ndipo iye adapakira m'mwadiya wa Simau, acikumbira kuti amugwinyire panyanza pang'ono. Ndipo iye adakhala aciyamba kuwapfundzisa. ⁴ Pomwe adamala kuwapfunzisako, iye adauza Simau kuti: “Kathuse bwazi pa panyanza pale kuti ukamphe ntsomba. ⁵ Tsono Simau adamutawira aciti: “Misiri, ife-pano kuphata basa usiku bwentse, tsono tiribe kuphata cinthu! Nakuti ndimwepo muli kundiuzayu, tin'kathusa. ⁶ Pomwe iwo adacita bzimwebzo, adaphata ntsomba zizinji kwene-kwene, mpaka bwazibo bukhafuna kung'ambika. ⁷ Ndipo iwo adacemera na manja andzawo omwe akhali m'mwadiya winango kuti adzawathandize. Ndipo iwo adayenda acikadzaza miyadiya miwiriyo, mpaka iyo icikufunambo kulobzika. ⁸ Pomwe Simau Pedru adawona bzimwebzire adagodama kuna Jezu aciti: “Mbuya, fundukirani pana ine-pano, thangwe ine-pano ndine nyakuphonya. ⁹ Pamwepo iye na andzacewo, adadabwa thangwe ra ntsomba zizinji zomwe adaphazo. ¹⁰ Bzidacitikambo bzibodzi-bodzibzo kuna Tiyago na Juwau wana wa Zebedeu anzace wa Simau. Ndipo Jezu adamuwuza Simauyo aciti: “Leka mantha, kuyambira lero ukhala khombwe wa wantru. ¹¹ Ndipo iwo adakatsamisa miyadiya yawo pamcenga, acisiya bzentse, acimutewera.

Jezu adalimbisa munthu nyamapere

¹² Pomwe iye akhali mumzinda ubodzi, ndipo adabwera munthu m'bodzi akhana mapere thupi

lentse. Pomwe iye adaona Jezu, adabzithusa kutsogolo kwace acimudandaulira kuti: “Mbuya, penu mun’funa, mungandilimbisembo.” ¹³ Ndipo iye adamukhuia na boko aciti: “Inde, ninfuna! Limba.” Panthawe ibodzi-bodziyo mapereyo yadapola. ¹⁴ Iye adamuuza kuti aleke kuwuza munthu na m’bodziyo: “Maka akabzilatize kuna baba wa ntsembe, acikapereka ntsembe ya kupolesedwa kwaceko, ninga momwe Mozeji adalewera, kuti bukhale umboni bwawo.” ¹⁵ Natenepo mbiri yace ikhabvekera kwene-kwene. Ndipo nthithi wantru ukhabwera kuti udzabve na kudzalapidwa matenda. ¹⁶ Ndipo iye akhayenda kukapemba payekha.

Jezu adalimbisa munthu wakulemala

¹⁷ Ntsiku ibodzi pomwe iye akhapfundzisa, pamwepo pakhadalambo afalizeu na apfunzisi wa ntemo. Iwo akhadacokera kumii ya kuJudeya, ya kuGalileya na ya kuJeruzalema. Ndipo mphambvu za Mbuya zikhana iye kuti alape atenda. ¹⁸ Adabwerambo wantru omwe akhadanyamula munthu wakulemala pa pamakhangala, iwo akhafuna kupita naye m’kati kuti akamutule pana Jezupo. ¹⁹ Tsono iwo adasaya pakupitira naye thangwe ra kuwanda kwa wantru. Natenepo iwo adakwira pantsodzi acikundula uswa. Ndipo iwo adamupindza na khangala lacero, pafupi na Jezu . ²⁰ Pomwe iye adaona cikhulupiro cawoco, adamuuza wakulemala ule kuti: “Munthuwe, bzakuipa bzako bzalekeredwa.”

²¹ Tsono afalizeu na apfundzisi wa ntemo adayamba kung'ung'udzika acimbati: “Kodi mbani umweyu ali kutukwana Mulunguyu? Mbani winango angalekere bzakuipa kuposa Mulungu?” ²² Nakuti Jezu akhadziwa kale ndzeru zaho ndipo adawauza kuti: “Thangwe ranyi muli kukumbuka bzimwebzi mmitima mwanumu? ²³ Kodi cakupusa kulewa n'ciponi kuti bzakuipa bzako bzalekeredwa ayai kuti lamuka uyende? ²⁴ Ninfuna kukulatizani mudziwe kuti Mwana wa Munthu ana mphambvu za kutonga pantsi pentse na kulekerera bzakuipa.” Ndipo iye adamuuza wakulemalayo aciti: “Lamuka, takula khangala lakoli uyende kumui.”

²⁵ Panthawe ibodzi-bodziyo iye adalamuka iwo aciwona na maso, natene po adatakula khangala lace lomwe akhadagonerayo. Adabwerera kumui acimbapasa mbiri Mulungu. ²⁶ Ndipo wan thu wentse adadabwa, acipasambo mbiri Mulungu. Iwo adabva mantha kwene-kwene acimbalewa kuti: “Lero taona malengwa.”

Kucemerredwa kwa Levi

²⁷ Pomwe adamala bzimwebzo, Jezu adayenda acigumana nyakupimisa mtsonkho m'bodzi, dzina lace akhali Levi, omwe akhadakhala pambuto ya kupimira mtsonkho. Ndipo adamuuza kuti: “Nditewere!” ²⁸ Ndipo iye adalamuka acisiya bzentse, acimutewera. ²⁹ Ndipo Levi adamucitira cikondweso cikulu kwene-kwene kumui kwace. Pamwepo pakhana anyakupimisa mtsonkho azinji na winangombo omwe akhadakhala nawo patsantsali la kudyera. ³⁰ Ndipo afalizeu na apfundzisi wawo wa ntemo

akhang'ung'udzikira ateweri wacewo, acimbati: "Thangwe ranyi muli kudya na kumwa pabodzi na anyakupima mtsonkho na anyakuphonya?"
31 Ndipo Jezu adawatawira aciti: "Wanthu wakulimba an'funa lini mulapi, tsono wale omwe ali kuduwala. **32** Ine ndiribe kubwera kudzacemera anyakulungama, tsono ndabwera kudzacemera anyakuphonya kuti akhumbule."

Kubzimana cakudya

33 Ndipo iwo adamubvundza kuti: "Thangwe ranyi ateweri wa Juwau ambabzimana cakudya kazinji, acimbapemba? Na atweri wa afalizeumbo ambacita bzibodzi-bodzibzo. Tsono wakowa thangwe ranyi ambadya na kumwa? **34** Ndipo iye adawatawira aciti: "Mungakakamiza anyakucemereda kumsinda wa malowozi, kuti abzimane kudya uko na namwali wa cimuna ali pamwepo? **35** Tsono in'dzakwana nthawe yomwe an'dzamutenga namwali wacimuna, pamwepo ndipo iwo an'dzabzimana cakudya." **36** Ndipo iye adawatsikira pomwe matere aciti:

"Palibe munthu omwe ambasona cigamba cipsa pa pacakubvala cakusakala, thangwe cigamba cipsaco cin'bwerera cicing'amba cakubvala cakusakalaco, nakuti cigambaco cin'bverana lini na nguwoyo. **37** Palibe pomwe munthu omwe ambaikha vinyu ipsa m'mabiyau ya kale-kale. Nakuti vinyuyo imphokesa mabiayau ndipo vinyu icitaika na mabiayuyo yacipsweka.. **38** Tsono vinyu ipsa, mbaiyikhidwembo m'mabiyau mapsa,. **39** Palibe pomwe munthu omwe ambamwa

vinyu ya kale-kale acifuna pomwe ipsa, thangwe iye anilewa kuti: “Ya kale-kale ire n'jabwino.”

6

Jeju ni Mbuya wa Sabudu

¹ Pasabudu libodzi iye akhapita na m'munda wa mapira. Ndipo ateweri wace adachola msoso acimbapukuta na manja acidya. ² Tsono afalizeu winango adawabvundza kuti: “Kodi thangwe ranyi muli kucita bzinthu bzomwe bzimbaletsedwa kucita m'masabudu? ³ Ndipo Jezu adawatawira aciti: “Kodi mulibe kuwerenga bzomwe adacita Davide na andzace pomwe adabva njala? ⁴ Iye adapita m'nyumba ya Mulungu na andzace, acidya mikate ya kucitira ntsembe yomwe ikhafunika lini kuti iwo adye maka azibaba wa ntsembe okha”. ⁵ Iye adawauza pomwe kuti: “Mwana wa Munthu ni Mbuya wa Sabudu kubodzi.”

Jeju adalimbisa munthu wakulemala boko

⁶ Pasabudu linango, Jezu adayenda mnyumba ya kupembera. M'mwemo mukhana munthu wakulemala boko la didi. ⁷ Ndipo afalizeu na apfundzisi wa mtemo akhamunyang'anisia kuti amuwone penu iye angadamulimbisa pasabudupo, kuti awone thangwe ra kum'manga nalo mulandu. ⁸ Tsono iye akhadziwa kale ndzeru zawo. Ndipo iye adamuwuza wa kulemala boko ule kuti: “Lamuka uime pakatipa!” Na tenepo iye adalamuka aciima. ⁹ Ndipo Jezu adawabvundza kuti: “Kodi ndiciponi cinibvumizidwa kucita

pasabudu: kucita cabwino ayai cakuipa? Kupulumusa munthu ayai kupha? ¹⁰ Ndipo iye adawanyang'anisa wan thu wentse omwe akhali pamwepo, aciuza munthu wa kulemala boko ule kuti: "Futhula boko lakoli!." Ndipo iye adafuthula bokolo, licilinganira na lindzace. ¹¹ Pamwepo iwo adakalipa kwene-kwene. Na tenepo iwo akhapangana kuti angadamucite ciani Jezuyo.

Jezu adasankhula atumiki wace khumi na awiri

¹² Pantsiku zimwezire Jezu adakwira m'phiri kukapemba. Iye adaphuphudza usiku bwentse acimbapemba Mulungu. ¹³ Pomwe kudacena, iye adasankhula ateweri wace khumi na awiri, aciwasapasa dzina kuti atumiki: ¹⁴ Simau omwe adadzamupasa dzina kuti ni Pedru, na m'bale wace Andereya, Tiyago, Juwau Firipi, Bartomeu, ¹⁵ Mateu, Tumee, Tiyago mwana wa Alufeu, Simau omwe akhacemerredwa Mulindiri, ¹⁶ Juda mwana wa Tiyago na Juda Kaliyoti omwe adadzamuphindukira.

Jezu akhapfundzisa na kulimbisa wan thu

¹⁷ Ndipo iye adapolika nawo kucigwa komwe kukhana ateweri wace azinji kwene-kwene. Ndipo nthithi wa wan thumbo azinji akhadacokera kuJudeya na kuJeruzalema na kumphete kwa madzi ya nyandza ya Tiru na Sidonya. ¹⁸ Iwo akhadabwera kuti adzamubve na kudzalapidwa matenda. Iye akhalimbisa pomwe wale omwe akhambagwa mizimu ya kusaya kudziwika. ¹⁹ Ndipo wan thu wentse akhafuna kumukhuya, thangwe iye akhana mphambvu. Na tenepo adawalimbisa wentse.

20 Ndipo iye adanyang'anisa ateweri wace, aciti: Wakusimbidwa ndimwe wakusauka, thangwe Umambo bwa Mulungu mbwanu.

21 Wakusimbidwa ndimwe omwe muna njala tsapano-lino, thangwe mundzakhuta.

Wakusimbidwa ndimwe omwe lero muli kulira nakuti mundzaseka.

22 Wakusimbidwa ndimwe omwe muli kuwengedwa na wantru, muli kupambulidwa, muli kutukwanidwa, acikucemerani madzina yakuipa na thangwe ra Mwana wa Muntru!
23 na tenepo dzakondweni ntsiku imweoyo, mucidzasekera, thangwe mabaibai yanu kudzulu yan'dzakhala makulu kwene-kwene. Nakuti azibabawo adacitambo bzimwebzi kuna apolofeta.

24 Tsongo tsoka kuna anyakudala, thangwe muli kutsangalaza kale.

25 Tsoka kuna imwe anyakudya bwino, nakuti mundzabva njala.

Tsoka kuna imwe omwe muli kusekera tsapano-lino. Nakuti mundzadandaula mucilira.

26 Tsoka kuna wale omwe ambatumbizidwa na wantru wentse. Nakuti azibabawo adacitambo bzimwebzo kuna apolofeta wakunama.

Kucitira lufoi awengi

27 Ndiri kukuuzani winango omwe muli kundibvamwe kuti mucitire lufoi awengi wanu. Citani bzinthu bzabwino kuna wale omwe an'kuwengani. **28** Simbani wentse omwe ambakulewani kuipa. Pemberani wale omwe ambakupfudzani. **29** Akakumenya mbama kuphutu libodzi, muperekere pomwe linango.

Akakutengera bhachi lako, muleke atenge pomwe hembe. ³⁰ Pasa munthu ali wentse comwe iye ankukumbira. Penu munthu an'kutengera cinthu leka kumupsokonyola. ³¹ Citirani bzabwino andzano ninga momwe mun'funira kuti wanthalu akucitirenimbo.

³² Penu municitira lufoi wale omwe ambakucitiranimo okha, kodi mun'dzatambira mabaibai yanyi? Nakuti anyakuphonya ambacitira lufoi wale omwe ambawacitirambo. ³³ Penu imwepo mumbacita bzinthu bzabwino kuna wale omwe ambakucitiranimo bzabwino okha, kodi mun'dzatambira mabaibai yanyi? Nakuti anyakuphonya ambacitambo bzibodzi-bodzibzo. ³⁴ Penu mun'kumbiza cinthu munthu omwe an'dzakubwezerani ekha, kodi mun'dzatambira mabaibai yanyi? Nakuti anyakuphonya ambakumbizambo anyakuphonya andzawo kuti adzawabwezere pomwe. ³⁵ Tsono imwepo citirani lufoi awengi. Ndipo acitireni bzabwino, akumbizani bzinthu lekani kudikhira kuti akubwezereni pomwe. Nakuti mabaibai yanu yan'dzakhala makulu kwene-kwene. Ndipo mundzakhala wana wa Iye wa Kudzulu. Nakuti iye ngwabwino kuna wakusaya kutenda na anyakuipa mitima. ³⁶ Khalani na ntsisi ninga Babanu ngwa ntsisimbo.

Mbatilekeni kumbatonga andzathu

³⁷ Lekani kumbatonga andzanu kuti Mulungu adzasaye kukutonganimo. Lekani kumanga mulandu andzanu kuti Mulungu adzasaye kukumanganimo. Khululukirani mitima

andzanu kuti Mulungu adzakukhululukiren-imbo. ³⁸ Pasani bzinthu andzanu kuti Mulungu adzakupasenimbo na mphimo yabwino, ya kutsindira, yakudzala na mpololo, ndipo andzakupasani na mtima wentse. Nakuti mphimo yomwe mumpimira nayo andzanu ndiyo an'dzakupimiranimbo nayo.

³⁹ Ndipo iye adawatsikira pomwe matere aciti:

Kodi zimola angakhale langa kuna zimola mwandzace? Nenene! Nakuti wentse an'gwera m'dindi. ⁴⁰ M'pfundzi ambadziwa lini kuposa m'pfundzisi wace. Tsono munthu ali wentse angapfundzisidwa bwino ambadzadziwambo ninga m'pfundzisi waceyo.

⁴¹ Kodi thangwe ranyi uli kukwanisa kuwona manthongo yomwe yali m'maso mwa mwanzako, ucisaya kubva citsetswa comwe ciri m'maso mwako? ⁴² Ungauze tani mwandzako kuti: “Bwera ndikupukuse manthongo. Kodi iwepo uli kubva lini citsetswa comwe ciri m'maso mwakomo? Mpafaka-faka! Toma kucosa citsetswa comwe ciri m'maso mwakomu kuti undzawone bwino yali m'maso mwa mwandzakomu.

Miti na bsisapo bzayene

⁴³ Palibe muti wabwino omwe umbabala bsisapo bzakuipa. Ndipo palibe pomwe muti wakuipa omwe umbabala bsisapo bzabwino.

⁴⁴ Na tenepo muti uli wentse umbadziwika na bsisapo bzawene. Ndipo palibe munthu omwe ambacha nkhyuyu m'muti wa kalinkhato. Palibe pomwe munthu omwe ambacha masau

mu mpangala. ⁴⁵ Munthu wabwino ambale-wambo bzinthu bzabwino bzomwe bziri mum-tima mwace. Tsono munthu wakuipa mtima ambalewambo bzinthu bzakuipa.

Majomicomi ya nyumba ziwiri

⁴⁶ Thangwe ranyi mumbandicemera “Mbuya, Mbuya,” mucisaya kucita bzomwe nimbalewa?

⁴⁷ Munthu ule omwe anibwera kuna ine acibva mafala yangu aciteweza adalinganira na

⁴⁸ munthu omwe adacera madindi yakuzika kwene-kwene mpaka kuphata mwala acimanga nyumba yace. Pomwe madzi yadadzala, nkulo udayerera ucigwinya nyumbayo. Ndipo iyo iribe kugwedezeka nakuti ikhadamangidwa bwino. ⁴⁹ Tsono ule omwe ambabva mafala yangu acisaya kuyateweza, adalinganira na

munthu omwe adamanga nyumba yace acisaya kuzikisa madindi. Ndipo madzi yadadzala, nkulo udayerera ucigwinya nyumbayo. Na tenepo iyo idagumuka icigweratu yentse. Pomwe iyo idagwa ikhalibe ntsandula.

7

Kulimbisidwa kwa nyabasa wa m'tsogoleri wa acikunda

¹ Pomwe Jezu adamala kuuza wan thu bzimwebzo iye adayenda kuKafarnau. ² Pakhana ntsogoleri m'bodzi wa dzana la acikunda. Ndipo iye akhana nyabasa wace omwe akhaduwala kwakuti penu-penu. ³ Pomwe iye adabva mbiri ya Jezu, adatumiza akulu-akulu wa ajudeu kuti akamukumbire abwere kudzamulimbisa nyabasa waceyo. ⁴ Pomwe

iwo adafika kuna Jezuyo, adamukumbira na kuphata minyendo, aciti: “Iye an’themera kuti mumucitire bzimwebzi. ⁵ Nakuti iye ana lufoi kwene-kwene na wantru wa m’dziko lathu lino. Ndipo iye watikonzera pomwe nyumba ya kupembera.” ⁶ Na tenepo Jezu adayenda nawo. Pomwe adafika pafupi na pamuipo, ntsogoleriyo adatuma axamwali wace kuti akamutambire na kukamuuza kuti: “Mbuya, lekani kubzidedemesa thangwe ine-pano ndiribe kuthemera kuti ndikucemereni mubere pantsaka pangu pano. ⁷ Na tenepo ndikhaliibe kuthemera kudzakucemerani. Napo mucirewa na kuno bzomwe bzinfunikabzo nyabasa wangyu an’limbe. ⁸ Napo ine ndine muntru omwe nimbatongedwambo na akulu wangu. Na tenepo ine ndina acikunda omwe ndiri kutongambo. Ndikauza m’bodzi kuti: “Ndoko!” Ndipo iye ambayenda. Ndikauza winango kuiti “Bwera!” Ndipo iye ambabwera. Mpaka nyabasa wangu ndikamuuza kuti, “Cita ici!” Ndipo iye ambacita. ⁹ Pomwe Jezu adabva mafala yamweyale adadabwa naye. Ndipo iye adaceuka kuna wantru omwe akhamutewerawo aciti: “Ndiri kukuuzani kuti kucokera pham’pha na pham’pha la Jirayeri ndikanati kuwona muntru ninga omweyu.’ ¹⁰ Pomwe wantru akhadatumidwawo adabwerera kumui adakagumana nyabasayo walimba kale.

Kumuka paimpfa kwa mwana wa mansiwa wa kuNaimu

¹¹ Pakupita ntsiku zing’ono-ng’ono, Jezu adayenda na ateweri wace kumzinda wa

Naimu. Ndipo nthithi wa wantru azinji ukhamutewerambo. ¹² Pomwe adafika pafupi na cipata ca mzindayo ndipo adaguma wantru omwe akhayenda kukapendesa mwana wa mansiwa omwe akhali iye yekha. Ndipo nthithi wa wantru azinji ukhamuperekeza. ¹³ Pomwe Mbuya adawona mansiwayo adamubvera ntsisi kwene-kwene, acimuza kuti: “Leka kulira!” ¹⁴ Ndipo iye adafendera pakhana baulupo, acirikhuya. Na tenepo wantru omwe akhadanyamula adaima. Ndipo iye adalewa kuti: “Mulumbwana, lamuka! “ ¹⁵ Pamwepo mulumbwanayo adalamuka aciyamba kulewalewa. Na tenepo Jezu adamupereka kuna mai wace. ¹⁶ Ndipo wantru wentse adabva mantha; acimbatumbiza Mulungu, aciti: “ Mpolofeta nkulu wabwera pakati pantru pano! Mulungu wabwera kudzathandiza wantru wace lero!” ¹⁷ Ndipo nkhaniyo idabveka kuJudeya kwentse, na madziko ya pafupi.

Juwau M'batizi adatuma ateweri wace kuna Jezu

¹⁸ Ndipo ateweri wace Juwau adamuza bzentsenebzi. ¹⁹ Ndipo Juwau adacemera ateweri wace awiri, aciwatuma kuna Mbuya kuti akamubvundze kuti: “Kodi ndiwepo omwe tiri kudikhirayo? Ayai an'dzabwera pomwe winango?” ²⁰ Pomwe iwo adafika kuna Jezu adalewa kuti: “Juwau M'batizi watituma kuti tidzakubvundzeni kuti, ' Ndimwepo omwe tiri kudikhirayo? Ayai an'dzabwera pomwe winango?” ²¹ Panthawe imweyo Jezu adalimbisa

wantru matenda yakusiyana-siyana. Ndipo adacosa wantru mizimu yakuipa. Ndipo dapenyesa pomwe maso azimola azinji. ²² Ndipo Jezu adawatawira aciti: “Ndokoni mukamuuze Juwauyo bzentse bzomwe mwabva na kuwaona kuti: Azimola ali kuona, anyakulemala ali kufamba, anyamapere ali kupozedwa, ndipo anyakusauka ali kupalizidwa nkhani ya bwino. ²³ Wakusimbidwa ngule omwe anisaya kuipidwa na ine.

Jezu adalewa bza Juwau M'batizi

²⁴ Pomwe ateweri wa Juwau adayenda, Jezu adauwbvundza wantru bza Juwau kuti:

“Mwakaonanyi mudambo? Mtete wakuvungika na condzi?” ²⁵ Kodi mudakaona ciani kumweko? Munthu wakubvala bwino? Nakuti wantru wakubvala bwino ambatumikira m'nyumba za azimambo. ²⁶ Tsono mwakawonanyi? Mpolofetapolofeta? Inde, ndiri kukuuzani kuti iye amposa mpolofeta. ²⁷ Nakuti omweyu ngule omwe adanembedwa kuti: “Ndin'dzabakatsogoza mtumiki kuti adzakukondzerere njira.

²⁸ Tetekerani! Juwau ni mkulu kuposa wantru wentse wa pantsi pano. Tsono ule omwe ni ng'ono mu Umumbo bwa Mulungu ni mkulu kuposa Juwauyo.”

²⁹ Na tenepo pomwe wantru na anyakupimisa m'tsonko adabva mafala ya Jezu adadziwisa kuti njira ya Mulungu njakulungama. Nndipo tenepo iwo adabatizidwa na Juwau. ³⁰ Tsono afalizeu na apfundzisi wa mtemo adalamba kubatizidwa na

Juwau. Na tenepo iwo adalambambo cifundo ca Mulungu.

³¹ Ndipo Jezu adabvundza Kuti: “Kodi mtundu omweyu wa wantru, ningaundendemeze na ciani? Iwo ali ninga ciani? ³² Ndipo iwo adandemera na wana ang'ono omwe ambakhala munjira acimbauza andzawo kutii:

“Taimba mulumbwi, mulibe kubzina.

Ndipo cimbo ca ulombo, mulibe kulira.”

³³ Pomwe adabwera Juwau M'batizi acimbasaya kudya mkate na kumwa vinyu, imwepo mudamulewa kuti iye ana cikwangwali. ³⁴ Tsono Mwana wa Munthu wabwera omwe ali kudya na kumwa, imwepo mwati: “Onani ule ni mgopola, kaswa mkombo, xamwali wa anyakupimisa m'tsonkho na anyaphonya.” ³⁵ Tsono nzeru za Mulungu zimbadziwika na wana Mulungu.”

Mkazi nyakuphonya adadzoza minyendo ya Jezu

³⁶ Ndipo m'falizeu mbodzi adacemera Jezu kuti akadye naye kumui kwace. Pomwe Jezu adafika kumweko adapita acikakhala patsansali la kudyera. ³⁷ Ndipo mkazi mbodzi nyakuphonya wa mumzindamo, pomwe adabva kuti Jezu akhadya m'nyumba mwa m'falizeu adabwera na ntsupa ya mafuta yakununchira. ³⁸ Ndipo iye adadzaima m'mbuyo mwa Jezu acimbalira. Na tenepo misozi yace ikhagogera m'minyendo mwa Jezu. Ndipo mkaziyo akhambamupukuta na tsisi lace litali na kumbamumpsompsona m'minyendo. Na

tenepo. iye akhambamudzoza na mafuta ya kununchira. ³⁹ Pomwe m'falizeuyo adawona bzimwebzire adakumbuka muntima mwace kuti: “Munthuyu angadakhala ambavima, iye angadadziwa kuti mkazi ali kumukhuyayu ni nyakuphonya. ⁴⁰ Ndipo Jezu adamutawira kuti: “Simau, ndin'funa kukuza mafala.” Ndipo iye adatawira aciti: “Lewani Misiri.” ⁴¹ “Akhalipo amuna awiri omwe akhana mangawa na munthu winango. Mbodzi akhanaye mangawa makuku kwene-kwene ya bzulu bzixanu bza kobiri za safuli. Mwinangoyo akhanaye mangawa pang'ono ya makumi maxanu. ⁴² Tsono pa paawiriwo pakhalibe omwe akhana kobiri za kuti amubwezere. Ndipo iye adawalekera awiriwo. Kodi nguponi pa paawiriwo an'dzamatenda kwene-kwene mwenekaciro kobiri ule.” ⁴³ Ndipo Simau adatawira kuti: “Ninkumbuka kuti ngule omwe walekeredwa mangawa ya kobiri zizinji.” Pamwepo Jezu adamutawira kuti: “Walewa bwino.” ⁴⁴ Na tenepo Jezu adaceuka kuna mkazi ule acim'bvundza Simau kuti: “Kodi uli kuwona mkaziyu? Ndapita m'nyumba mwako muno iwepo ulibe kundipasa madzi ya kusamba m'minyendo. Tsono iye, wanditotesa na misozi acindipukutiratu na tsisi race. ⁴⁵ Iwepo ulibe kundimpsompsona, tsono ine ndandoti piteni pezi iye alibe kulekeza kundimpompsona m'minyendo. ⁴⁶ Iwepo ulibe kundidzoza mafuta munsolomu, koma iye ndiye wandidzoza mafuta yanunchira m'minyendo mwangumu. ⁴⁷ Na tenepo dziwa kuti, kuphonya kwace kwalekeredwa thangwe walatiza lufoi likulu.

Tsono ule omwe anilekeredwa pang'ono thangwe iye ana lufoimbo pang'onombo.” ⁴⁸ Ndipo Jezu adamuuza mkaziyo aciti: “Kuphonya kwako kwalekeredwa.” ⁴⁹ Panthawe imweyo alendo anango winango wale akhabvundzana aciti: “Kodi omweyu mbani ali kulekera bzakuipayu?”

⁵⁰ Na tenepo Jezu adamuuza mkaziyo kuti: “Cikhulupiro cako cakupulumusa. Ndoko na ufulu.”

8

Akazi omwe akhathandiza Jezu

¹ Pomwe Jezu adamala, adayenda m'mizinda na m'mi acimbapaliza na kufotokoza nkhani ya bwino ya Umambo bwa Mulungu. Ndipo akhadayenda na ateri wace khumi na awiri, ² na akazimbo winango omwe akhadazulidwa bziwanda na kuwalimbisa matenda. Ndipo iwo akhali Maliya omwe akhacemerredwa Madalena, omwe akhadazulidwa bziwanda bzinomwe ³ na Juwana mkazi wa Kuza omwe akhali m'tsogoleri wa mabasa ya Herodi, na Suzana na winangombo omwe akhamuthandiza na bzinthu bzawo.

Kutsikira matere kwa mulimi

⁴ Ndipo nthithi wa wantru azinji kwene-kwene udakonkhana kocekera kumizinda yentse kuti udzabve Jezu. Ndipo iye adawatsikira matere aciti:

⁵ Na tenepo mulimi m'bodzi adakabzala mbeu yace. Pomwe iye akhabzalapo, mbeu inango idagwera m'phepete mwa njira. Tsono iyo idapondidwa ndipo mbalame zidadya.

⁶ Ndipo mbeu inango idagwera pamwala,

idamera iciuma thangwe pakhalibe nyontho.

⁷ Inango idagwera m'minga, idamera icikula pabodzi na mingayo tsono idatutumuka.

⁸ Tsono inango idagwera pandovolo ndipo idakula icibala bzisapo madzana na madzana.

Pomwe adamala kulewa iye adathumizira pomwe kulewa aciti: Ule omwe ana makutu mbaabvesese bwino!

Kuthumbudzula kwa matere

⁹ Ndipo ateweri wace adamubvundza kuti: "Kodi matere yamweya yali kulewani?" ¹⁰ Ndipo Jezu adawatawira kuti:

"Ndiri kukulatizani bzinthu bzakubisala bza Umambo bwa Mulungu. Tsono kuna winango ndin'dzawatsikira matere kuti akanyang'anisa adzasaye kuwona cinthu. Ndipo akadzatetekera adzasaye kubvesesa. ¹¹ Kuthumbudzula kwace ni uku:

Mbeu ni Fala la Mulungu. ¹² Ire yomwe idagwera munjira ni wantru omwe ambabva fala, tsono angawabwerera diabu ambawatengera falalo kuti asaye kubvumira acipulamusidwa. ¹³ Ndipo ire yomwe idagwera pamwala ni wantru omwe ambabva fala aciritambira na kukondwa. Tsono iwo ambakhomekera lini. Nakuti iwo ambabvuma panthawe ing'ono-ng'ono, tsono akapumpsidwa ambataya cikhulup iro. ¹⁴ Ire yomwe idagwera m'minga ni wantru omwe ambabva, tsono ambadzaleka thangwe ra kufuna bzinthu bzizinji: puleja na madyaka. Ndipo iwo ambadzakhwima lini mumzimu. ¹⁵ Tsono ire yomwe idagwera pamataka ya pandovolo ni wantru

omwe ana mtima wa bwino na wakulungama. Ndipo iwo akabva fala ambateweza na kulimbika. Na tenepo ambabala bzisapo bzabwino.

Kutsikira matere m'buniko

¹⁶ Palibe munthu omwe ambaphatiza m'buniko aciugwanankira na mkhate, ayai aciuikha pantsi patalimba. Tsono, ambauikha padzulu kuti wantru akapita ambawone ceza. ¹⁷ Na tenepo palibe cinthu cakubisala comwe cingadzasaye kusokoloka. Napo cakubisidwa comwe cingadzasaye kudziwiwa ayai kuwoneka padeca. ¹⁸ Tetekerani bwino! Ule omwe ana bzintru kale an'dzapasiwa pomwe. Tsono ule omwe alibe cinthu. Napo bzing'onong'ono bzomwe ali kuyesa kuti anabzobzo an'dzatengweredwa pomwe.

Adzindza wa Jezu

¹⁹ Ndipo mai wa Jezu na abale wace adabwera kuti kudzamuwona. Tsono iwo alibe kukwanisa kupita mukhana iyemo thangwe mukhadadzala wantru. . ²⁰ Ndipo wantru adakamuza kuti: “Mai wako na abale wako ali panjapa. Nakuti iwo an'funa kukuwona.” ²¹ Tsono iye adawatawira kuti: “Mai wangru na abale wangru ni wale omwe ambabva Fala la Mulungu aciliteweza.

Jezu adaimisa conzi

²² Pantsiku ibodzi Jezu adapakira m'mwadiya na ateweri wace aciwaiza kuti: “Mbatisiendeni ng'ambu inango ya thawale ire.” Na tenepo iwo adayenda. ²³ Pomwe akhayambukapo, iye adakhwenchedwa na tulo. Ndipo m'thawalemo mudacita conzi cikulu kwene-kwene, na tenepo

mwadiyayo ukhalodzika. Pamwepo iwo akhali pa pangozi ikulu. ²⁴ Ndipo ateweriwo adakam'musa aciti: "Misiri, Misiri, tiri kulobzika!" Pomwe iye adamuka adaimisa condzico na kubvunduka kwa madziko. Na tenepo condzico cidaima na bzentse bzicikhala bwino. ²⁵ Ndipo iye adawabvundza aciti: "Kodi kukhulupirara kwanuko n'kuponi?" Ndipo iwo adabva mantha na kudabwa na tenepo akhambabvudzana kuti: "Kodi mbani omweyu? Iye ali kuimisa condzi na madziyu, ndipo ibzo bzicibvuma kuima."

Jezu adazula bziwanda munhu wa kuJeraseno

²⁶ Ndipo iwo adayambuka thawale la Galileya acifika kumphimpha ya Jeraseno. ²⁷ Pomwe iwo adatsama adagumana na munthu m'bodzi wa mundzindamo omwe akhagwa bziwanda. Ndipo iye akhambakhala pezi kuyambira kale-kale. Ndipo iye akhakhala lini m'nyumba maka m'thenje. ²⁸ Pomwe iye adawona Jezu adakuwa acibzithusa m'minyendo mwace acilewa kuti "Nandi Jezu! Kodi un'funa kundicitanyi? Nakuti ndiwe Mwana wa Mulungu wa Wakudzulu." Ndiri kukukumbira kuti uleke kundiboneresa! ²⁹ Tsono Jezu akhadatonga kale kuti bziwandabzo bzicoke m'thupi mwa munthumo. Nakui ntsiku zentse iye akagwa ndipo wantru akham'anga na manyolo bzikamugwa wantru akhamumanga na manyolo manja na minyendo acimbamulindira. Tsono iye akhambabwedza manyoloyo acithawira m'thengo. ³⁰ Jezu adam'bvundza kuti: "Kodi dzina lako ndiwe yani?" Ndipo iye adatawira kuti: "Ndine Bzulu.

Nakuti iye akhagwa bziwanda bzizinji kwene-kwene. ³¹ Ndipo bziwandabzo bzidamukumbira kuti asaye kubzithothera kuCidindi. ³² Pafupi na pamwepo pakhana nkumba zikhadya m'phepete mwa kaphiri. Ndipo bziwanda bzidamukumbira kuti abzirekere bzipite munkhumbamo. Ndipo Jezu adabzireka bzicipita. ³³ Na tenepo bziwandabzo bzidacoka mu munthuyo bzikapita mu nkumbamo. Ndipo nkumbazo zidapolika zicikagwera m'thawale, ndipo zentse zicifa. ³⁴ Pomwe amakabusa wa nkumbazo adawona bzimwebzo, adathamanga acikawuza wantru kumzinda na m'mii. ³⁵ Ndipo wantru azinji adakawona bzomwe bzidacitikabzo. Pomwe iwo adafika pakhana Jezupo adakawona munthu omwe akhadacosedwa bziwanda ule akhadakhala m'minyendo mwa Jezu. Ndipo adabanganuka akhadabvala pomwe. Na tenepo iwo adabva mantha. ³⁶ Ndipo wanthurbo winango omwe adawona bzidacitikabzo, adawafotokozerambo ninga mowme adalimbisidwira munthu nyabziwanda ule. ³⁷ Na tenepo aJerasenewo, adamuwuza kuti acoke m'mwemo thangwe iwo akhana mantha kwene-kwene. Ndipo iye adapakira mwadiya acibwerera. ³⁸ Ndipo munthu omwe adazulidwa bziwanda ule adakumbira Jezu kuti ayendenayembo. Tsono Jezu adamuletsa, acimuwuza kuti: ³⁹ "Bwerera! Ndoko kumui ukafotokozer andzako bzentse bzomwe Mulungu wakucitirabzi. Na tenepo iye adayenda mu mzinda acikafotokoza bzentse bzomwe bzidacitikabzo.

Jezu adalimbisa mwana wa Jairosi na mkazimbo winango

⁴⁰ Pomwe Jezu adabwererapo, nthithi wa wantru udamutambira bwino. Nakuti iwo ukhadikhira iye. ⁴¹ Na tenepo adabwera muntru m'bodzi dzina lace Jairosi, ntsogoleri wa nyumba yakupembera. Ndipo iye adabzithusa m'minyendo mwa Jezu. Na tenepo iye adamudandaulira kuti ayende naye kumui kwace. ⁴² Nakuti mwanace wa cikazi omwe akhali m'bodziyo yekha, wa magole khumi na mawiri akhadasala pang'ono kufa.

Pomwe Jezu akhayenda wantru azinji akhamupsindiza. ⁴³ Tsono pakhana mkazimbo winango omwe akhaduwala matenda ya kumwezi, mpaka magole khumi na mawiri. Tsono palibe muntru omwe adakwanisa kumulapa. ⁴⁴ Ndipo iye adayenda mbuyo mwa Jezu acikhuya kumphepete kwa mkanjo wace. Panthawe imweyo matenda ya kumweziyo yadaduma. ⁴⁵ Ndipo Jezu adabvundza kuti: “Kodi mbanzi wandikhuyayu?” Tsono wantru wentse adagaza. Ndipo Pedru adatawira kuti: “Misiri, wantru ali kukupsindizaniwa ndiwo akukhuyani. ⁴⁶ Tsono Jezu adangingimira kuti: “Alipo muntru m'bodzi wandikhuya. Thangwe ndabva kuti mphambvu zacoka m'thupi mwangumu. ⁴⁷ Nakuti iye alibe kukwanisa kubzibisa. Ndipo iye adabwera ali kutetemera. Na tenepo adabzithusa m'minyendo mwa Jezu, acifotokoza pakati pa pawantu wentse kuti adamukhuiranyi. Ndipo Jezu adamulimbisa tani pomwe panthawe ibodzi-bodziyo. ⁴⁸ Pamwepo

iye adamuwuza kuti: "Mwanangu, cikhulupiro cako cakulimbisa. Ndoko na ufulu.

⁴⁹ Pomwe Jezu akhalewalewapo adafika munthu kucokera kumui kwa Jairosi, ntsogoleri wa nyumba yakupembera acimuwuza kuti: "Lekani kumudedemesa Misiriyu, thangwe mwananu wafa kale." ⁵⁰ Pomwe Jezu adabva bzimwebzo, adamuwuza kuti: "Leka mantha! Khulupira basi. Nakuti mwanakoyo ani limba. ⁵¹ Pomwe Jezu adafika kumui kwa Jairosiko, iye alibe kubvumiza munthu winango kuti apite m'nyumambo. Maka Pedru, Juwau, Tiyago na azibaba wa mwanayo okha. ⁵² Ndipo wantru wentse akhalira na kumbadandaula. Tsuno Jezu adawawuza kuti: "Lekani kulira, mwanayu alibe kufa tsono iye adagona. ⁵³ Na tenepo wantruwo adamuseka thangwe akhadziwa kuti mwanayo akhadafadi. ⁵⁴ Ndipo Jezu adam'phata boko mwanayo acilewa kuti: "Ntsikanawe, lamuka!" ⁵⁵ Ndipo iye adamuka cadidi. Natenepo, Jezu adawawuza kuti amupase cakudya. ⁵⁶ Ndipo azibabace adasusumwa nabzo. Tsuno Jezu adawapfuwa makutu kuti aleke kuuza wantru bzomwe bzidacitikabzo.

9

Jezu adatuma ateweri wace khumi na awiri

¹ Ndipo Jezu adacemera ateweri wace khumi na awiri. Na tenepo iye adawapasa mphambvu zakuzula nazo bziwanda na zakulapa matenda. ² Ndipo adawatuma pomwe kuti akapalize umambo bwa Mulungu na kukalapa atenda. ³ Na tenepo iye adawauza kuti: "Lekani kutakula

cinthu cibodzi cokha ca kuphata m'manja, ninga m'psimbo, budu, mkate, kobiri, ayai mikanjo miwiri. ⁴ Panyumba pomwe mun'fikirapo, khalani pamwepo mpaka kucoka kwanu mui umweyo. ⁵ Wan thu omwe an'saya kukutambiraniwo akutumulireni pfumbi la m'minyendo mwanu, kuti likhale umboni bwanu kuna iwo.

⁶ Ndipo iwo adayenda m'mi yentse kukapaliza nkhani yabwino na kukalapa atenda kumphimpha zentse.

Mambo Erody na Juwau M'batizi

⁷ Pomwe Mambo Erody adabva bzentse bzomwe bzikhacitikabzo iye adaneseka kwene-kwene. Thangwe wan thu akhalewa kuti Juwau wamuka pomwe pa paimpfa. ⁸ Winango akhalewa kuti Eriya wabwerera pomwe. Ndipo winangombo akhati m'polofetapolofeta winango wakale-kale wamuka pomwe pa paimpfa. ⁹ Na tenepo Erody adalewa kuti: "Juwau ndidamugwatisa kale msolo. Tsono mban i winango omwe ndiri kumubvera mbiriyo?" Ndipo Erody akhafunisia kuti amuwone.

Jezu adacita matsenga yakutupisa mikate na ntsonba

¹⁰ Pomwe atumikiwo adabwerera adakamu-longosolera Jezu bzentse bzomwe adacita. Ndipo iye adawatenga aciyendanawo kumzinda wa Betsaida. ¹¹ Pomwe wan thu adabva bzimwebzo, ndipo iwo adamutewera. Na tenepo Jezuyo adawatambirambo bwino, aciwafotokozerwa Umambo bwa Mulungu. Ndipo iye adanthandiza atenda omwe akhafuna kulapidwa. ¹² Pomwe

kukhadoka, ateweri wace adamuuza kuti: "Abalaiseni wanhuwa kuti ayende m'mii na m'minda yomwe iri m'fupi-m'fupi muno kuti akakumbire malo na cakudya. Thangwe tiri kuno n'kuthengo. ¹³ Ndipo iye adawauza kuti: "Apaseni cakudyaco imwepo." Tsono iwo adatawira kuti: "Tiribe cakudya cizinji, tina mikate mixanu na ntsomba ziwiri basi. Pinango ticide kukawaguala cakudyaco kuti iwo wentse akwane! ¹⁴ Pamwepo pakhana wanhu amuna ninga bzulu bzixanu. Ndipo iye adawauza ateweriwo kuti: "Akhazikeni m'magulu ya makumi-maxanu, makumi-maxanu. ¹⁵ Ndipo ateweriwo adawakhazika tenepoyo. ¹⁶ Pamwepo iye adatenga mikate mixanuyo na ntsomba ziwirizo, adanyang'anisa kudzulu acibzisimba. Ndipo adabzigwata-gwata, acipasa ateweri kuti agawire wanhu. ¹⁷ Na tenepo wanhuwo adadya acikhuta wentse. Ndipo adalokota mbvululu zakusala acidzaza bzitundu khumi na bziwiri.

Pedru adazindikira kuti Jezu ni Krixtu waku-sankhulidwa

¹⁸ Pantsiku inango Jezu akhana ateweri wace. Ndipo iye akhapemba yekha kumbali Na tenepo iye adawabvundza kuti: "Kodi wanhu ambalewa kuti ine-pano ndine yani?" ¹⁹ Ndipo iwo adatawira aciti: "Winango ambalewa kuti ndiwe Juwau M'batizi. Winango ambalewa kuti ndiwe Eriya. Winangombo ambalewa kuti ndiwe mpolofeta wakale-kale omwe adafa wamuka pomwe. ²⁰ Pamwepo iye adawabvundza kuti: "Kodi imwepombo mumbalewa kuti ndine yani?" Ndipo Pedru adatawira kuti: "Ndiwe

Krixtu wa Mulungu.” ²¹ Tsono iye adawacenjeza kuti aleke kuuza munthu na m'bodziyo ekha bzimwebzo. ²² Na tenepo iye adawauza pomwe kuti: “Mwana wa Munthu andzabonera kwene-kwene. Ndipo iye an'dzalambidwa na atsogoleri wa wantru, na akulu-akulu wa azibaba wa ntsembe na apfundzisi wa ntemo. Na tenepo iye an'dzaphedwa. Tsono an'dzalamuka pomwe pa paimpfa zikadzapita ntsiku zitatu.

Mteweri wa Jezu mbaatakule mtanda wace

²³ Ndipo iye adawauzuza kuti:

“Penu munthu an'funa kunditewera, cakuyamba mbaabzilambe yekha acitakula mtanda wace ntsiku zentse kuti anditewere bwino. ²⁴ Ndipo munthu ali wentse omwe an'funa kupulumusa moyo wace, mbaatome kuutaya nakuti ule omwe an'taya moyo wace na thangwe rangu, iye adzaupulumusa pomwe. ²⁵ Kodi munthu angakhale na phindu lanyi akawona bzinthu bzentse bza pa padzikola pantsi, iye akamala n'kubzipha ayai n'kubzikweteka ekha? ²⁶ Nakuti munthu ali wentse omwe an'bva manyazi na ine na mafala yangu, ndipo Mwana wa Munthu adzamubverambo manyazi akadzabwera na mbiri yace na ya Baba na ya Anjo wakucena. ²⁷ Dziani kuti pana winango pamwepano iwo an'dzafa lini acidzasaya kuwona Umambo bwa Mulungu.

Kusandulika kwa mawonekedwe ya Jezu

28 Pakupita ntsiku zisere pomwe Jezu adalewa mafalaya, iye adatenga Pedru na Juwau na Tiyago acikwira nawo m'phiri kuti akapembe.

29 Pomwe iye akhapembapo, nkhope yace idasandulika na bzakubvala bzace bzidacena ninga kupenya kwa Mulungu!

30 Ndipo panthawe imweyo adawoneka wan-thu awiri acimbalewa-lewa naye: iwo akhali Mozeji na Eriya. **31** Na tenepo iwo akhadayetima kwene-kwene acimbalewa bza mayendedewe ya Jezuyo yomwe yangadadzacitikira kuJeruzalema. **32** Ndipo Pedru na andzace akhadagona tulo. Tsongo pomwe iwo adapenya, adawona kuyetima kwace na kwa andzace omwe akhanaye pabodziwo. **33** Pomwe iwo akhayenda, Pedru adauza Jezu kuti: “Mbuya, n'psabwino kuti tikhali-retu pompano! Mbatikonzde bzikumbi bzitatu: cibodzi canu, cinango ca Mozeji na cinango ca Eriya.” Tsongo iye akhadziwa lini kuti ali kulewa ciani. **34** Panthawe akhalewa bzimwebzopo udabwera mtambo uciwagwanankhira. Pomwe iwo akhali munthambomo adabva mantha. **35** Ndipo munthambomo mudabveka fala liciti: “Uyu ni Mwanangu, omwe ndidasankhula! Mutetekereni.” **36** Pomwe falalo lidanyamala Jezu adasala yekha. Ndipo iwo adanyamala basi pantsiku zimwezo. Na tenepo iwo alibe kuuza munthu bzomwe adawonabzo.

Kulimbisidwa kwa mulumbwana nyabziwanda

37 Pomwe iwo adabuluka m'phirimo mangwana yandzace, nthithi wa wan-thu azinji kwene-kwene udabwera kudzawona

Jeju. ³⁸ Ndipo munthu m'bodzi adakuwa panthithipo aciti: "Mbuya ndiri kukukumbirani kuti mundiwonerembo mwananguyu. Nakuti iye ni m'bodziyu yekha. ³⁹ Ndipo iye ambagwa ciwanda, panthawe imweyo ambakuwa-kuwa cicimugwesera pantsi na kunjenjemera, acimbacoka maphobvu. Ndipo pakumalizira cicimutcola manungo. ⁴⁰ Na tenepo ndikhadakumbira kale ateweri wanuwa kuti acithothe tsono alibe kucikwanisa."

⁴¹ Ndipo Jezu adalewa aciti: "Nandi dzindza la wantru wakusaya kukhulupira na kusaya ndzerumwe! Kodi mun'funa kuti ndikhale namwe ndicikubonerereni mpaka lini? M'bwerese kuno mwanakoyo."

⁴² Pomwe akhayenda naye mwanayo, ndipo ciwandaco cidamuthusa pantsi acimbanjenjemera. Tsono Jezu adacizula. Pamwepo mwanayo adalimba ndipo acimupereka kuna babaceyo. ⁴³ Na tenepo wantru wentse adadabwa na mphambvu za Mulungu.

Jeju adabzisuzira impfa yace

Nakuti wantru wentse adadabwa na bzomwe akhacita Jezu. Na tenepo iye adauza ateweri wace kuti: ⁴⁴ "Bvesesani bwino mafala yanguya: 'Mwana wa Muntru ankaperekedwa m'manja mwa wantru.'" ⁴⁵ Tsono iwo alibe kubva bwino mafalayo. Nakuti yakhali yakubisika kuna iwo asye kuyabvesesa. Na tenepo iwo adagopa kumubvundza.

Mkulu wa umambo bwa kudzulu

⁴⁶ Ndipo ateweriwo akhaganizana okha-okha kuti mbani nkulu pakati pawo. ⁴⁷ Pomwe

Jeju adadziwa ndzeru zaho, atenga mwana acimuimisa pana iyepo.

⁴⁸ Ndipo iye adawauza kuti: “Munthu omwe an’tambira mwana ninga uyu mu dzina langu, iye an’tambirambo ine-pano. Ndipo ule omwe an’tambira ine ule, iye an’tambirambo ule omwe adandituma. Nakuti ule omwe an’bzicepsa pakati panupa, umweyo ndiye nkulu.”

Jeju adapfunzisa kupirira na lufoi

⁴⁹ Ndipo Juwau adatawirambo kuti: “Misiri, tawona munthu ali kuzula bziwanda mu dzina lanu. Tsono ife-pano tamuletsa thangwe iye ngwathu lini. ⁵⁰ Ndipo Jeju adamutawira aciti: “Lekani kumuletsa, thangwe munthu omwe ambaticitira lini kuipa, omweyo ngwathu.”

*[Jesus goes from Galille to Jerusalem]
(Luka 9:51-19:27)*

Asamaliya adalamba kutambira Jeju

⁵¹ Pomwe idakwana nthawe yace Jeju kuti akwire kudzulu, iye adalonga ulendo kuti ayende kuJeruzalema. ⁵² Ndipo adatsogoza atumiki wace kuti akanyan’gane malo. Na tenepo iwo adafika m’mui wa Asamaliya. ⁵³ Tsono wantru wa m’mwemo alibe kumutambira thangwe iye akhandopita njira aciyenda kuJeruzalema. ⁵⁴ Pomwe Juwau na Tiyago adawona bzimwebzire, adamubvundza Jeju kuti: “Mbuya, kodi munfuna kuti ticemerese moto wakudzulu kuti uwatenthe? Manembedwe

Manembedwe **9:54** ya m’mabukhu yanago yambathumizira kulewa kuti: ninga bzomwe adacita Eriya

⁵⁵ Tsono Jezu adaceuka aciwakalipira. ⁵⁶ Pomwe adamala bzimwebzo iwo adayenda kumui winango.

*Bzinhu bzomwe bzimbafunika pakutewera
Jezu*

⁵⁷ Pomwe iwo akhayenda munjira, munthu m'bodzi adalewa kuti: “Mbuya, ndinikutewerani kwentse komwe muniyendako. ⁵⁸ Ndipo Jezu adamutawira aciti: “Akalinkhoo ana mphako. Mbalame zina bzitsa, tsono Mwana wa Munthu alibe na mbutoyo yakutsamirisa msolo. ⁵⁹ Ndipo Jezu adauza pomwe munthu winango kuti: “Nditewere!” Tsono iye adatawira kuti: “Mbuya, bakadikhirani ndikapendese babangu.” ⁶⁰ Na tenepo Jezu adamutawirambo aciti: “Leka anyakufa apendesane okha-okha. Tsono iwepo ndoko ukapalize Umambo bwa Mulungu.” ⁶¹ Ndipo winango pomwe adalewambo kuti: “Mbuya, ine ndinidzakutewerani. Tsono dikhirani ndikagonekane na abale wangu kumui. ⁶² Na tenepo Jezu adamutawira aciti: “Palibe munthu omwe ambagaula na gejo acimbaceuka mbuyo. Ndipo iye akacita tenepo alibe basa mu Umambo bwa Mulungu.

10

Kutumidwa kwa ateweri makumi manomwe na awiri

¹ Pomwe adamala bzimwebzo, Mbuya adasankula pomwe ateweri winango makumi manomwe na awiri aciwatuma kuti abakatsogole

awiri-awiri, kumizinda na mii yentse yomwe iye angadadzayenda. ² Ndipo iye adawauza kuti:

“M'bvuno nguzinji. Tsono anyakubvuna mban'gonon'gono. Ndipo kumbirani Mbuya mwenekaciro mindayo kuti akutumizireni wantru kuti akabyune. ³ Ndokoni! Tsono dziwani kuti, ndiri kukutumizani ninga mabira pakati pa pamphumphi. ⁴ Lekani kutakula bzikhwama, ayai budu, ayai xango. Ndipo lekani kumusana na wantru munjira.

⁵ Mukafika panyumba iri yentse, cakuyamba muwauze kuti: “Ntendere mbaukhale pano!”

⁶ Panyumba imweyo pakakhala pana munthu omwe an'funa ntendere, ndipo ntendereyo un'khala na iye. Tsono pakakhala palibe munthu omwe aniuufuna, iwo un'bwerera pomwe kuna imwepo. ⁷ Na tenepo khalani panyumba imweyo, ndipo mucidya na kumwa bzomwe an'kupasanibzo. Thangwe munthu ali wentse omwe am'phata basa bzinfunika kuti atambire malipiro yace. Lekani kucoka panyumba yomwe mwafukirayo muciyenda nyumba inango. ⁸ Mukafika munzinda uli wentse, mucitambiridwa bwino, dyani bzomwe an'kupasanibzo. ⁹ Limbisani atenda omwe ali m'mwemo, muciwauza kuti: “Umambo bwa Mulungu bwakufikirani.”

¹⁰ Tsono mukafika mumzinda mucisaya kutambiridwa bwino, phatani njira tuyende muciwauza kuti: ¹¹ “Napo pfumbi lentse lomwe latisvipiza mumzinda mwanu muno, tiri kukukutumulirani. Na tenepo dziwani kuti Umambo bwa Mulungu bwafika.” ¹² Ndiri

kukuwuzani pomwe kuti pantsiku yakutonge-duwa nyathwa ya Sodoma in'dzakhala in'gono kuposa ya mzinda umweyo.

Nyathuwa kuna mizinda yakusaya kukhumbula

¹³ Nandi iwe Korazi! Na iwembo Betsaida! Yangadakhala kuti matsenga yomwe yacitika kumwekoyo, yacitikira kumzinda wa Tiru na Sidoni, wantru wa m'mwemo angadabvala mausakala acibvumbvulika padotha kuti cikhale cizindikirokuti iwo aleka kucita bzakuipa. ¹⁴ Ndipo kuna Tiru na Sidoni, nyathwa yawo in'dzakhala ing'ono kuposa yanu pantsiku yakutongedwa. ¹⁵ Na iwembo Kafarnau, kodi un'kumbuka kuti un'dzabzikwiza mpaka kudzulu? Tsono iwepo un'dzathusidwa m'cidindi ca moto!

¹⁶ Na tenepo ule omwe an'kutetekeraniyo, na inembo wanditetekera. Na ule omwe an'kulambaniyo, na ine wandidambambo. Ndipo ule omwe andilambayo, walambambo ule omwe adanditura.

Kubwerera kwa anyakutumidwa makumi manomwe na awiri

¹⁷ Pomwe ateweri makumi manomwe na awiri adabwerera akhadakomeduwa acimuwuza kuti: "Mbuya, na bziwanda kubodzi bzikhatisvera mudzina lanu." ¹⁸ Ndipo Jezu adawatawira aciti:

"Ine-pano ndamuwona Sathani acigwa ninga mpheni iri kucokera kudzulu. ¹⁹ Tsono ndidakupasani kale mphambvu zakuphata nazo nyoka na anyankalize na manja. Ndipo mucikunda mphambvu zetnse za

nyamadulanthaka. Ndipo palibe cinthu comwe cin'dzakucitani kuipa. ²⁰ Na tenepo lekani kukondwa nakuti bziwanda bzikhakubverani. Tsono kondwani thangwe madzina yanu yadanembedwa kudzulu.”

Jezu adakondwera Babace

²¹ Panthawe imweoyo, Jezu adakondwa kwene-kwene na thangwe ra Mzimu Wakucena acilewa kuti:

“Ndiri kukupasani mbiri imwe Baba Mulongu, Mbuya wakutonga kudzulu na pantsi. Nakuti imwepo mudabisira bzinthu bzimwe-bzi wantru waluso na wakupfundza. Ndipo mucibzilatiza kuna tuwana tung'ono-tung'ono. Na tenepo mudabzicita na thangwe ra cifundo canu.

²² Bzensenebzi adandipasa ni Babangu. Ndipo palibe munthu winango omwe an'dziwa Mwana kuposa Baba. Ndipo palibe pomwe munthu omwe an'dziwa kuti Baba mbanu kuposa Mwana, mphambo wale omwe Mwanayo angafune kuwalatiza.”

²³ Na tenepo Jezu adaceuka kuna ateweri wace aciwauza kumphundzu aciti: “Yakusimbidwa ni maso yomwe yali kuwona bzomwe imwepo muli kuwonabzi! ²⁴ Na tenepo dziwani kuti apolofeta na azimambo azinji akhafunambo kuwona bzomwe muli kuwonabzi. Tsono iwo alibe kubziwona. Ndipo na kubva bzomwe muli kubv-abzi. Tsono iwo alibe kubzibva.”

Kutsika matere m'Samaliya wabwino

²⁵ Pantsiku ibodzi adamuka munthu mwinango omwe akhali mpfundzisi wa mtemo. Na

tenepo iye akhafuna kuyezera Jezu. Ndipo iye adam'bvundza kuti: “Misiri! Kodi ningacite tani kuti ndidzakhale na moyo wa kusaya kumala?”²⁶ Na tenepo Jezu adamutawira aciti: “Kodi ntemo udanemba ciani? Umbauwerenga tani?”²⁷ Ndipo iye adatawira aciti: “Udzacitire lufoi Mbuya Mulungu wako, na mtima wako wentse, na moyo wako wentse, na mphambvu zako zentse, na ndzeru zako zentse. Ndipo udzacitirembo lufoi mwandzako ninga momwe umbabzicitira iwepo.”²⁸ Na tenepo Jezu adamuwuza kuti: “Watawira bwino. Cita bzimwebzo na tenepo un'dzakhala na moyo wa kusaya kumala.”²⁹ Tsono iye nakuti akhafuna kubziyesa munthu wabwino. Ndipo iye adabvundza Jezu kuti: “Kodi mwandzanguyo mbani?”³⁰ Na tenepo Jezu adamutawira aciti: “Pakhana munthu m'bodzi omwe akhabuluka kucokera kuJeruzalema acimbayenda kuJerikoo. Ndipo iye adagumana na akapondo. Na tenepo iwo adam'khundula bzakubvala, acim'menya. Ndipo iwo adamusiya wafumphira.³¹ Tsono baba wa ntsembe mwinango akhandobzipitirambo na njira, pomwe adamuwona, ndipo iye adamutsembera.³² Ninga bzibodzi-bodzibzo adapitambo na pamwepo m'Levi, nyabasa wa nyumba ya Mulungu acimuwonambo. Ndipo iye adamutsemberambo pomwe.³³ Tsono m'Samaliya m'bodzi nyakudza omwe akhayendambo ulendo bwace, pomwe adafika pakhana iyepo acimuwona ndipo adam'bvera ntsisi.³⁴ Na tenepo adamutsuka bzirondabzo na mafuta na vinyu acimumanga. Pomwe

adamala adam'pakiza pabulu. Ndipo adayenda naye kunyumba ya alendo acikamucengeta bwino. ³⁵ Pomwe iye adaguduka mangwana yandzace adacosa kobiri ziwiri zandzaya acipasa nyakutambira alendo, acimuwuza kuti: "Ndicengeterenimbo munthuyu. Ndipo bzentse bzomwe imwe mun'cosabzo ine ndin'dzakulipirani pakubwerera." ³⁶ Kodi paatatuwa, mwandzace nguponi kuna ule omwe adamenyedwa na akapondo ule?" ³⁷ Ndipo mpfundzisi wa mtemoyo adatawira aciti: "Mwandzce ngule omwe adamubvera ntsisi ule." Na tenepo Jezu adamuwuza kuti: "Kacitembo bzibodzi-bodzibzo."

Jezu adayenda kukawona Marta na Maliya

³⁸ Pantsiku ibodzi Jezu na ateweri wace akhayenda na njira, ndipo adafika mui winango, m'mwemo mukhana mkazi m'bodzi dzina lace Marta omwe adamutambira panyumba pace. ³⁹ Ndipo m'bale wace wacikazi Maliya adadzakhalambo na Jezupo acimbabva mafala yace. ⁴⁰ Tsono Marta akhadedema yekha na basa. Ndipo iye adakamuwuza Jezu kuti: "Mbuya! Kodi imwepo muli kuwona lini kuti m'bale wangyu ali kundilekerera basa ndekha-ndekha? Muwuzeni adzandithandizembo." ⁴¹ Ndipo Mbuya adamutawira aciti: "Marta, Marta! Una ciberefuwa nakucita bzinthu bzizinji. ⁴² Tsono, cinthu cibodzi cin'funika. Na tenepo Maliya wasankhula cinthu cabwino. Ndipo palibe munthu omwe angadzamutengere."

11

Jezu adapfundzisa ateweri wace kupemba

¹ Pantsiku inango Jezu akhapemba pambuto ibodzi. Pomwe adamala kupembako, mteweri wace m'bodzi adamuwuza kuti: “Mbuya, tipfundziselimbo kupemba, ninga momwe Juwau akhapfundzisira ateweri wace.” ² Ndipo iye adawauza kuti:

Mukapemba mbalewani kuti:

Baba, dzina lanu likhale na mbiri.

Umambo bwanu mbabubwere.

³ Tipaseni cakudya cathu ca ntsiku zentse.

⁴ Mutirekere bzakuipa bzathu,

ninga ifembo tinilekera

wale omwe ambatiphonyera

Ndipo lekani kutilekerera kuti tipumpsidwe.

⁵ Ndipo Jezu adawawuza kuti:

Mbani wa imwepo omwe acikhala na xamwali wace acidzamugugudzira pakati pausiku acimuza kuti: ndikumbizembo magapa matatu ya ufa. ⁶ Nakuti ndabweredwa na mulendo. Na tenepo ndiribe cakumupasa.

⁷ Ndipo xamwali waceyo acimutawira ali m'nyumba kuti: “Leka kundinesa! Nakuti ine ndafunga kale msuwo. Nakuti ine na wana wangu tagona kale. Na tenepo ine-pano ningamuke lini kuti ndidzakupase cinthu.”

⁸ Tsono dziwani kuti napo akasaya kumuka kuti amupase nakuti ni xamwali wace. Ndipo iye an'zalamuka basi thangwe la kumunesa na kumubwerera nthawe imweire. Ndipo iye an'dzamupasa bzentse bzomwe iye an'funa. ⁹ Na tenepo ndinikuwuzani kuti

kumbirani, ndipo mun'dzapasidwa. Lingani, ndipo mun'dzabziwona. Gugudzani, ndipo mun'dzakufunguliridwa. ¹⁰ Nakuti munthu wentse omwe an'kumbira ambapasidwa. Na ule omwe ambalinga ambabziwona. Na ulembro omwe ambagugudza ambafunguliridwa. ¹¹ Kodi mbani baba-munthu pakati panupa penu mwanace wakumbira ntsomba angamupase nyoka?

¹² Ayai penu iye wakumbira dzai angamupase nyankalize? ¹³ Imwepo ndimwe wantru wakuipa, tsono mumbadziwa kupassa bzinthu bzabwino wana wanu. Ndipo Babanu wa kudzulu ambaperekwa bzinthu bzabwino kupoza imwepo. Na tenepo an'dzapasa Mzimu wa Kucena kuna wale omwe an'dzamukumbira!

Jezu adalibisa bewewe nyabziwanda

¹⁴ Pantsiku ibodzi Jezu akhazula ciwanda comwe cikhadasandusa munthu ubewewe. Pomwe ico cidacoka, munthuyo adayamba adalewa-lewa. Na tenepo wantru azinji adasusumwa. ¹⁵ Tsono wantru winango akhambalewa kuti: “Omweyu ali kuzula bziwanda mudzina la Berezebu, mkulu wa bziwanda.” ¹⁶ Na tenepo wantru winango akhafuna kuyezera Jezu, ndipo adamukumbira kuti awalatize cizindikiro ca kudzulu. ¹⁷ Tsono Jezu akhadziwa kale ndzeru zawo, ndipo iye adawawuza kuti:

Dzindza libodzi la wantru likapambulana iro lin'pfudzika. Na tenepo banja libodzi likabzigawa ndipo iro lin'pasuka. ¹⁸ Penu wa kwa Sathanimbo adabzigawa, ndipo ufumu

bwacebo bungayenderere lini! Nakuti muli kulewa kuti ine-pano ndiri kuzula bziwanda mu dzina la Berezebu. ¹⁹ Penu ine-pano ndiri kuzula bziwanda mudzina la Berezebu, kodi wana wanuambo ali kuzula mudzina la yani? Penu n'bzimwebzo, iwo ndiwo an'dzakuyeruzani. ²⁰ Tsono, penu ine-pano ndiri kuzula bziwanda na mphambvu za Mulungu, umambo bwacebo bwakufikirani cadidi. ²¹ Penu munthu nyamphambvu akatenepo ali kulindira pamui pace. Ndipo bzinthu bzacebzo bzimbakhochererekwa bwino. ²² Tsono pakawonekambo munthu mwinango nyamphambvu kuposa iye, akamenyana naye acimukunda ambamutolera bzifuzo bzomwe akhathembanabzobzo. Ndipo acigawira wantru bzinthu bzacebzo. ²³ Na tenepo munthu omwe ngwangu lini ni muwengi wangu. Na ule omwe an'dithandiza lini kukonkhobza iye animwaza.

²⁴ Ndipo ciwanda cikacoka mu munthu, ico cimbayenda mu mbuto zakusaya madzi kuti cikapume. Ndipo cikasaya mbuto, cimbalewa kuti: "Tsapano ndini bwerera kumui kwangu komwe ndacokera." ²⁵ Ndipo ico cikafika, cimbadzawona nyumbayo idapsairidwa ndipo idacena. ²⁶ Na tenepo ico cimbayenda kukatenga pomwe bzinango bzinomwe bzakuipa kuposa ico, bzicikhala m'mwemo. Ndipo unthu bwace mumbadzalemwa kuipa kuposa pakuyamba.

Jeju adalewa kuti mbanu nyakusimbidwa

²⁷ Pomwe akhalewa bzimwebzopo, mkazi m'bodzi adakuwa pakati panthithi wa wantru

aciti: “Wakusimbidwa ni mamako omwe adakubala na kukumamisa!”²⁸ Tsono iye adatawira aciti: Ne-ne-ne, wakusimbidwe mbale omwe ambabva fala la Mulungu aciliteweza.”

Wanthu adakumbira Jezu kuti alatize cizindikiro.

²⁹ Pomwe wantru azinji akhakonchezana, Jezu adalewa kuti: “Dzindza la wantru wakuipa! Iwo an'funa cizindikiro. Tsono palibe cizindikiro cinango comwe cin'citike kuposa comwe cidacitikira Jona.³⁰ Nakuti Jona akhali cizindikiro kuna wantru wa kuNiniva. Na tenepo Mwana wa Munthu ni cizindikirombo kuna dzindza limweri.³¹ Ndipo Mambokazi wa Kunyantsi an'dzalamuka pantsiku yakutongedwa pakati pawantru, ndipo acimanga mulandu ntundu omweyo wa wantru. Nakuti mambokaziyo adacokera kwa kuyambira dziko kuti akabve ndzeru za Salomau. Tsono ali panoyu ni mkulu kuposa Salomauyo.³² Na tenepo wantru wa kuNiniva an'dzamukambo pantsiku ya kutongedwa dzindza limwero kuti adzalimangembo mulando. Nakuti iwo adakhumbula bzakuipa bzawo pomwe Jona adapaliza. Tsono ali panoyu ni mkulu kuposa Jonayo.

Ceza ca thupi

³³ Ndipo palibe munthu ambaphatiza m'buniko aciubisa ayai aciukha m'mpfumpfuntsi mwa bwalizo. Tsono iye ambaunikha padzulu, kuti wantru omwe an'pitawo awone ceza.³⁴ Na tenepo maso yako ndico ceza ca thupi lako. Penu iyo yali bwino na thupi lakombo lina ceza. Tsono punu yali lini

bwino na thupi lakombo lina m'dima. ³⁵ Ndipo, cenjerani kuti ceza ciri m'maso mwanuco cileke kukhala mdima. ³⁶ Na tenepo punu thupi lako lentse liribe m'mdima na pang'onopo, ndipo lin'dzayetima ninga momwe umbatoyera mbvuniko ukaugasa.

Jeju adatsimula afalizeu na apfundzisi wa ntemo

³⁷ Pomwe Jeju adamala akhalewalewa, m'falizeu m'bodzi adamucemera kuti akadye naye. Na tenepo iye adayenda acikakhala patsantsali la kudyera. ³⁸ Tsuno m'falizeuyo adadabwa pomwe adamuwona kuyamba kudya acisaya kusamba m'manja. ³⁹ Ndipo Mbuya adamuwuza kuti: “Afalizeumwe mumbatsuka kunja kokha mikombo na ndiro. Tsuno mitima yanu nja ndewo na mingululi. ⁴⁰ Mapsirumwe! Kodi ule omwe adakondza kunja, ni m'bodzo-bodzi lini omwe adakondza mkati? ⁴¹ Tsuno tomani kuthandiza anyakusauka na bzinthu bzomwe munabzo. Na tenepo bzinthu bzentsenebzo bzin'dzacena. ⁴² Tsoka kuna imwe afalizeu! Nakuti imwepo mumbateweza mitemo yentse ya Mozeji, mumbaperekwa kuna Mulungu cacikhumi ca mbeu zentse za m'munda. Tsono mumbayebwa cilungamo na lufoi la Mulungu. Na tenepo citani bzimwebzi mucisaya kuyebwa bzinangobzi. ⁴³ Tsoka kuna imwe afalizeu! Nakuti imwepo mumbafuna kukhala m'mipando ya ulemu ya m'nyumba zakupembera na kumbamusidwa m'misika. ⁴⁴ Tsoka kuna imwe afalizeu! Nakuti kuteweza mitemo yanu bzidandendemera ninga munthu

ali kupita nthenje aciponda nthutu nakusaya kudziwa, uko ni mukho.” ⁴⁵ Ndipo m'pfundzisi wa ntemo m'bodzi adamuwza kuti: “Misiri, mafala yamweya muli kutukwana nayo ifepanombo.” ⁴⁶ Tsono Jezu adamutawira aciti: “Tsokambo kuna imwepo apfundisi wa ntemomwe. Nakuti mumbanyamuza andzanu mitolo yakulemera kwene-kwene. Tsono imwepo mumbawathandiza lini kuwasendza napo na cala cokha. ⁴⁷ Tsoka pomwe kuna imwepo thangwe mumbakondza nthutu za apolofetapolofeta omwe adaphedewa na azibabanu. ⁴⁸ Na tenepo imwepo ndimwe mboni thangwe mwatawira bzinthu bzomwe adacita azibabanu. Nakuti iwo adapha apolofetawo ndipo imwepo muli kuwakondzera nthutu. ⁴⁹ Na tenepo, Mulungu udziwi bwace adalewa kuti: 'Ine ndin'dzatumiza apolofeta na atumiki, tsono winango an'dzaphedwa na winango an'dzathothedwa. ⁵⁰ Na tenepo ntundu omweyu un'dzamangidwa mulandu na thangwe ra kupha apolafetawo, kuyambira pakulengedwa kwa dziko. ⁵¹ Ndipo kutomera pakuphedwa kwa Aberi mpaka kwa Zakaliya, iwo omwe adaphedwera pakati pamphatso na mbuto yakucena. Ndikukuuzani cadidi kuti ntundu omweyu un'dzamangidwa mulandu. ⁵² Tsoka pomwe kuna imwe apfundzisi wa ntemo! Nakuti mwatenga mpfunguliso wa ndzeru. Na tenepo imwepo mulibe kupita m'mwemo muciphingizambo pomwe andzanu omwe akhafuna kupita.”

Mpangano kuti aphe Jezu

⁵³ Pomwe iye adacoka pamwepo, apfundzisi wa ntemo na afalizeu adamuwenga kwene-kwene. Ndipo iwo akhamupikixa na mibvundzo. ⁵⁴ Na tenepo iwo akhanyang'ana mathangwe kuti iye angawatawira amumange nayo mulandu.

12

Jeju adacenjeza ateweri wace mapfundziso ya afalizeu

¹ Panthawe imweyo bzulu na bzulu bza wan-thu adakhonchezana ndipo iwo akhapsindizana. Na tenepo Jezu adatoma kulewa-lewa na ateweri wace aciti:

Cenjerani na mapfundziso ya afalizeu, nakuti ngakunama. ² Ndipo palibe cinthu cakumpsinkhika comwe cin'dzasaya kukundulidwa, na cire comwe cin'dziwiika lini ndipo cin'dzadziwiika. ³ Na tenepo bzentse bzomwe mudalewa pam'dima bzin'dzabzekwa pakungwerewera. Na bzentsembo bzomwe mwalewa na kawere-were m'gwangwa, bzin'dzakuwidwira pantsodzi.

Tin'gopanyi

⁴ Jezu adawawuza pomwe kuti:

Axamwali wangu! Ndiri kukuwuzani kuti muleke kugopa wan-thu omwe ambapha thupi lokha, akamala bzimwebzo palibe cinango comwe ambacita. ⁵ Tsono ine-pano ndin'funa kukulatizani omwe an'funika kugopedwa. Ndipo gopani ule omwe akapha munthu, ana mphambvu ya kumuthusa m'cidindi ca

moto. N'cadidi kuti omweyo m'mugopeni. ⁶ Kodi munthu ambagulisa lini ajolo axanu na konto ziwiri basi? Na tenepo palibe na m'bodzi yekha omwe Mulungu ambamuyebwa. ⁷ Napo tsisi lentse la mumsolo mwanuli, Mulungu adaliwerenga kale. Lekani kugopa, thangwe imwepo mun'funika kwene-kwene kuposa ajolowo.

Kubvuma na kulamba Krixtu

⁸ Ndipo Jezu adalewa pomwe kuti:

Ule omwe an'dibvuma pakati pawanthu, na Mwana wa Munthu an'dzamubvumambo pakati paanjo wa Mulungu. ⁹ Tsono ule omwe an'dilamba pakati pawanthu, ndipo Mwana wa Munthu an'dzamulambambo pakati paanjo wa Mulungu. ¹⁰ Ule omwe an'tukwana Mwana wa Munthu, Mulungu an'dzamulekera bza kuipa bzace. Tsono ule omwe an'nyoza Mzimu Wakucena, Mulungu an'dzamulekera lini. ¹¹ Ndipo akadzakutengani acidzayenda namwe kunyumba zakupembera, ayai kuna atongi na kumphambvu za umangi, dzalekeni kukhala na thupo kuti mun'dzatawira ciani ayai mun'dzalewa ciani. ¹² Nakuti Mzimu Wakucena un'dzakupfundzisani panthawe imweyo kuti mun'dzalewa ciani.

Kuntsikira matere kwa munthu wakudala wakusaya ndzeru

¹³ Munthu mwinango pantithipo adakuwa kuti: "Misiri, uzani m'bale wangyu kuti tigawane utaka bwa babathu." ¹⁴ Ndipo Jezu adamutawira kuti: "Nandi iwe! Kodi mbani adandipasa basa la kutonga na kugawira wantru utaka?"

15 Ndipo iye adawawuza pomwe kuti:

Khalani na cheru kuti muleke kucita m'tima loko-loko na cinthu, nakuti moyo wa munthu ulibe basa na kuwanda kwa bzinthu bzacebzo. **16** Na tenepo iye adawatsikira pomwe matere aciti: "Pakhana munda wa munthu m'bodzi nyakudala omwe udakosa bzakudya bzizinji kwene-kwene. **17** Ndipo iye adakumbuka mumtima mwace kuti: 'kodi ine-pano phoso limweri ndini likoya kuponi? **18** Ndipo iye adalewa kuti: 'Ndin'dzapfudza magwangwa yanguya ndicidzamanga yanango makulu ndipo ndicidzakoya m'mwemo phosolo na bzinthu bzangu bzinango. **19** Pamwepo ine ndin'dzalewa na mumtima kuti: 'Moyo wangu una bzinthu bzentse bzomwe un'funa bza magole mazinji, tsapano derekha, udye, umwe, udakondwa.' **20** Tsono Mulungu adamuwuza kuti: 'Nandi dzengawe! Usiku buno unifa iwepo. Kodi apa mbani an'sala na bzinthu bzomwe udakoyabzi?' **21** Na tenepo, bzidakhala ninga munthu nyamingululi omwe ana cuma cizinji kwene-kwene, tsono alibe kupasa Mulungu cinthu.

Jezu adapfundzisa ateweri wace kuti akhulupire Mulungu

22 Na tenepo Jezu adawacenzeza ateweri wace kuti: "Lekani kukhala na thupo mumtima kuti mun'dzadyanyi ayai kuti mun'dzabvalanyi nthupi mwanumu. **23** Nakuti moyo ngukulu kuposa cakudya, na thupimbo lina basa kuposa cakubvala. **24** Ndipo onani akhungubwe. Iwo ambalima lini, ambabvuna lini, alibe magota ayai

magwangwa. Ndipo Mulungu ambawadyesa basi. Tsono imwepo mun'funika kwene-kwene kuposa mbalamezo! ²⁵ Kodi mbanzi angakhale nathupo na moyo wace ndipo angakwanise kubzithumizira pomwe ntsiku ibobzi? ²⁶ Na tenepo peni imwe mun'kwanisa lini kucita bzinthu kang'onobzi, thangwe ranyi muna thupo na bzinthu bzinango? ²⁷ Tsono onani maluwa momwe yambakulira! Ndipo iyo yambaphata lini basa ayai kusona bzakubvala. Napo Salomau na mbiri yentse yomwe akhanayo, akhalibe bzakubvala bzakugaka bwino kuposa maluwayo. ²⁸ Ninga momwe Mulungu ambabvazikira mausuwa ya mthengo, yomwe yambameru ninga lero mangwana yacipsa na moto. Napo imwepombo ndimwe wantru wakusaya cikhulupiropa, kodi iye angakwanise lini kukubvazikanimbo? ²⁹ Na tenepo lekani kukhala na thupo kuti mun'dzadyanyi ayai kuti kun'dzamwanyi. ³⁰ Thangwe wantru wa mudziko, ndiwo ambafunisia bzentsenebzzi. Tsono Babanu an'dziwa kale kuti imwepo mun'bzfifuna. ³¹ Tomani mwanyang'ana umambo bwa Mulungu. Ndipo bzinthu bzinangobzo Iye an'dzakupasani.

Cuma cakudzulu

³² Nandi tubzifuwo tuwangu, lekani mantha! Nakuti Babanu an'funa kukupasani umambo bwace. ³³ Na tenepo gulisani bzinthu bzanu, mupase anyakusauka. Ndipo sonani mabudu yomwe yan'sakala lini. Nakuti cuma ca kudzulu cimbamala lini, komweko kulibe mbava, ayai

manthedza kuti yangajete. ³⁴ Nakuti pale pomwe pana cuma canu na mtima wanu uli pamwepombo.

Jezu adapfundzisa ateweri wace kuti akhale adakondzekera

³⁵ Ndipo kondzekerani kuti muphate basa. Mibvuniko yanu ikhali idagaka. ³⁶ Na tenepo khalani ninga anyabasa ali kudikhira mbuya, omwe an'bwerera kucokera kucikondweso ca malowozi. Ndipo iye akafika akadzagugudza msuwo mudzam'fungulire na kankulumize. ³⁷ Ndipo wakusimbidwa mbaanyabasa wale omwe Mbuya akabwera an'dzawagumana adamudikhira. Ndiri kukuwuzani cadidi kuti iye an'dzawakhazika patsantsali la kudyera iye acibvala ndipo aciwatumikira. ³⁸ Ndipo wakusimbidwa pomwe n'bale omwe mbuya an'dzawagumana adamukhalilira napo n'pakati pausiku ayai madandakweca. ³⁹ Na tenepo dziwani kuti punu mwenekaciro nyumba angadadziwa nthawe yakubwera mbava, ndipo iye angadailekerera lini kuti ichole nyumbayo. ⁴⁰ Na tenepo khalani wakukondzekera nakuti Mwana wa Munthu an'dzabwera panthawe yomwe imwe mukhadikhira lini.

⁴¹ Pamwepo Pedru adabvunza kuti: "Nandi Mbuya, kodi muli kutsikira matereya ife tekha ayai kuna wantru wentse?" ⁴² Ndipo Mbuya adatawira aciti: "Kodi mbani msunga cuma wandzeru na wakukhulupirika, omwe mbuya angadzamusire panyumba pace kuti ambadzagawire phoso andzace nthawe ikakwana? ⁴³ Wakusimbidwa ni msunga

cuma ule omwe mbuya wace akabwera an'dzam'gumana acicita tenepo. ⁴⁴ N'cadidi kuti iye an'dzam'pasa mpando ukulu wakumbawonerera bzinthu bzace bzentse. ⁴⁵ Tsono nyabasa ule omwe angadakumbuka kuti: "mbuya wangu ali kucedwa kubwera." Ndipo iye aciyamba kutukwana na kumenya anyabasa andzace wale, wacimuna na wacikazi. Ndipo acimbadya na kumwa aciledzera." ⁴⁶ Ndipo pantsiku yomwe an'dzafika mbuya waceyo pomwe angadzafika mbuya waceyo, pantsiku yomwe iye akhamudikhira lini. Ndipo iye adzamulum, acimucosa basa. ⁴⁷ Napo iye acidziwisisa bzomwe bzin'funa mbuya wace iye akasaya kucita na kubziteweza, adzachangidwa kwene-kwene. ⁴⁸ Ndipo ule omwe akhandziwa lini bzomwe bzikhafuna mbuya wace, akacita bzinthu bzakuipa, na tenepo an'dzachangidwa pang'ono. Tsono ule omwe an'tambira bzizinji an'dzasundidwambo bzizinji. Na ulembo ule omwe an'khulupiridwa na bzinthu bzizinji, iye an'dzasundidwambo bzizinji.

Kupambulana kwa wantru na thangwe ra Jezu

⁴⁹ Ndipo ine ndidabwerera kudzaphatiza moto padziko la pantsi. Na tenepo ndikhafuna kuti nthawe ino ukhale uli kugaka kale! ⁵⁰ Inepano ndina batizo linango kuti nditambire. Tsono ndina ciya mpaka iro licitike. ⁵¹ Kodi mun'kumbuka kuti ndidabweresa m'tendere pantsi pano? Ne-ne-ne, ndidabweresa kupambulana. ⁵² Na tenepo kucokera lero mpaka kutsogolo, banja la wantru

anaxu lin'dzapambulana. Wan thu atatu an'dzawengana na wan thu awiri. Ndipo awiri acidzawenganambo na atatuwo. ⁵³ Ndipo baba-mun thu an'dzawengana na mwana. Ndipo mwana aciwenganambo na baba munthuyo. Na ma-mun thu a'ndzawenagana na mwanace wacikazi. Ndipo mwana wacikaziyo acidzawenganambo na mamaceyo. Mibzala an'dzawengana na mulowola. Na mulowolayo acidzawenganambo na mibzalayo.

Cizindikiro ca nthawe

⁵⁴ Ndipo Jezu adawawuza pomwe wan thu wale kuti: "Mukawona m'tambo uli kukwira u cicokera kumadokero mumbalewa kuti mbvula in'bvumba. Ndipo iyo imbabvumba cadidi.

⁵⁵ Ndipo mukabva condzi cicicokera kunyantsi, mumbalewa kuti lero kunipsa. Na tenepo kumbapsa cadidi. ⁵⁶ Mpafakafaka! Imwepo mumbadziwa kufotokoza makhaliidwe ya pantsi na kudzulu. Kodi thangwe ranyi mun'saya kudziwa kuthumbudzula bzinthu bzomwe bziri kucitika nyengo inobzi? ⁵⁷ Kodi thangwe ranyi mumbasaya kutongana mwekha bzabwino?

Kuyanjana na muwengi

⁵⁸ Penu una mulandu na mun thu, iye akafuna kukakutongesa kumphala, toma wayezera kuyanjana naiye munjira, kuti asaye kukakulewera kuna m'tongi. Ndipo m'tongiyo aleke kukupereka kumphambvu ya umangi. Kuti iye asayembo kukakufungira m'kawoko.

⁵⁹ Na tenepo diri kukuwuza kuti un'dzacoka

lini m'kawokomo penu ukaniati kumala kulipira mulanduyo.

13

Jezu adawuza wantru kuti akasaya kukhumbula anifa

¹ Panthawe imweyo pakhana wantru omwe adawuza Jezu nkhani ya agalileu omwe adaphedwa ndipo Pilato adasanganiza mulopa na ntsembe zawo. ² Na tenepo iye adawabvundza kuti: "Kodi mun'kumbuka kuti agalileu omwe adaphedwa akhali anyakuphonya kwene-kwene kuposa andzawo, kuti abonere tenepoyo? ³ Ndiri kukuwuzani kuti, akhali lini. Tsono mukasaya kukhumbula mun'mala mwentse ninga iwombo. ⁴ Ayai kodi mun'kumbuka kuti wantru khumi na asere omwe adagweredwa na cinyumba ca Silowee ciciwapha, akhali anyakuphonya kwene-kwene kuposa wantru wentse wa kuJeruzalema? ⁵ Ndiri kukuwuzani pomwe kuti akhali lini. Tsono imwepo mukasaya kukhumbula mun'mala mwentse ninga iwombo.

Kutsikira matere mkuyu wakusaya kubala

⁶ Ndipo Jezu adawatsikira matere aciti: "Muntru m'bodzi akhadabzala mkuyu m'munda mwace. Ndipo adayenda kuti akache nkhuyu, tsono iye adazisaya. ⁷ Na tenepo iye adawuza nyakulindira mundayo kuti: 'Kwapita magole matatu pomwe ndidaubzala mkuyuyu. Lero ndanyang'ana-nyang'ana mwentsenemu tsono ndiribe kuwona cinthu. Ugwate! Thangwe ranyi uli kundodya mbuto pamwepa?' ⁸ Tsono iye

adatawira kuti: 'Ulekeni, Mbuya, gole lino lokha. Ine-pano nin'ucerera-cerera ndicikha manyowa.'
⁹ Penu un'dzabala, n'psabzabwino basi. Ayai ukadzasaya kubala ndipo mudzaugwate bwino."

Jezu adalimbisa m'kazi wa kulemala pasabudu

¹⁰ Pasabudu linango Jezu akhapfundzisa m'nyumba ya kupembera ibodzi. ¹¹ Ndipo m'mwemo mudabwera mkazi omwe akhadapundusidwa na ciwanda magole khumi na masere. Na tenepo akhafamba kota-kota nakuti iye akhakwanisa lini kuthamula na pang'onopo. ¹² Pomwe Jezu adamuwona, adamucemera aciti: "Mkaziwe! Watsudzuka pakuborena kwako na matendaya." ¹³ Pamwepo adam'sanjika manja. Ndipo iye adathamuka, na tenepo adapasa mbiri Mulungu. ¹⁴ Tsono mkulu wa nyumba ya kupembera pomwe adawona kuti Jezu adamulimbisa pasabudupo iye adakalipa, aciwuza wantru kuti: Imwepo muna ntsiku zitanthatu zokha za basa. Mukafuna mubwere ntsiku zimwezo mudzalimbisidwe, si kuti pasabudu. ¹⁵ Ndipo Mbuya adamutawira kuti: "Mpfakafakamwe. Kodi imwepo mumbafungulira lini pasabudu ng'ombe na mabulu m'mathanga mwanu kuti mukamwese?
¹⁶ Kodi bzikhali lini bwino kumutsudzula ntsingazi mwana wa Abramuyu pasabudu? Nakuti Sathani akhadam'manga magole khumi na masere. ¹⁷ Pomwe iye adamala kulewabzimwebzo anyakumuwenga wentse adanyala. Ndipo wantru wentse adakomedwa na bzinthu bzomwe Jezu adacitabzo.

Kutsikira matere njere ya mtowe

¹⁸ Ndipo Jezu adawabvundza kuti: “Kodi Umambo bwa Mulugu mudakhala ninga ciani? Ningadzabulinganize nanyi?” ¹⁹ Budakhala ninga njere ya mtowe yomwe munthu adabzala m'munda mwace. Ndipo iyo idamerica isanduka muti ukulu. Na tenepo mbalame zidakondza bzitsa m'mithawi mwawene.” ²⁰ Na tenepo adawabvundza pomwe kuti: Kodi ningandendemeze nanyi umbambo bwa Mulungu? ²¹ Ningabundendemeze na cimera comwe mkazi m'bodzi adasanganiza na phala m'mitsoko mitatu, mpaka bzentse bziciwira.”

Msuwo yakupsindiza

²² Pomwe Jezu akhayenda kuJeruzalema adapita na m'mizinda na m'mii acimbapfundzisa. ²³ Ndipo munthu m'bodzi adam'bunza kuti: “Mbuya! Kodi wantru omwe an'dzapulumusidwa mbang'ono-ng'ono?” Iye adamutawira kuti: ²⁴ “Pitiratuni pomwe msuwo ukali bwanzupa. Ndiri kukuwuzani cadidi kuti wantru azinji an'dzafunambo kupita tsono an'dzakwanisa lini. ²⁵ Nakuti mwenekaciro nyumba akadzalamuka acifunga msuwoyo. Ndipo imwepo mun'dzasala kunja. Na tenepo mukadzagugudza msuwoyo mucikuwa kuti: 'Mbuya! Mbuya! Tifungulirenimbo!' Ndipo iye an'dzatawira kuti: 'Nin'kudziwani lini kuti ndimwe yani imwepo.' ²⁶ Na tenepo imwepo mudzadandaula kuti: 'Ndife-pano omwe tikhadya ticimbamwa namwe pabodzi, ndipo imwepo mukhambatipfundzisa m'miseu

mwathu. ²⁷ Tsono iye an'dzakutawirani kuti: 'Ndinikudziwani lini ine. Cokani pano! Thangwe imwepo mwentse ndimwe anyakuphonya.' ²⁸ Pamwepo ndipo mun'dzalira mucikeketa mano pomwe mukadzawona Abramu, Izaki, Jakobi na apolofeta wentse ali mu umambo bwa Mulungu. Ndipo imwepo mucisala kunja. ²⁹ Na tenepo wantru azinji an'dzabwera kucokera kumabvadzuwa na kumadokero, kudzaulu na kunyantsi acidzakhala m'mipando ya pacikondweso ca umambo bwa Mulungu. ³⁰ Ndipo wantru winango omwe mbakumalizira an'dzakhala wa kuyamba. Na winangombo wakuyamba an'dzakhala wa kumalizira.

Jezu adalira na thangwe ra Jeruzalema

³¹ Panthawe imweyo adabwera afalizeu winango acimuwuza kuti: "Coka pano! Thangwe Herodi an'funa kukupha." ³² Ndipo iye adatawira kuti: "Ndokoni mukamuwuze kalikhoooyo kuti: 'Ine-pano lero na mangwana ndinizula bziwanda na kulimbisa atenda. Tsono mkuca ndipo ndin'dzamaliza.'" ³³ Na tenepo ndiri kuhphata njira lero, mangwana na mkuca. Nakuti mpolofeta wentse bzin'funika lini kuti afera kunja kwa Jeruzalema. ³⁴ Jeruzalema! Jeruzalema! Umbapha apolofeta na kuboma atumiki wa Mulungu. Kodi ni kangasi ndikhafuna kale kukumbatirira wana wako, ninga momwe nkhuku imbabwamira tutiyo twayene, m'mapapidwe. Tsono imwepo mudalamba mwekha! ³⁵ Ndipo nyumba yanu in'dzasala iribe muntru. Na tenepo ndiri kukuwuzani cadidi kuti

mun'dzandiwona lini pomwe mpaka imwepo mucidzalewa kuti: "Wakusimbidwa ni ule omwe ali kubwera mudzina la Mbuya."

14

Jezu adalimbisa munthu nyacigwere-gwere

¹ Pantsiku ibodzi ya sabudu, Jezu adayenda kunyumba kwa m'kulu m'bodzi wa afalizeu kuti akadye. Tsono wantru akhamubzokola. ² Pamwepo pakhana munthu m'bodzi omwe akhana matenda yacigwere-gwere. ³ Ndipo Jezu adabvundza apfundzisi wa mtemo na afalizeu kuti: "Kodi mtemo umbabvumiza ayai umbabvumiza lini kulimbisa munthu pasabudu?" ⁴ Tsono iwo alibe kutawira. Ndipo iye adatenga munthu ule acimulimbisa acimuwuza kuti ayende. ⁵ Na tenepo Jezu adawabvundza kuti: "Mbani wa imwepo acikhala ana mwana ayai ng'ombe yace penu ikagwera mum'godi pasabudu, kodi iye angaleke kukanula? ⁶ Tsono iwo alibe kutawira cinthu.

Kubzicepswa na kutambira alendo

⁷ Ndipo Jezu adawona wantru omwe akhadacemerewa pacikondweso acimbasankhula mipando yakulemekezeka, ndipo iye adawatsikira matere aciti: ⁸ "Penu iwepo wacemedwa pacikondweso ca malowozi, leka kusankhula mpando wakulemekeza. Nakuti pan'dzakala pacemerewa munthu wakulemekezeka kuposa iwepo. ⁹ Ndipo nyakukucemera an'dzakuza kuti: 'Coka pampando omweyu akhale nguyu.' Tsono

iwepo na manyazi un'dzayenda ucikakhala pampando wakumalizira. ¹⁰ Na tenepo ukacemerewa, ndoko ukakhale pampando wakumalizira. Ndipo nyakukucemerayo acite kudzakuza kuti: “Xamwali, ndoko ukakhale pampando wakulemezeka ule.” Ndipo iwepo un'dzalemekezeka pakati paalendo wentsenewo.

¹¹ Thangwe munthu ali wentse omwe an'bxitumbiza, iye an'dzanyazidwa. Na ule omwe an'bzicepsa an'dzalemekezedwa. ¹² Ndipo adawuzambo pomwe ule omwe akhadamucerayo kuit: “Iwepo ukacemera munthu kuti adzadye masikati ayai kudzalalira, leka kucemera axamwali wako, abale wako, na adzindza wako ayai anyapafupi wako wakudala. Kuti iwo adzaleke kukucemerambo acikubwezera bzomwe adadyabzo. ¹³ Tsono ukacita cikondweso, cemera anyakusauka, anyakulemala, anyakupunduka na azimola. ¹⁴ Na tenepo un'dzasimbidwa thangwe iwo alibe cinthu cakukubaira naco. Maka Mulungu ndiye an'dzakubaira panthawe yomwe anyakulungama an'dzamuka paimpfa.

Kutsikira matere kwa cikondweso cikulu

¹⁵ Pamwepo munthu m'bodzi omwe akhali patsantsali la kudyerapo pomwe iye adabva bzimwebzo adalewa kuti: “Wakusimbidwa ni munthu omwe an'dzadya mkate mu umambo bwa Mulungu.” ¹⁶ Tsono Jezu adatawira kuti: “Munthu m'bodzi adacita cikondweso cikulu kwene-kwene ndipo iye adacemera wantru azinji. ¹⁷ Pomwe nthawwe yakudya idakwana adatuma nyabasa kuti

akawuze anyakucemerewa kuti: “Bwerani! Bzakudya bzatokota bzentse!” ¹⁸ Tsono wentse m’bodzi na m’bodzi adayamba kunyang’ana mathangwe yakulamba nayo. Ndipo wakuyamba adamutawira kuti: “Ndagula thengo kuti nditeme munda wangu, ndin’funa kutoma ndakaliwona. Na tenepo ndikhululukirenimbo mtima.” ¹⁹ Ndipo mwinango adalewa kuti: “Ndagula midzombe khumi. Na tenepo ndin’funa kutoma ndakaiyezera. Ndiri kukumbira kuti undikhululukirembo mtima.” ²⁰ Ndipo mwingambo adati: “Ndalowola tsapanopa, na tenepo ndinibwera lini.” ²¹ Ndipo mwenekaciro nyumbayo adakalipa adamuwuza kuti: “Ndoko kankulumize m’miseu, m’mankhunde mwa wantru ukacemere anyakusauka, anyakulemala, azimola na anyakupunduka.” ²² Ndipo nyabasayo adalewa kuti: “Mbuya! Ine ndakacita bzentse bzomwe mwandiwuzabzire, tsono mbuto ikalipo basi.” ²³ Pamwepo mbuya waceyo adamuwuza kuti: “Tsapano ndoko pomwe munjira na munkhunde ukawakakamize wantru wentse abwere kuno kuti nyumbai idzale.” ²⁴ Na tenepo wantru wentse omwe ndatoma kucemera wale an’dzalawa lini cintru pacikondwesoci.

Muntru kuti akhale m’teweri wa Jezu

²⁵ Na tenepo wantru azinji akhamutewera. Ndipo iye adacewuka aciwauza kuti:

²⁶ Penu muntru an’funa kunditewera ndipo iye akasaya kuwengana na babace, na mamace, na mkazace, na wana wace, na abale wace, wacimuna na wacikazi na iyembo kubodzi, ndipo iye angakhale lini mteweri wangu.

²⁷ Na ulembó omwe an'saya kutakula mtanda wace acinditewera, iye angakhale lini mteweri wangu. ²⁸ Kodi mbaní m'bodzi wa imwepo akafuna kumanga cinyumba cace, ambasaya kutoma kulewenga kobiri zace kuti awone penú zin'kwana kukondzera cinyumba caceco. ²⁹ Kuti bzidzasaye kucitika kuti akamala kuimisa majomicomi acisaya kumaliza, ndipo wantru akadzawona an'dzamuseka, ³⁰ acilewa kuti: "Munthuyu, wayamba kukondza cinyumbaci, tsono alibe kukwanisa kucimaliza." ³¹ Ayai ni mambonyi omwe ambayenda kukamenya nkhondo na mambo mwandzace, iye ambasaya kutoma kulewenga acikunda wace kuti awone kuti na bzulu khumi an'kakwanisa kukamenya nkhondo na mwandzace omwe ana bzulu makumi mawiri ya acikunda? ³² Tsono akakhala an'kwanisa lini ndipo iye an'tumiza muimikiri wace kuti akakumbire mtendere. ³³ Na tenepombo ule omwe an'saya kusiya bzinthu bzace bzentse iye angakhale lini mteweri wangu.

Munyu wakusaya goso

³⁴ Munyu ngwabwino! Tsono ukamala goso, bzingacitike tani kuti ukhale pomwe na goso? ³⁵ Na tenepo iwo un'phata lini basa m'munda napo kuucita manyowa. Ndipo umbataidwa kuthengo. Na tenepo ule omwe ana makutu yakubva, mbaabvesese.

15

Kutsikira matere kwa bira wakutaika

¹ Ndipo anyakupimisa mtsonkho na anyakuphonya adakochezana kuti adzamubve. ² Na tenepo afalizeu na apfundzisi wa mtemo akhang'ung'udzika acimbati: "Munthu omweyu ambatambira anyakuphonya acidya nawo pabodzi." ³ Tsono Jezu adawatsikira matereya aciti: ⁴ "Penu m'bodzi wa imwepo ana mabira yace dzana, ndipo m'bodzi n'kutaika, kodi angasiye lini mtsalamo yanango makumi mapfemba na mapfembayo aciyenda kukanyang'ana m'bodziyo mpaka kumuwona? ⁵ Ndipo iye akamuwona ambam'kupika paphewa aciyenda naye kumui adakondwa. ⁶ Ndipo iye akafika kumuiko an'kacemera axamwali na anyapafupi wace aciwawuza kuti: 'Abale wangu mbatikondwe thangwe bira wangu akhadataika ndamuwona.' ⁷ Ndiri kukuwuzani cadidi kuti n'psibodzi-bodzi kuti kudzulu kun'dzakondwedwa na thangwe ra kukhumbula kwa munthu m'bodzi wakuphonya, kuposa makumi mapfemba na apfemba wakulungama omwe an'funika lini kuti akhumbule."

Kutsikira matere kwa kobiri yakutaika yandzaya

⁸ Ayai ni mkazinyi omwe ana kobiri khumi za ndzaya, ikataika ibodzi, iye angasaye kugasa m'bviniko acipsaira m'mnyumbamo aciinyang'ana bwino-bwino mpaka kuiwona? ⁹ Ndipo iye akaiwona, ambacemera azixamwali na anyapafupi wace aciwawuza kuti: "Bwerani tikondwe, thangwe kobiri yangu ikhadataika ndaiwona." ¹⁰ Na tenepo ndiri kukuwuzani kuti

anjo wa Mulungu ambakondwa na thangwe ra munthu m'bodzi nyakuphonya akakhumbula.

Kutsikira matere kwa mwana wakutaika

¹¹ Ndipo iye adalewa pomwe kuti: “Munthu m'bodzi akhana wanace awiri. ¹² Na tenepo m'ng'onoyo adawuza babaceyo kuti: “Baba! Ndipaseni utaka bwangu.” Ndipo iye adawagawira utakabo. ¹³ Pomwe zidapita ntsiku zing'ono-ng'ono, mwana m'ng'ono ule adalongedza bzinthu bzacebzo aciyenda kudziko la kutali. Ndipo adakamala kumwaza utaka bwacebo bwentse makhalidwe yace yakhali yapezi-pezi. ¹⁴ Pomwe iye adamala kumwaza utaka bwacebo, kudziko limwero kudawoneka njala ikulu kwene-kwene. Na tenepo iye adayamba kubonera na thangwe ra kusaya cakudya . ¹⁵ Ndipo iye adayanya ubale kuna munthu m'bodzi wa mudziko limwerire. Na tenepo iye adamutuma kuti ayende kumunda kwace ambakamunyire nkhumba gaga. ¹⁶ Ndipo iye ankhafuna kumbadyambo gaga omwe zikhadya nkhumbazo. Tsono pakhalibe munthu omwe akhamupasa cinthu. ¹⁷ Na tenepo iye adakumbuka kuti: “Kodi babangu ana anyabasa angasi omwe ambadya acicita kusiya phoso. Tsono ine-pano ndiri kubonera na njala kuno! ¹⁸ Na tenepo ndin'dzayenda kuna babanguko ndicikamuwuza kuti: “Baba! Ine-pano ndaphonyera Mulungu wakudzulu na imwepombo. ¹⁹ Na tenepo ndiribe kuthemera kuti mundiceme pomwe mwananu tsapano. Ndipo ndiyeseni ninga anyabasa wanuwa.”

²⁰ Ndipo iye adaphata njira aciyenda kuna babaceyo. Pomwe iye akhabwera, babaceyo adamuwona na kutali acimubvera ntsisi. Ndipo iye adathamanga acimukolombexa mkhosi, acimumpsompsona. ²¹ Pamwepo mwanayo adalewa kuti: “Baba! Ine-pano ndaphonyera Mulungu wakudzulu na imwepombo. Ndipo ndiribe kuthemera kuti mundicemere pomwe mwananu.” ²² Tsono babaceyo adawuza anyabasa wace kuti: “Bweresani bzakubvala bzabwino mumubvazike na kankulumize ! Mumvazikeni pomwe mphetecala kuboboku na xango kundzayoku. ²³ Ndipo phatani kamkono kakunenepaka muphe tidyе tikondwere. ²⁴ Nakuti mwananguyu akhadafa, tsono iye wamuka pomwe. Ndipo akhadataika tsono iye wawoneka. Ndipo iwo adayamba kukondwera. ²⁵ Tsono mwanace mkulu akhali kumunda. Pomwe iye akhabwera, adafika pafupi na pamuipo adabva nyimbo na wantru acimbabbzina. ²⁶ Ndipo iye adacemera nyabasa m'bodzi acim'bvundza kuti cikhali ciani cimwecire. ²⁷ Na tenepo iye adamutawira kuti: “Ni m'bale wako wabwerera! Ndipo babako wapha kamkono kakunenepa kale thangwe iye wabwera na moyo. ²⁸ Ndipo iye adakalipa na tenepo adalamba kupita. Tsono babaceyo adabula acimupepesa. ²⁹ Ndipo iye adam'tawira babaceyo aciti: “Ine-pano ndiri kutumikirani pano magole mazinji kwene-kwene. Ndipo ndikanati kukuphonyerani mitemo yanu. Tsono imwepo mukanati kundipherambo mbuzi ibodzi yokha kuti ndidyembo na axamwali wangu.

³⁰ Tsono lero mwananuyu wabwera, omwe adamala kudzonga utaka bwanu bwentse na maputa, ndipo imwepo mwamuphera kamkono kakunenepa!” ³¹ Ndipo babaceyo adamutawira kuti: “Mwanangu. Iwepo na ine tiri pano pabodzi ntsiku zentse. Ndipo bzinthu bzangu bzentse n'psakombo. ³² Na tenepo ndawona kuti bzikhali bwino kuti ife-pano tikondwere. Thangwe m'bale wakoyu akhadafa wamuka pomwe, ndipo akhadataika wawoneka.

16

Kutsikira matere kwa msunga cuma wakusaya kulungama

¹ Ndipo Jezu adauwza ateweri wace kuti: “Pakhana munthu m'bodzi nyakudala, omwe akhana msunga cuma wace. Ndipo wantru adamulewera kuti iye akhaba bzinthu. ² Ndipo iye adamuceresa acim'bvundza kuti: “Kodi mpsiyani ndiri kukubvera nung'u-nung'ubzi? Ndiwuze maphatiro yako ya basa yentse. Nakuti iwepo un'khala lini pomwe msunga cuma. ³ Ndipo msunga cumayo adakumbuka kuti: “Kodi ine-pano ni'ncita tani? Thangwe mbuyayu ali kundicosa basa. Nakuti ine kulima nin'kwanisa lini. Napo kupempheza ndina manyazi. ⁴ Ndipo ndikadzacosedwa basa, ndinidziwa kale bzakucita kuti wantru adzanditambire m'manyumba mwawo. ⁵ Na tenepo iye adacemera wantru wentse omwe akhana mangawa na mbuya waceyo. Ndipo iye adabvundza wakuyamba kuti: 'Kodi imwepo muna mangawa ya tani na mbuya?' ⁶ Ndipo iye

adatamutawira kuti: 'Ndinaye mangawa migolo dzana ya mafuta yakudya. Na tenepo iyembo adamuwuza pomwe kuti: 'Ndoko ukanebbe makumi maxanu.' ⁷ Ndipo adabvundza pomwe mwinango kuti: 'Kodi imwembo, munaye mangawa ya tani?' Ndipo iye adatawira kuti: 'Ndinaye mangawa masakha dzana ya cimanga.' Pamwepo adamuwuzambo pomwe kuti: 'Ndoko ukanebbe makumi masere.' ⁸ Ndipo mbuya ule adamutenda msunga cuma wakusaya kulungamayo na thangwe ra kucenjera. Nakuti dzindza la wantru wa mudziko lidacenjera kwene-kwene, kuposa wantru wa ceza ca Mulungu.' ⁹ Tsono ine ndi'nkuwuzani kuti: "Imwepo yanyani uxamwali na cuma ca pantsi pano kuti cikadzamala, mudzatambiridwe bwino m'manyumba zakusaya kumala. ¹⁰ Nakuti muntru ule omwe ngwakukhulupirika na bzinthu bzing'ono-nong'ono, ndipo iye ngwakukhulupirikambo na bzizinji. Na ule omwe ngwakusaya kulungama na bzinthu bzing'onong'ono, ndipo iye ngwakusaya kukhulupirikambo na bzizinji. ¹¹ Penu mun'kukhulupirika lini na cuma ca dziko la pantsi, kodi mbanu an'dzakukhulupiranimo na cuma ca cakudzulu? ¹² Penu mun'kukhulupirika lini na bzinthu bza andzanu, kodi mbanu an'dzakupasanimbo bzinthu bzanu letu? ¹³ Nakuti palibe muntru omwe angaphatira basa ambuya awiri. Thangwe an'dzawengana na m'bodzi acibverana na mwinango. Ayai an'dzayenda kuna m'bodzi acilova kuna mwinangoyo. Na tenepo lekani kuphatira basa

Mulungu na kobiri.

Jezu adatsimula afalizeu

¹⁴ Pomwe afalizeu adabva bzimwebzo adamuseka Jezu thangwe iwo akhafuna kobiri kwene-kwene. ¹⁵ Ndipo iye adawauza kuti: "Imwepo mumbabziyesa kuti ndimwe wantru wakulungama. Tsono Mulungu ndiye an'dziwa mitima yanui. Cinthu ciri centse comwe wantru ambayesa kuti cina basa kwene-kwene, kuna Mulungu ciribe na basalo. ¹⁶ Ndipo mtemo wa Mozeji na mapfundzisidwe ya Apolofeta bzidakhala mpaka panthawe ya Juwau M'batizi. Kucokera pamwepo Umambo bwa Mulungu buli kupalizidwa. Na tenepo wantru wentse ali kucita mphambvu kuti apite. ¹⁷ Ndipo bzingadapusa kuti munthu amalise pantsi na kudzulu, kuposa kucosa fala libodzi lokha mu Mtemo. ¹⁸ Munthu omwe ani lamba mkazace acikalowola mwinango, iye ali kucita upombo. Ndipo na ule omwe anilowolambo mkazi wakulambidwayo iye ali kucita upombo.

Kutsikira matere kwa munthu nyakudala na ntsauke

¹⁹ Pakhana munthu m'bodzi wakudala kwene-kwene. Ndipo iye akhabvala bzakuwumira, acidya bzinthu bzakufewa. ²⁰ Na tenepo pacipata pace padadzagorambo ntsauke ibodzi dzina layene Lazalo iyo ikhaduwala mphezi. ²¹ Na tenepo iye akhabwera kuti adzadye tumbvululu tomwe tukhasala-sala patsantsali la kudyera la nyakudalayo. Ndipo mbwayambo zikhabwera kudzamunyanguta mafinya. ²² Tsono ntsauke

ire idadzafa ndipo anjo wa Mulungu adaitenga aciyenda nayo kuna Abramu. Ndipo nyakudala ule adadzafambo pomwe acikapendesedwa. ²³ Pomwe iye akhali kumoto, acimbabonera ndipo adanyang'anisa aciwona kutali Abramu na Lazalo omwe akhnaye pafupi. ²⁴ Ndipo iye adakuwa aciti: “Baba Abramu ndibverenimbo ntsisi! Tumani Lazalo kuti akatibzike cala cace m'madzi kuti adzandijejeresembo lirime thangwe kuno ndiri kubonera na moto. ²⁵ Ndipo Abramu adatawira kuti: “Mwanangu, kumbuka kuti iwepo ukhakhala bwino pomwe ukhana moyo. Tsongo Lazalo akhabonera. Tsapano lino iye ali kukhala bwino kuno, ndipo iwepo uli kubonerambo tsapano. ²⁶ Ndipo pakati pathu imwepo na ife pana cidindi cakuzika kwene-kwene. Na tenepo wale omwe an'funa kubwera kumweko an'kwanisa lini. Ndipombo wale omwe an'funa kubwera kuno an'kwanisambo lini.” ²⁷ Ndipo iye adatawirambo kuti: “Ndiri kukumbirani Baba kuti mum'tume Lazaloyo ayende kunyumba kwa babang. ²⁸ Thangwe ndina abale wangu axanu. Ndipo iye akawacenzeze kuti iwo asaye kubwerambo kumbuto ya kubonera ino.” ²⁹ Na tenepo Abramu adamutawira kuti: “Iwo ana Mozeji na Apolofeta ndipo iwo mbaabvere kumweko.” ³⁰ Ndipo iyembo adati: “Ne- ne-ne, Baba Abramu! Angadayenda munthu wakufa kukawawuza pinango iwo angadakhumbula.” ³¹ Tsongo Abramu adamuwuza kuti: “Iwo akasaya kubvera Mozeji na Apolofeta napo anyakufa akamuka andzawabvera lini pomwe basi.”

17

Kulekereredwa bzakuipa

¹ Ndipo Jezu adawuza ateweri wace kuti: “Bzin'dzawoneka bzinthu bzomwe bzin'dzaphonyesa wantru, tsono tsoka kuna munthu omwe an'dzabzicitayo. ² Na tenepo bzikhali bwino kuti munthu omweyo amangiriridwe thumba m'khosi acikamuthusa pakati panyandza, kuti aleke kudzaphonyesa munthumbo bzace. ³ Cenjerani. Penu m'bale wako wakuphonyera, mutsimule. Penu iye an'khumbula, iwepo mulekere. ⁴ Penu iye an'kuphonyera kanomwe pantsiku, acidzakukumbirambo pomwe kanomwe kuti umulekerere, na tenepo iwepo mulekereni basi.”

Chikhulupiro

⁵ Ndipo atumiki adakumbira kuna Mbuya aciti: “Tithumizireni cikhulupiro cathu!” ⁶ Ndipo Mbuya adatawira aciti: “Penu imwepo muna cikhulupiro ninga njere ya ntowe mungadawuwuza mkuyuyu kuti: ‘Zuka ukabzizike panyandza! Ndipo iwo ungabvume.’

Bzinthu bzomwe bzin'funika kuti nyabasa acite

⁷ Ndipo Jezu adabvundza kuti: “Penu munthu ana nyabasa wace wakulima ayai nyakuusa ng'ombe, akatenepo iye wakotoka, kodi angamuuze kuti atom kukhala patsantsali adye? ⁸ Ne-ne-ne, maka kuti: “Ndoko katome kubvala kuti undiphikire na kunditumikira kuti ndidye, ndicimwa. Ndipo ndikamala unidya ucimwambo bwino.” ⁹ Kodi iye angamutende nyabasayo na thangwe ra kucita bzimwebzo? Ne-ne-ne! ¹⁰ Na

tenepo imwepo mun'dzalewa kuti: “Ndiro basa lathu limwero, nakuti tacita bzomwe mwatiuza.”

Jeju adalimbisa wantru khumi anyamapere

¹¹ Pantsiku ibodzi pomwe Jezu akhayenda kuJeruzalema, iye adapita na m'malire mwa Samaliya na Galileya. ¹² Pomwe iye adafika m'mui winango, ndipo adagumana anyamapere khumi. Tsono iwo adaima kutali na iye. ¹³ Ndipo iwo adakuwa aciti: “Nandi Misiri Jezu! Tibverenimbo ntsisi.” ¹⁴ Pomwe iye adawawona adawauza kuti: “Ndokoni mukabzilatize kuna azibaba wa ntsembe.” Pomwe iwo akhayendapo mapereyo yadapola. ¹⁵ Na tenepo m'bodzi wao pomwe adawona kuti wapola, adabwerera acimbapasa mbiri Mulungu na kukuwa. ¹⁶ Ndipo iye adagodama pana Jezu acimutenda. Tsono iye akhali m'Samaliya. ¹⁷ Ndipo Jezu adabvundza kuti: “Kodi mukhali lini wantru khumi omwe mwapolesedwa maperemwe? Apa winango apfembawo ali kuponi? ¹⁸ Kodi palibe muntru mwinango omwe angadadzatenda Mulungu kuposa nyakudzayu?” ¹⁹ Ndipo iye adamuuza kuti: “Lamuka uyende, nakuti cikhulupiro cako cakupulumusa.

Mabweredwe ya umambo bwa Mulungu

²⁰ Pomwe Jezu adambvundzidwa na afalizeu kuti umambo bwa Mulungu bun'dzafika lini, pamwepo iye adawatawira aciti: Umambo bwa Mulungu bun'bwera lini bucicita kuwoneka na maso. ²¹ Palibe muntru omwe an'dzalewa kuti: “Ubu pano” ayai “Ubo apo!” Thangwe umambo bwa Mulungubo buli m'mitima mwanumu.”

22 Pomwe adamala bzimwebzo adawuza ateweri wace kuti: “In'dzakwana nthawe yomwe mun'dzafuna kuwona mabwerero ya Mwana wa Munthu. Tsono mun'dzaiwona lini. **23** Ndipo wan thu an'dzakuwuzani kuti: “Uyu pano”, ayai “Uyo apo!” Tsono imwepo lekani kudzayenda ayai kudzawatewera. **24** Ninga momwe mpheni imbacetukira kudzulu, phampha na phampha ndipo bzin'dzacitikambo tenepo pantsiku yakubwera kwa Mwana wa Munthuyo. **25** Tsono bzifunika kuti atome kubonera kwene-kwene acilambidwa pomwe na ntundu omweyu wa wan thu. **26** Ninga momwe bzidacitikira panthawe za Nowa. Na tenepo bzin'dzacitikambo pantsiku zomwe Mwana wa Munthu adzafuna kubwera. **27** Nakuti wan thu akhambalowola na kumbalowozana, acimbadya na kumwa, mpaka pantsiku yomwe Nowa adapita muxitima ya m'mmadzi. Ndipo kudawoneka malenga-lenga ya madzi, na tenepo yadapha wan thu wentse. **28** Na tenepo bzidacitikambo bzibodzi-bodzibzo pomwe panthawe ya Loti: Wan thu akhadya, akhamwa, akhagula na kugulisa, akhalima, na kumbamanga nyumba. **29** Tsono pantsiku yomwe Loti adacoka muSodoma, kudzulu kudagwa malaxa ya moto ndipo yadapha wentse. **30** Na tenepo bzin'dzacitikambo, pomwe Mwana wa Munthu akadzabzilatiza. **31** Pantsiku imweyo ule omwe an'dzakhala ali pantsodzi penu ana bzinthu bzace m'nyumba an'dzakwanisa lini kubuluka kuti adzabzitenge. Napo ulembo omwe an'dzakhala ali kumunda mbaadzaleke kubwerera kumui.

³² Ndipo kumbukirani mkazi wa Loti. ³³ Nakuti munthu omwe an'funa kusunga moyo wace an'dzautaya. Tsono ule omwe an'dzataya moyo wace ni cadidi kuti iye an'dzaupulumusa. ³⁴ Ndiri kukuwuzani bzacadidi kuti, usiku bumwebo wantru awiri an'dzakhala adagona pamphasa ibodzi, ndipo m'bodzi an'dzatengedwa mwinango acisala. ³⁵ Ndipo akazi awiri akadzakhala ali kupeya pabodzi, pamwepo m'bodzi an'dzatengedwa mwinango acisala. ³⁶ ³⁷ Na tenepo iwo adamubvundza kuti: "Kodi bzimwebzi bzin'dzacitira kuponi Mbuya?"

Ndipo iye adawatawira kuti: "Pale pomwe pan'dzakhala cinthu cakufa pamwepo pan'dzakonchezana magola."

18

Kutsikira matere kwa mtongi wakuipa mtima

¹ Ndipo Jezu adatsikira matere ateweri wace kuti ambapembe nthawe zentse, ndipo aleke kuneta. ² Ndipo mumzinda winango mukhana mtongi m'bodzi. Iye akhagopa lini Mulungu. Ndipo akhalibe basa na wantru. ³ Na tenepo mumzindamo mukhana mamsiwa m'bodzi omwe akhabwera ntsiku zentse acimbadzamukumbira kuti: "Ndiyeruzenimbo pakundzatongedwa mulandu wangu inepano na nyamadulanthaka wangu. ⁴ Ndipo iye akhalamba kumutawira nthawe itali kwene-kwene. Tsono iye ntsiku inango adadzakumbuka yekha kuti: "N'cadidi kuti inepano nimbagopa lini Mulungu pomwe ndiribe basa na wantru. ⁵ Nakuti mkaziyu ali

kundinesa kwene-kwene, lekani ndimuyeruze mulandu waceyu kuti aleke kubwera-bwera pomwe kundzandinesa.”⁶ Ndipo Mbuya adalewa kuti: “Bvesesani bwino bzomwe walewa mtongi wakuipa mtimayu.”⁷ Kodi Mulungu angadzalekembo kucita cilungamo kuna wantru wace omwe ambamupemba usiku na masikati? Kodi iye angadzacedwe kuwathandiza?⁸ Ndiri kukuwuzani kuti an'dzawayeruza na kankulumize. Tsono, kodi Mwana wa Munthu akadzabwera, an'dzagumana wantru wacikhulupiro pantsi pano?

Kutsikira matere kwa mfalizeu na nyakupimisa mtsonkho

⁹ Ndipo Jezu adatsikira pomwe matere kuna wale omwe akhabziyesa mbakulungama, omwe akhanyoza andzawo aciti:¹⁰ “Wantru awiri adayenda m'nyumba ya Mulungu kuti akapembe. Ndipo m'bodzi akhali mfalizeu mwinangoyo akhali nyakupimisa mtsonkho.¹¹ Ndipo mfalizeuyo akhapemba adaima acimbati: 'Mulungu, ndiri kukutendani thangwe ine-pano ndirube kukhala ninga wantru winango, omwe ni wantru wa umbava, wakusaya kulungama na wa upombo ayai ninga nyakupimisa mtsonkhoyu.'¹² Ndipo ndinimbabzimana kudya kawiri pamdzinga, ndiciperekacacikhumi ca bzinthu bzangu bzentse bzomwe ndinimbatambira.”¹³ Tsono nyakupimisa mtsonkho ule akhadaima kutali, ndipo iye akhajiguma lini kudzulu. Na tenepo akhambabzimanya pacifuwa aciti:

“Mulungu, ndibverembo ntsisi ine-pano, thangwe ndine nyakuphonya!” ¹⁴ Na tenepo ndiri kukuwuzani kuti omweyu adabwerera kumui wakulungama kuna Mulungu kuposa mfalizeuyo. Nakuti ule omwe an'bzitumbiza, iye an'dzanyozedwa. Na ule omwe an'bzicesva, iye an'dzakuzidwa.

Jeju adasimba wana

¹⁵ Ndipo wantru akhabweresa wana kuti Jeju adzawasanjike manja. Tsono pomwe ateweri wace adawona bzimwebzo adawatsimula. ¹⁶ Tsono Jeju adacemera wanawo kuti abwere pana iyepo, aciwawuza ateweri wacewo kuti:

“Alekeni wanawo abwere kuno, lekani kuwaletsa. Nakuti umambo bwa Mulungu n'bwa wantru ninga wanawa. ¹⁷ Na tenepo ndiri kukuwuzani cadidi kuti muntru omwe an'saya kutambira umambo bwa Mulungu ninga mwana ndipo iye an'dzamupita lini.

Jeju na muntru wakulemekezeka

¹⁸ Pakhana muntru m'bodzi wakulemekezeka ndipo iye adabvundza Jeju kuti: “Misiri wabwino! Kodi ningacite tani kuti ndidzakhale na moyo wakusaya kumala?”

¹⁹ Ndipo Jeju adamutawira kuti: “Kodi thangwe ranyi uli kundicemera wabwino? Nakuti palibe muntru wabwino kuposa Mulungu.” ²⁰ Ndipo iwepo umbaidziwa mitemo yomwe imbatii: “Leka upombo, leka kupha muntru, leka kuba, leka kunamizira mwandzako, lemekeza babako na mamako.” ²¹ Na tenepo iye adatawira kuti: “Ine ndinimbabzicita kale bzentsenebzo kucokera paubwana bwangu.”

²² Pomwe Jezu adabva bzimwebzo adamuwuza kuti: “Casala cinthu cibodzi kuti ucite: Gulisa bzinthu bzako bzentse bzomwe unabzobzo, kobirizo ugawire anyakusauka. Na tenepo un'dzakhala na moyo wakusaya kumala. Ndipo ukamala unditewere.” ²³ Tsono, pomwe iye adabva mafala yamweyo adasunama, nakuti akhadadala kwene-kwene.

²⁴ Pomwe Jezu adawona kuti iye akhadasunama ndipo adalewa kuti: “N'bzakunesa kwene-kwene kuti wantru anyakudala adzapite mu umambo bwa Mulungu! ²⁵ Nakuti bzidapusa kuti ng'ombe ipite pabuli la ntsingano kuposa muntru nyakudala kuti apite mu umambo bwa Mulungu.”

²⁶ Ndipo wale omwe adabva mafala yamweyo adabvundza kuti: “Penu n'tenepo, tsono mbanu an'dzapulumusidwa?” ²⁷ Ndipo iye adatawira kuti: “Comwe muntru an'kwanisa lini, Mulungu an'cikwanisa.”

²⁸ Ndipo Pedru adatawirambo kuti: “Ife-pano tasiya nyumba zathu ticikutewerani.”

²⁹ Na tenepo Jezu adawatawira aciti: “Ndiri kukuwuzani cadidi kuti palibe muntru omwe wasiya nyumba yace, mkazace, abale wace, azibabace, ayai wana wace na thangwe ra umambo bwa Mulungu, ³⁰ ndipo iye acisaya kutambira kazinji-kentse bzentsenebzo tsapano lino na kut-sogoloko, moyo wakusaya kumala.

Jezu adawuza ateweri wace kufa na kumuka kwace

³¹ Ndipo Jezu adacemera ateweri wace khumi na awiri kumbali aciwawuza kuti: “Onani,

tsapano tiri kuyenda kuJeruzalema, ndipo bzin'katewezeka bzinthu bzentse bzomwe bzibadenembedwa na apolofeta kuna Mwana wa Munthu. ³² Na tenepo iye an'kaperekedwa kuna wantru wakunja, an'kamunyaza, an'kamutukwana na kumupsipira mata. ³³ Ndipo iwo an'kamumenya akakamala acikamupha. Tsono iye an'dzamuka pantsiku yacitatu yace. ³⁴ Tsono iwo alibe kubvesesa bzinthu bzimwebzo. Nakuti mafalayo yakhali yakubisika. Ndipopo iwo alibe kubvesesa bzomwe adalewabzo.

Jezu adapenyesa maso zimola wa kuJerikoo

³⁵ Pomwe adafika pafupi na mzinda wa Jerikoo adagumana na zimola m'bodzi akhadakhala m'phepete mwa njira acimbapempheza. ³⁶ Pomwe iye adabva m'jinchi wa wantru omwe akhapita ndipo iye adabvundza kuti: "Nandi, n'ciani cimweco?" ³⁷ Ndipo wantru adamutawira kuti: "Ni Jezu wa kuNazaree ali kupita." ³⁸ Na tenepo zimolayo adakuwa aciti: "Jezu, Mwana wa Davide, ndibverembo ntsisi ine!" ³⁹ Ndipo wale omwe akhali kutsongo adamunyamalisa kuti aleke kucita ciwowo. Tsono iye ndipo akhanyanyiratu kukuwa kwene-kwene acimbati: "Nandi Mwana wa Davide, ndibverembo ntsisi ine!" ⁴⁰ Ndipo Jezu adaima aciwauza kuti abwere naye. Pomwe iye adafika pakhana iyepo, ndipo adamubvundza kuti: ⁴¹ "Kodi un'funa kuti ndikucitinyi?" Ndipo iye adatawira kuti: 'Ndin'funa kuti ndiwone pomwe, Mbuya.' ⁴² Na tenepo Jezu adamuwuza kuti: "Ona! Nakuti cikhulupiro kako cakupulumusa." ⁴³ Panthawe ibodzi-bodziyo, iye adapenya!

Ndipo adamutewera Jezuyo acimbapasa mbiri Mulungu. Na tenepo wantru wentse omwe adawona bzimwebzo adapasambo mbiri Mulungu.

19

Jezu na Zakeu

¹ Pomwe Jezu akhayenda ulendo bwace, ndipo iye adapita na njira mumzinda waJerikoo. ² Ndipo munthu m'bodzi dzina lace Zakeu, mkulu wa anyakupimisa mtsonkho, ndipo iye akhadadala pomwe kwene-kwene. ³ Ndipo iye akhafuna kudziwa Jezu. Tsono iye akhakwanisa lini kumuwona na thangwe ra wantru ndipo iyembo akhali m'fupi pomwe kwene-kwene. ⁴ Na tenepo iye adathamanga kutsogolo kwa wantruwo acikakwira mu mkuyu kuti amuwone Jezuyo. Nakuti iye angadadzapita na pamwepo. ⁵ Pomwe Jezu adafika pamwepo adanyang'anisa m'dzulomo acimuwuza kuti: "Zakeu, buluka kankulumize! Nakuti ine-pano ndin'funa kuyenda nawe pabodzi kumui kwako lero" ⁶ Na tenepo iye adabuluka na kankulumize aciyenda naye pabodzi kumui kwaceko acimutambira na kukondwa kwene-kwene. ⁷ Ndipo wantru wentse omwe adawona bzimwebzo akhang'ung'udzikira acimbatii: "Onani ule, wakafikira kumui kwa munthu nyakuphonya." ⁸ Tsono Zakeuyo adalamuka acimuwuza Mbuya aciti: "Bvani Mbuya, ine-pano ndinipambula bzinthu bzangu bzentse pakati ndicipasa anyakusauka. Penu ndidabera munthu ndinim'bwezera kanai kentse. ⁹ Ndipo Jezu adamuwuza kuti: "Cipulumuso

cafika m'nyumba muno lero. Thangwe umweyu ni mwanambo wa Abramu. ¹⁰ Nakuti Mwana wa Munthu adabwerera kudzalinga na kupulumusa wantru wakutaika.

Kutsikira matere kwa kobiri khumi

¹¹ Pomwe iwo akhabva bzimwebzo ndipo Jezu adawatsikira matere. Nakuti iwo akhali pafupi na Jeruzalema ndipo akhakumbuka kuti umambo bwa Mulungu bungadawonekeratu pamwepo. ¹² Ndipo Jezu adawawuza kuti:

“Pakhana munthu m'bodzi wambiri omwe adayenda kudzikolo la kutali kwene-kwene, kuti akatambire umambo ndipo akamala acibwerera. ¹³ Ndipo iye adacemera anyabasa wace khumi, aciwasirira wentse kobiri za minyezi mitatu-mitatu, aciwawuza kuti: 'Ndiri kukusirani kobirizi kuti mucitire nazo malonda mpaka kubwerera kwangu.' ”

¹⁴ Tsono wantru wa m'muimo akhamuwenga, ndipo iwo adatumiza muimikiri na mafala aciti: “Ife-pano tinifuna lini kuti munthu omweyo akhale mambo wathu.” ¹⁵ Pomwe iye adabwerera kucockera kukatambira umambo bwacebo. Ndipo adacemeresa anyabasa wace omwe akhadasiyira kobiri wale kuti adzawabvundze kuti ni mphindu lanyi lomwe adawona na kobirizo. ¹⁶ Ndipo wakuyamba adabwera acilewa kuti: 'Mbuya, kobiri yanu yamphindula pomwe zinango khumi.' ¹⁷ Na tenepo mbuya waceyo adamutawira kuti: 'Bzakoma kwene-kwene, ndiwe nyabasa wabwino! Nakuti wakhulupirika na cinthu cing'ono ndipo un'dzatonga mizinda khumi.

¹⁸ Ndipo adabwerambo waciwiri aciti: 'Mbuya, kobiri yanu yaphindula pomwe zixanu.' ¹⁹ Na tenepo umweyo adamutawira kuti: 'Iwepo un'dzatonga mizinda mixanu.' ²⁰ Ndipo adabwerambo pomwe winango aciti: 'Kobiri yanu iyi mbuya, ndikhadaikoya, idamangirira papfundu.' ²¹ Nakuti ndikanamwe mantha, thangwe ndimwe wantru wakunesa kwene-kwene. Mumbatenga cinthu comwe n'canu lini. Ndipo mumbabvuna bzomwe mulibe kubzala.' ²² Ndipo iye adatawira kuti: 'Nyabasa wakuipa, ndin'kumanga mulandu na thangwe ra mafala yakoya. Nakuti iwepo ukhadziwa kale kuti ine-pano ndine muntru wakunesa kwene-kwene, ndinimbabtenga bzinthu bzomwe mpsangu lini. Ndipo ndinimbabvuna bzomwe ndiribe kubzala.' ²³ Thangwe ranyi ulibe kukakoya kobiri yangoyo kuthenthe la kobiri? Pomwe ine-pano ndingadadzabwera ndipo ndingadadzaitambira na phindu. ²⁴ Ndipo iye adawuza wale omwe akhali pamwepo, kuti: 'Mutengereni kobiriyi, mupase omwe ana kobiri khumi ule.' ²⁵ Na tenepo iwombo adatawira kuna mbuyayo aciti: 'Iye anazo kale khumi!' ²⁶ Tsono ndiri kukuwuzani kuti: 'Muntru omwe ana bzinthu bzizinji andzatambirambo pomwe bzizinji. Tsono ule omwe alibe na cinthu, napo bzing'ono-nong'ono anabzobzo adzatengeredwa pomwe.' ²⁷ Na tenepo anyamadulanthaka wang'u omwe akhafuna lini kutongedwa na ine wale, abwereseni pano muwaphe ndiciwona maso."

*[Jesus's last week: his trial and his death
(Luka 19:28-23:56)]*

Kupita kwa kulemekezeka kwa Jezu muJeruzalem

²⁸ Pomwe adamala kulewa bzimwebzo, Jezu adatsogola njira paulendo bwace bwa kuJeruzalema. ²⁹ Pomwe adafika kufupi na mii ya Betifaje na Betanya, pafupi na phiri la Olivera, iye adatuma ateweri wace awiri. ³⁰ Ndipo iye adawazuza kuti: 'Ndokoni m'mui omwe uli kutsogolo kwanuyo, mungakafika mun'kawona kabulu kadamangirira, komwe kakanati kupakiridwa na munthu. Ndipo mukakatsudzule mucibwera nako kuno. ³¹ Penu munthu an'kakubvundzani kuti: "Thangwe ranyi muli kukatsudzula?" Ndipo imwepo mukamutawire kuti: "Mbuya ali kukafuna." ³² Na tenepo iwo pomwe adayenda adakabziwona bzentse ninga momwe Jezu akhadawauzira. ³³ Pomwe iwo akhatsudzula kabuluko, ndipo wenekaciro adawabvundza kuti: "Kodi thangwe ranyi muli kukatsudzula kabuluka?" ³⁴ Na tenepo iwo adatawira kuti: "Thangwe Mbuya ali kukafuna. ³⁵ Ndipo iwo adakabweresa kuna Jezu, acitandika bzakubvala bzawo pakabulupo acimuthandiza Jezuyo kupakira. ³⁶ Pomwe iye akhayendapo wantru akhatandikambo bzakubvala bzao munjira. ³⁷ Pomwe akhafika phompho la phiri la Olivera, mthithi wa ateweri wace wentse adayamba kusekerera, acimbatumbiza Mulungu na kukuwa, na thangwe ra matsenga yentse yomwe iwo adawona. ³⁸ Ndipo akhambalewa kuti: "Wakusimbidwa

ni mambo omwe ali kubwera mu dzina la Mbuya! Mtendere kudzulu na mbiri kuna Mulungu wa kudzulu-dzulu.” ³⁹ Ndipo afalizeu winango omwe akhali pakati pamthinthi wa wanhtuwo adalewa kuti: “Misiri, uza ateweri wakowa kuti anyamale!” ⁴⁰ Tsono iye adawatwira kuti: ‘Ndiri kukuwuzani cadidi kuti napo iwo akanyamala minyalai in’kuwa basi.

Jezu adalira na kubvera ntsisi Jeruzalema

⁴¹ Pomwe Jezu akhafika pafupi aciwona mzinda wa Jeruzalema iye adalira na ntsisi. ⁴² Ndipo iye adalewa kuti: “Iwepo ungadakhala un’dziwa kuti n’ciani cingakupase mtendere lero-lino. Nakuti ico cidabisika ndipo ungaciwone lini na maso yako. ⁴³ Nakuti zin’dzafika ntsiku zomwe anyamadulanthaka wako an’dzakugwanjirira acikucerera cidindi ca cakukupanirira na kukubzinya kwentse-kwentse. ⁴⁴ Ndipo an’dzakupeyera kubodzi iwepo na wana wako mkatimo. Na tenepo an’dzasiya lini mwala udasanjika padzulu paundzace. Thangwe ulibe kuzindikira nthawe yomwe Mulungu wabwera kudzakuwona.

Jezu adathotha anyamalonda m’nyumbaya Mulungu

⁴⁵ Ndipo iye adapita m’nyumba ya Mulungu aciyamba kuthotha wantru wentse omwe akhacita malonda mkatimo. ⁴⁶ Na tenepo iye adawawuza kuti: “Bzidanembedwa kuti nyumba yangu in’dzakhala nyumba ya kupembera. Tsono imwepo muli kuiyesu nkunde ya mbava. ⁴⁷ Ndipo Jezu akhapfundzisa ntsiku zentse

m'nyumba ya Mulungu. Tsono akulu-akulu wa azibaba wa ntsembe na apfundzisi wa mtemo, na atsogoleri wa mbumba akhafuna kumupha. ⁴⁸ Tsono iwo akhasaya mpata kuti angamucite tani, nakuti wantru wentse omwe akhamubva, akhatengeka mitima na mafala yaceyo.

20

Mphambvu za Jezu

¹ Pantsiku ibodzi pomwe Jezu akhapfundzisa wantru na kumbabaliza nkhani yabwino m'nyumba ya Mulungu, ndipo adafikambo akulu-akulu wa azibaba wa ntsembe na apfundzisi wa mtemo na atsogoleri wa mbumba. ² Ndipo iwo adamubvundza aciti: "Tiuze kuti uli kucita bzimwebzi na mphambvu zayani? Ayai mbanzi wakupasa mphambvu zimwezi?"

³ Ndipo iye adatawira kuti: "Napo ndine ndin'funa kukubvundzanimbo kuti munditawire: ⁴ Kodi batizo la Juwau likhali la Mulungu ayai la wantru?"

⁵ Ndipo iwo akhambabvundzana okhaokha acimbati: "Tikalewa kuti nda Mulungu, ndipo iye an'tibvundza kuti: 'Thangwe ranyi mudasaya kubvuma?' ⁶ Tsono tikalewa kuti nda wantru, ndipo mbumba yentseneyi in'tiboma na minyala. Thangwe iwo akhadandziwisa kale kuti Juwau akhali mpolofeta." ⁷ Ndipo iwo adadzatawira kuti: "Ife tin'dziwa lini." ⁸ Na tenepo Jezu adawatawirambo kuti: "Napo ndinembo ndin'kuwuzani lini kuti ndiri kucita bzimwebzi na mphambvu zayani."

Kutsikira matere kwa anyakulima wakuipa mtima

⁹ Pomwe adamala kulewa bzimwebzo, Jezu adayenda kukawatsikira matere aciti:

“Munthu m'bodzi adalima munda wace wa uva. Ndipo iye adakumbiza anyakulima winangombo. Na tenepo adayenda kukakhala kudziko linango la kutali nthawe ikulu.

¹⁰ Pomwe nthawe yakubvuna idakwana, iye adatumiza nyabasa wace m'bodzi kuna anyakulima wale kuti akamupasembo bzsapo bza m'mundamo. Tsono anyakulimawo ndipo adam'menza acimubweza cimanja-manja.

¹¹ Ndipo iye adatumiza pomwe nyabasa winango basi. Tsono iwo adamumenya acimunyoza. Na tenepo adamubweza pomwe cimanja-manja.

¹² Ndipo iye adatumiza pomwe wacitatu. Tsono iwo adam'kweteka acimukwekwetera kunja.

¹³ Ndipo mwenekaciro mundayo adalewa kuti: “Kodi ine-pano ndin'cita tani? Ndin'tumiza mwanangu wa pantimayu, pinango iwo an'kamugopa.”

¹⁴ Pomwe iwo adawona mwanaceyo adalewa kuti: “Uyu ndiyi mwenekaciro utaka. Mbatimupheni kuti mundayu ukhaliretu wathu!”

¹⁵ Ndipo iwo adamukwekwetera kunja kwa mundayo acikamupha.

“Kodi mwenekaciro mundayo an'dzawacitanyi?”

¹⁶ Ndipo iye an'dzabwera aciwaphambo anyakulima wentsenewo. Ndipo an'dzawatengera mundayo acipasa winango.”

Pomwe adabva bzimwebzo iwo adalewa kuti: “Bzingacitike lini!”

¹⁷ Tsono Jezu

adawanyang'anisa aciwabvundza kuti:

Bzakunembedwa bzimbalewa kuti:
 "Mwala omwe amisiri wakumanga nyumba adaulamba, omweyo ndiwo udadzakhala wakufunidwa kwene-kwene paphampha la nyumba." Kodi bzimwebzi bzimbathandauza ciani? ¹⁸ Munthu omwe an'gwera pamwala omweyo iye an'bzichola. Ndipo ule omwe unimugwerayo iye an'nyodoka ninga mufu.

M'bvundzo wa mapimidwe ya mtsonkho

¹⁹ Panthawe imweyo apfundzisi wa ntemo na akulu wa azibaba wa ntsembe akhafuna kumumanga. Nakuti adadziwa kuti materere adatsikayo, Jezu akhalewa iwo. Tsono iwo akhana mantha na wantru. ²⁰ Ndipo iwo akhamubenda. Na tenepo adatuma wantru anyakutapa mkanwa omwe akhabzilatiza ninga wantru wabwino. Na tenepo iwo akhafuna kumuphata na mafala yomwe angadalewayo. Ndipo acimuperekwa kuna anyakutonga na kuna acikunda wa mtongi. ²¹ Ndipo iwo adamubvundza kuti: "Misiri tin'dziwa kuti umbalewa na kupfundzisa bwino. Ndipo ulibe tsankhulo na wantru. Tsono umbalewa na kupfundzisa njira ya Mulungu mwa cadidi.

. ²² Kodi n'bzabwino kupima mtsonko kuna Seza aya, n'bzabwinoa lini? ²³ Tsono Jezu akhadziwa kale ndzeru zaho ndipo adawatawira kuti:

²⁴ "Ndilatizeni kobiri ibodzi kuno. Kodi nkhophei na dzinali n'bzayani?" Na tenepo iwo adatawira kuti: "N'bza Seza." ²⁵ Ndipo iye adawawuza kuti: "Pasani Seza bzomwe n'bza

Seza. Ndipo pasanimbo Mulungu bzomwe n'bza Mulungu.

²⁶ Tsono iwo alibe kukwanisa kumutapa mkanwa na bzomwe iye adatawirabzo.

Na tenepo iwo adadabwa na matawiriro yaceyo ndipo adanyamaliratu.

M'bvundzo wa mamukidwe paimpfa

²⁷ Ndipo adabwera assaduseu winango, omwe akhalewa kuti palibe munthu ambalamuka paimpfa. ²⁸ Na tenepo iwo adamubvundza kuti: "Misiri, Mozeji adatinembera mtemo kuti: 'Munthu akafedwa m'bale wace acisiya mkazi alibe wana, ndipo m'bale waceyo mbaapite nthaka kuti abalire wana m'bale wace adafayo.

²⁹ Ndipo pakhana wantru anomwe umbale bwao: Na tenepo wakuyamba adalowola mkazace, iye acifa. Na tenepo iye alibe kusiya wana.

³⁰ Ndipo waciwiri ³¹ na wacitatu adapita nthaka ninga bzibodzi-bodzibzo anomwe wentsewo adapitambo nthaka acifa. Ndipo iwo alibe kusiyambo wana. ³² Ndipo mkaziyo adamalizira kufambo. ³³ Kodi mkaziyo an'dzakhala wa yani pantsiku yakudzamuka paimpfa? Nakuti wentse anomwe akhali mkazawo. ³⁴ Ndipo Jezu adawatawira aciti: "Wantru wa pantsi pano ambalowola na kulowozana.

³⁵ Tsono wale omwe ambayesedwa walungama kuti adzawone bzakutsogolo na kumuka paimpfa ndipo iwo an'dzalowola lini ayai kudzalowozana.

³⁶ Na tenepo iwo an'dzafa lini pomwe thangwe an'dzalinganira na anjo. Ndipo iwo ni wana wa Mulungu, nakuti adabadwa kale papsa. ³⁷ Ndipo

anyakufa an'dzamuka pomwe paimpfa. Nakuti Mozeji adawonesedwa kale pacitsamba comwe cikhagaka moto pomwe iye adacemera Mbuya kuti Mulungu wa Abramu, Mulungu wa Izaki na Mulungu wa Jakobi. ³⁸ Nakuti Mulungu ngwa anyakufa lini. Tsono ni Mulungu wa wanthu wa moyo. Na tenepo wanthu wantse mbamoyo kuna iye. ³⁹ Ndipo apfundzisi wa mtemo winango adamuwuza kuti: "Misiri watawira bwino." ⁴⁰ Na tenepo kucokera pamwepo mpaka kutsogoloko, alibe kudzamubvundza pomwe cinthu.

Krixtu Mpulumusi wakusankhulidwa

⁴¹ Tsono Jezu adawabvundza kuti: Mungalewe tani kuti Krixtu ni mwana wa Davide? ⁴² Nakuti Davide caiyeyo ndiyе adalewa mubukhu la Masalimu kuti:

"Mbuya adawuza Mbuya wangu kuti: "Bwera udzakhale kuboko langu ladidi, ⁴³ mpaka ndimale kuntsotola na katende anyamadulan-thaka wangu wentse. ⁴⁴ Na tenepo Davideyo ambacemerambo Mbuya. Kodi iye akhale tani mwanace?"

Jezu adacenjeza ateweri wace bza apfundzisi wa mtemo

⁴⁵ Pomwe wanthu akhamutetekera, Jezu adauza ateweri wace kuti:

⁴⁶ Cenjerani na apfundzisi wa mtemo nakuti iwo ambafuna kubvalira kuti ambamusidwe m'misika. Ndipo iwo ambafuna pomwe kukhala m'mipando yakulemekezekwa m'nyumba zakupembera na m'bzikondweso ⁴⁷ Ndipo iwo ambaberera amamsiwa m'mnyumba mwawo, uko ali kucita mipembo

ya nthawe itali kwene-kwene. Na tenepo nyathuwa yawo in'dzakhala ikulu kwene-kwene.

21

Cakupereka ca mamsiwa wakusauka

¹ Ndipo Jezu akhanyang'anisia anyakudala momwe iwo akhathusira cakupereka cawo muntsengwa ya mnyumba mwa Mulungu.

² Na tenepo iye adawona mamsiwa wakusauka m'bodzi acithusambo m'mwemo kobiri zace ziwiri zandzaya. ³ Ndipo Jezu adalewa kuti:

“Ndiri kukuwuzani cadidi kuti mamsiwa wakusaukayu ndiye wapereka bzizinji kuposa wantru wentse. ⁴ Thangwe wentsene aperekwa bzomwe n'bzakusala bza cuma cawo. Tsono uyu na kusauka kwace waperekera tu bzentse bzomwe akhanabzobzo.

Jezu adalewa mapfudzikidwe ya nyumbaya Mulungu

⁵ Ndipo ateweri wace winango akhambasimba bza mantikade yomwe nyumba ya Mulungu ikhadakondzedwera, na minyala yakudeka na bzinthu bzomwe wantru, akhadaperekwa kuna Mulungu. Tsono Jezu adalewa kuti: ⁶ “Ninga momwe muli kowoneramu bzinthubzi, idzafika nthawe yomwe mun'dzawona lini mwala udasanjika padzulu paundzace.

Kubonera na kutsautsika

⁷ Ndipo Iwo adamubvundza Jezu kuti: “Misiri, kodi bzin'dzacitika lini bzimwebzo? Kodi n'cizindikiro canyi comwe tin'dzawona bzikadzakhala bzin'funa kucitika? ⁸ Na tenepo

iye adawatawira kuti: "Cenjerani kuti muleke kunamizidwa na wantru. Thangwe azinji an'dzabwera mudzina langu acimbadzalewa kuti:

"Ine-pano ndine omweyo caiye-iye. Ayai kuti: "Yafika kale nthawwe". Tsono lekani kudzawabvera.⁹ Ndipo mukadzabva kuti kuna nkhondo na masandulikidwe ya bzintru, lekani kudzabva mantha. Thangwe bzin'funika kuti bzicitike bzimwezo. Tsono kumala kwa dziko kundzakhaliratu lini panthawe imweyo.

¹⁰ Na tenepo iye adawawuza pomwe kuti: "Dziko na Dziko yan'dzapindukirana, umambo na umambo bun'dzapindukiranambo. ¹¹ Pantsi pan'dzatekenyeka, ndipo kun'dzawoneka nthenda, njala mu mbuto zakusiyana-siyana, na malengwa yanango. Ndipo kun'dzawoneka bzintru bzinango bzakupasa mantha kwene-kwene na bzizindikiro bzinango bzikulu bzakudzulu. ¹² Bzikanati kucitika bzintru bzentsenebzi iwo an'dzakumangani, an'dzakulondani acidzakuperekani m'manyumba zakupembera, an'dzakuperekani pomwe kuna azimambo na kuna atongi na thangwe ra dzina langu.

¹³ Ndipo bzimwebzo bzin'dzakucitirani kuti imwepo mudzakhale mboni. ¹⁴ Na tenepo kondzekerani nthaweyo ikanati kufika. Ndipo lekani kudzakahala na thupo kuti mun'dzatawira ciani. ¹⁵ Nakuti Ine-pano nin'dzakupasani ndzeru na mafala yakudzalewa-lewa ndipo iwo an'dzakwanisa lini kutawira ayai kukugazani cinthu. ¹⁶ Ndipo imwepo mun'dzaperekedwa na azibabanu,

na abale wanu na anantsi na azixamwali wanu. Ndipo iwo an'dzakuphani winangomwe. ¹⁷ Ndipo wantru wentse an'dzakuwengani na thangwe rangu. ¹⁸ Tsuno palibe tsisi na libodziro lomwe lin'dzadoda mumsolo mwanumu. ¹⁹ Na tenepo limbikirani kuti mudzapulumusiridwe moyo wanu.

Jeju adalewa bza mapfudzikiro ya Jeruzalema

²⁰ Ndipo imwepo mukadzawona Jeruzalema wapaniriridwa na nthithi wa acikunda, dzadziweni kuti nthawe yafika yakupfudzidwa kwace. ²¹ Na tenepo wantru omwe an'dzakhala ali muJudeya mbadzathawire m'mapiri. Ndipo wale omwe an'dzakhala ali mumzindamo mba'dzacoke. Na wale omwe an'dzakhalambo ali m'minda mbaadzaleke kupita mumzindamo. ²² Thangwe ntsiku zimwezo zin'dzakhala za nyathwa, kuti bzidzatewekeze bzentse bzomwe bzidanembedwa. ²³ Tsisi kuna akazi anyamimba ayai an'dzakhala ali kumamisa pantsiku zimwezo! Thangwe pantsi pano pan'dzawoneka matsautso makulu kwene-kwene, na ciya cikulu kuna wantru omwewo. ²⁴ Ndipo wantru azinji an'dzagwatidwa makhosi na mbadzo, winango adzayesedwa akapolo kumadziko yanango. Ndipo Jeruzalema un'dzapondedwa na wantru anyakunja, mpaka kudzakwana nthawe yawo.

Kubwera kwa Mwana wa Muntru

²⁵ Ndipo kun'dzawoneka bzizindikiro kudzuwa, kumwezi, na kunyenyeyezi. Ndipo pantsi pano, madziko yentse ya pantsi yan'dzadandaula na mantha thangwe ra kuunga kwa madzi ya

nyandza na maimbi yace. ²⁶ Na tenepo wantru an'dzafumphira na mantha na nkhumbukira ya bzinthu bzomwe bzindzawoneka padzikola pantsibzo. Thangwe mphambvu zentse zakudzulu zin'dzagwedzedzeka. ²⁷ Pamwepo ndipo pan'dzawoneka Mwana wa Munthu ali kubwera mumtambo, na mphambvu na mbiri ya Mulungu. ²⁸ Ndipo bzingadzacitika bzinthu bzintsenebzi dzalamukeni mucidzakondzekera. Nakuti cipulumuso cakufikirani.

Kutsikira matere mtowe

²⁹ Ndipo Jezu adawatsikira matere aciti: "Nyang'anani mtowe na miti yentse. ³⁰ Nakuti ikayamba kufundira masamba mumbadziwa kuti maindza yafika. ³¹ Na tenepo mukadzawonambo bzinthu bzimwebzi bzicicitika dzadziweni kuti umambo bwa Mulungu bwafika. ³² Ndiri kukuuzani cadidi kuti mtundu omweyu wa wantru un'dzamala lini uko bzimwebzi bzikanati kucitaka. ³³ Pantsi na kudzulu bzin'dzamala. Tsongo mafala yanguya yan'dzamala lini.

Jezu adacenjeza ateweri wace kuti afungule maso

³⁴ Ndipo iye adawauza kuti: "Cenjerani, kuti mitima yanu ireke kudzongeka na kumwa, na nkhumbukira za makhalidwe ya pantsi pano. Kuti ikadzafika ntsiku imweyo mudzasaye kudzidzimuka, ninga kugwa kwa diwa. ³⁵ Nakuti iyo in'dzabwerera wantru wentse wa dziko la pantsi. ³⁶ Na tenepo fungulani maso, mucimbapemba ntsiku zentse kuti mudzasaye kugwedwa na bzinthu bzimwebzi bzikadzacitika. Ndipo mukhale mudakondzeka kuna Mwana

wa Munthu. ³⁷ Ndipo Jezu akhambapfundzisa ntsiku zentse m'nyumba ya Mulungu. Pomwe kukhambadoka iye akhakwira mphiri la Olivera. ³⁸ Ndipo wantru wentse macibebece akhabwera m'nyumba ya Mulungu kuti adzamubve.

22

Mpangano kuti aphe Jezu

¹ Pomwe idafika nthawe ya cikondweso ca mikate, comwe cikhacemerewa Paxikwa. ² Ndipo akulu-akulu wa azibaba wa ntsembe na apfundzisi wa mtemo adanyan'gana njira kuti aphe Jezu. Tsono iwo akhana mantha na wantru.

Judasi adapindukira Jezu

³ Ndipo Sathan adagwanira Judasi omwe akhacemerewa Xikalioti. Iye akhali m'bodzi wa ateweri wace khumi na awiri. ⁴ Ndipo iye adayenda kukapangana na akuku-akulu wa azibaba wa ntsembe na atsogoleri wa acikunda anyakulindira nyumba ya Mulungu, kuti apereke Jezu. ⁵ Na tenepo iwo adakomedwa nabzo kwene-kwene. Ndipo adabverana naye kuti an'dzamupasa kobiri. ⁶ Napo ndiyembo adabvuma. Ndipo iye akhanyang'ana m'mpata kuti am'pereke, wantru wentse acisaya kudziwa.

Ateweri wa Jezu adakondzekera cikondweso ca Paxikwa

⁷ Idadzafika nthawe ya cikondweso ca Mikate. Ndipo ntsiku imweyo bzikhafuniika kuti kuphedwe kabira kakuikhira nako

ntsembe ya Paxikwa. ⁸ Ndipo Jezu adatuma Pedru na Juwau aciwauza kuti:

Ndokoni mukondze cikondweso ca Paxikwa, kuti tidzadye. ⁹ Ndipo iwo adamubvundza kuti: “Kodi mun’funa kuti tikakondzere kuponi?” ¹⁰ Ndipo Jezu adawatawira aciti: “Mukafika mumzindamo mun’kaona munthu adasendza tacu ya madzi. Mukamutewere mpaka panyumba yomwe an’kapitayo. ¹¹ Ndipo mukamuwuze mwenekaciro nyumbayo kuti Misiri atituma kuti tidzabvundze kuti: “Kodi iri kuponi nyumba ya alendo yomwe iwo na ateweri wao an’funa kudzadyera cikondweso ca Paxikwa?” ¹² Ndipo iye an’kakulatizani nyumba ikulu ya m’ndzulu yomwe ina bzombo bzentse, imwepo mukakondzere mwemo. ¹³ Pomwe iwo adayenda adakawona bzentse ninga momwe iye adawawuzira. Ndipo iwo adakakondza cikondweso ca Paxikwayo.

Cilaliro ca Mbuya cakumalizira

¹⁴ Pomwe nthawe idakwana, Jezu adakhala patsantsali lakudyera pabodzi na atumiki wace.

¹⁵ Ndipo iye adawawuza kuti:

Ndikhafuna kale kuti ndidyenamwe pabodzi Paxikwai, pomwe ndikanati kuyamba kubon-era. ¹⁶ Na tenepo ndirikukuwuzani cadidi kuti:

Nin’dzaidya lini pomwe, mpaka cikadzacitika cire caico ca mu Umambo bwa Mulungu.

¹⁷ Ndipo adatenga m’kombo aciwusimba aciti: “Tambirani mumwe pabobzi.” ¹⁸ Na tenepo ndirikukuwuzisai kuti ndinidzamwa lini pomwe msuzi wa uva, mpaka kufika kwa umambo bwa Mulungu. ¹⁹ Ndipo iye adatenga

pomwe mkate aciwusimba, adaubedula aciti: "Iri ni thupi rangu lomwe ndakupasaniri. Mbacitani bzimwebzi mucimbandikumbukira. ²⁰ Pomwe adamala kudya adacita pomwe bzibodzibodzibzo ndipo adatenga mkombo acilewa kuti:

M'komboyu ngwa ciphatano cipsa ca mulopa wangu omwe wataikira imwepo." ²¹ Tsono dziwani kuti nyakundipindukira ndidakhala naye pabodzi patsantsali lakudyera pano. ²² Nakuti Mwana wa Munthu aniyenda kukafa cadidi ninga momwe bzidalewedwa. Tsono tsoka kuna munthu nyakumupindukirayo. ²³ Pamwepo iwo adayamba kumbabvundzana aciti: "Kodi mbani wa ife-pano omwe an'funa kumupindukirayo?" .

Ateweri wa Jezu akhaganizana kuti mkulu mbani pakati pavo

²⁴ Ndipo ateweri wace adayamba kuganizana kuti mkulu mbani pakati pavo. ²⁵ Tsono Jezu adawawuza kuti: Azimambo wa wantru ana mpambvu zakuwatonga. Ndipo iwo ambafuna kuyesedwa wantru wabwino. ²⁶ Tsono kuna imwepo mbabzileke kuhala tenepoyo. Nkulu pakati panupa mbaakhale ninga ng'ono. Ndipo m'tsogoleri mbaakhale ninga nyakutumika. ²⁷ Kodi mkulu mbani na munthu omwe adakhala patsantsali lakudyera na ule omwe ali kutumika? Ngule omwe adakala patsantsaliyo. Na tenepombo kuna imwepo ine-pano ndiri ninga nyakutumika. ²⁸ Imwepo ndimwe mukhanande pakubonera kwangu kwentse. ²⁹ Ninga momwe Baba adandipasira umambo,

na inembo ndin'kupasanimbo ³⁰ kuti mudye na kumwa pabodzi na ine patsantsali lakudyera mu umbambo bwangu. Ndipo mun'dzakhala m'mipando mucidzatonga madzindza khumi na mawiri ya kuJirayeri.

Jezu adacenjeza Pedru kuti iye an'dzamulamba

³¹ Simau, Simau, cenjera!

Sathani wakumbira kale kuti akuwunguleni ninga mapira! ³² Tsono ine ndakukumbirira kale kuti cikhulupiro cako cisaye kumala. Na tenepo iwepo ukadzakhumbula udzakhwimisembo abale wako. ³³ Ndipo iye adatawira kuti: "Mbuya, ine-pano ndidakondzekera kuti ndiyende namwe kwentse. Napo mkawoko ayai kukafa."

³⁴ Tsono Jezu adamutawira aciti: "Ndiri kukuwuza Pedru kuti lero iwepo un'dilamba katatu kentse uko congwe akanati kulira.

Jezu adacenjeza ateweri wace kuti akhale adakondzekera

³⁵ Ndipo Jezu adawavundza kuti:

"Kodi pomwe ndidakutumani mucisaya kunyamula bzikhwama, na mabudu na xango, ciripo cinthu comwe mudasaya? Ndipo adatawira kuti: "Palibe." ³⁶ Tsono iye adawawuza kuti: Penu munthu ana cikhwama na budu mbaanyamule, na ule omwe alibe mbadzo agulise bhachi wace kuti akagule."

³⁷ Nakuti bzin'funika kuti bzitewezeke kuna ine bzomwe bzidanembedwa kuti:

Iye adyesedwa kambowa. Thangwe bzentse bzomwe bzidalewedwa bziri kucitikadi. ³⁸ Pamwepo iwo adamuwuza kuti: "Mbuya,

tinazo mbadzo bziwiri izi! “Ndipo iyembo adawatawira kuti: “Zakwana.”

Jeju adakapemba mphiri la Olivera

³⁹ Na tenepo Jezu adayenda mphiri la Olivera ninga ukhali msambo wace. Ndipo ateweri wace adayendambo naye. ⁴⁰ Pomwe adafika pambutopo adawawuza aciti: “Pembani kuti musaye kupumpsidwa.” ⁴¹ Ndipo iye adafundukira pang'ono ndipo adagodama acimbapemba aciti: ⁴² “Baba, mukafuna cosani m'komboyu kuna ine. Sikuti na kufuna kwangu maka kwanu imwe. ⁴³ Pamwepo adawoneka anjo wakudzulu kuti amulimbise mtima. ⁴⁴ Pomwe Jezu adabva ciaya adapemba na mphambvu kwene-kwene. Ndipo iye akhacoka kaluma ninga mathotho ya mulopa uli kogoga pantsi. ⁴⁵ Ndipo Jezu adalekeza kupemba aciyenda kuna ateweri wace. Pamwepo adakawaguma adagona na kusunama. ⁴⁶ Ndipo iye adawabvunza kuti:

Kodi mun'goneranyi kani? Lamukani mu-pembe kuti musaye kupumpsidwa.

Kumangidwa kwa Jezu

⁴⁷ Pomwe iye akhalewalewapo, udafika nthithi wa wantru. Tsono Judasi m'bodzi wa atewweri wace khumi na awiri ndiye akhali patsogolo. Na tenepo iye adafendera pana Jezupo kuti amumuse mpsompsono. ⁴⁸ Tsono Jezu adamubvundza kuti:

“Judasi, kodi iwepo ulikupereka Mwana wa Muntru na mpsompsonoyu?” ⁴⁹ Pomwe ateweri wa Jezu omwe akhali pamwepo adawona

bzimwebzo adamubvunza kuti: “Mbuya, kodi tiwateme na mbadzo?”⁵⁰ Na tenepo m'bodzi wao adatema acigwati ratu khutu la didi la nyabasa wa mkulu wa azibaba wa ntsembe.⁵¹ Tsono Jezu adawawuza kuti: “Lekani kucita bzimwebzi.” Iye adamukhuya khutulo licilumikidzika pomwe.⁵² Ndipo Jezu adawabvundza akulu-akulu wa azibaba wa ntsembewo na atsogoleri wa anyakulindira Nyumba ya Mulungu na atsogoleri wa wantru kuti: “Kodi imwepo mwabwera na mbadzo na mabhonga kuti mudzandimange ndine kambowa?”⁵³ Nakuti ine-pano ndikhakhala namwe ntsiku zentse m'mnyumba ya Mulungu, ndipo imwe mulibe kundimanga. Tsono ino ni nthawe kuti mucite bzomwe munfuna nakuti Sathani ndiyе ali kutonga.

Pedru adalamba Jezu

⁵⁴ Pamwepo adamuphata aciyenda naye kunyumba ya mkulu wa azibaba wa ntsembe. Ndipo Pedru akhambamutewera na kutali.⁵⁵ Pomwe adaphatiza moto kuseri, Pedru adayenda kukakhalambo nawo pabodzi.⁵⁶ Pomwe muleke wa cikazi adamuona adakhalambo pamotopo, adamunyang'anisia acilewa kuti: “Uyu akhanayembo pabodzi umweyu.”⁵⁷ Tsono Pedru adagaza aciti: “Mai! Ndinimudziwa lini ine uyu.”⁵⁸ Padandopita nthawe pang'ono, pomwe mwinango adamuwona adalewa aciti: “Na iwe pombo ndiwe m'bodzi wace. “Tsono Pedru adagaza basi aciti: “Nandi baba imwe ndine-pano lini!”⁵⁹ Pandopita

pomwe nthawe ibodzi yokha, mwinango adalewa pomwe kuti: “Cadidi umweyu uyu akhanayembo pabodzi, thangwe iye ni m'galileu.” ⁶⁰ Ndipo Pedru akhangingimirambo basi kugaza aciti: “Baba imwe! Ine ndin'bzdziwa lini bzomwe muli kulewabzi.” Pomwe akhalewa bzimwebzopo ndipo congwe adalira. ⁶¹ Ndipo Mbuya adaceuka acinyang'anisa Pedru. Pamwepo Pedruyo adakumbukira bzomwe Mbuya akhadamuwuza kale kuti: “Iwepo u'ndilamba lero katatu, congwe akanati kulira.” ⁶² Na tenepo Pedru adacoka pamwepo acimbala kwene-kwene na ciya.

Jeju adasekedwa na anyakulindira

⁶³ Wantru omwe akhalindira Jezuyo akhambamuseka na kum'menya. ⁶⁴ Ndipo akhambamumpsinkha m'maso acimbalewa kuti: “Vima tiwone kuti mbani wakumenyayu.” ⁶⁵ Ndipo adamulewa pomwe mafala mazinji yakutukwana.

Jeju adaperekedwa kumphala ikulu

⁶⁶ Pomwe kudacena, adakonkhana atsogoleri wa wantru, na akulu-akulu wa azibaba wa ntsembe na apfundzisi wa mtemo. Ndipo iwo adayenda naye pamphala ikulu, acimubvundza kuti: ⁶⁷ “Tiuze! Iwepo ndiwe Krixtu?” Pamwepo Jeju adatawira aciti: “Napo ndikakuuzani imwepo mun'mbvuma lini. ⁶⁸ Ndipo ine ndikakubvunzanimbo mun'ditawira lini cinthu. ⁶⁹ Kuyambira tsapano lino, Mwana wa Muntru an'dzakhala kuboko ladidi la Mulungu Wamphambvu-Zentse.”

⁷⁰ Pamwepo wentse adamubvundza aciti: “Na tenepo iwepo ndiwedi Mwana wa Mulungu?” Ndipo iye adawatawirambo kuti: “Imwepo mwalewa mwekha kuti ndine.” ⁷¹ Pamwepo wentse adatawira aciti: “Kodi ni umboni bwanyi bwinango bomwe tin’funa? Nakuti ife-pano tabva kale tekha mafala ya pamulomo pacepa.”

23

Jezu kumphala ya Pirato

¹ Ndipo wantru wentse adalamuka adatenga Jezu aciyenda naye kuna Pirato. ² Iwo adayamba kumunamizira aciti: Tamugumana munthuyu alikunamiza wantru wa mwathu muno. Iye ali kuwalambiza kuti aleke kupima mtsonkho kuna Seza. Ndipo iye ali kulewa pomwe kuti ni Krixtu Mambo.

³ Ndipo Pirato adamubvundza kuti:

Kodi iwepo ndiwe cadidi mamboi wa ajudeu? Tsono Jezu adamutawira aciti: Imwepo ndimwe muli kulewayu. ⁴ Ndipo Pirato adauza akulu-akulu wa azibaba wa ntsembe na wantru wentse kuti:

Ndiri kuwona lini mulandu wace munthuyu.

⁵ Tsono iwo adangingimira kwene-kwene, acimbalewa kuti: Umweyu ali kuvungisa misolo wantru na bzomwe iye ambapfundzisa muJudeya muno, kuyabira kuGalileya mpaka kwentsene kuno.

Pirato adatumiza Jezu kuna Erody

⁶ Pomwe Pirato adabva bzimwebzo adabyunza kuti penu muntru omweyo akhali wa kuGalileya.

⁷ Pomwe adadziwa kuti akhali wa kudziko lomwe

likhatongedwa na Erody. Ndipo iye adamutumiza kuna Herodyko nakuti iye akhali kuJeruzalema panthawe imweyo. ⁸ Pomwe Erody adawona Jezu, adokondwa kwene-kwene thangwe iye akhabva kale mbiri yace. Na tenepo akhafuna kumuwona kuti penu angadacite matsenga. ⁹ Ndipo iye akhamubvundza na njira zakusiyana-siyana.Tsono iye akhamutawira lini cinthu. ¹⁰ Na tenepo akulu-akulu wa azibaba wa ntsembe na apfundzisi wa mtemo adangingimira kwene-kwene kumumanga mulandu. ¹¹ Tsono Erody na acikunda wace anyakulindira adamunyoza na kumutukwana. Ndipo adamubvazika cakubvala ca umambo acimubweza pomwe kuna Pirato. ¹² Pantsiku imweyo Pirato adayanjana pomwe papsa na Erody thangwe iwo akhadapsomezana.

Jezu adayenda pomwe pamphala ya Pirato kaci-wiri

¹³ Ndipo Pirato adakonkhana na akulu-akulu wa azibaba wa ntsembe na atongi na mbumba. ¹⁴ Ndipo iye adawauza kuti: Mwandibweresera munthyu nakuti mwalewa kuti ali kuvunga misolo wantru. Na tenepo ndamubvundza mucibva na makutu yanu. Tsono ndiribe kuuwona mulandu omwe muli kumumangayu. ¹⁵ Napo ndiye Erody adamubweza kuno, nakuti alibe kuwonambo thangwe lomwe lingamuphese ¹⁶ Na tenepo ndini mulanga ndikamala ndicimuleka aciyenda. ¹⁷ Bzikhafunka kuti Piratoyo acose munthu m'bodzi m'mkaoko panthawe ya cikondweso ca Paxikwa. ¹⁸ Ndipo wantru

wentse adakuwa aciti: “Musiyeni umweyo mucose Balabasi!”¹⁹ Tsono Balabasiyo akhali mkaoko na thangwe ra kunyosa phiringu mu mzinda na kupha wantru.²⁰ Na tenepo Pirato akhafuna kuti atsudzule Jezu ndipo adawawuza pomwe wantruwo.²¹ Tsono iwo adanyanyiratu kukuwa aciti: “Mukhomerereni! Mukhomerereni!”²² Ndipo iye adawabvundza pomwe kacitatu aciti:

Kodi umweyu wacita cakuipa canyi? Ndiribe kuwona thangwe lomwe lingamuphese. Na tenepo, ndinimulanga, ndicimuleka aciyenda.

²³ Tsono iwo ndipo akhanyanyiratu kukuwa na mphambvu acimuza kuti amukhomerere. Ndipo iwo adamukonwesa na kukuwako.²⁴ Ndipo Pirato adabvuma kucita bzomwe iwo akhakumbirabzo.

²⁵ Adacosa munthu akhakumbira iwoyo omwe akhali mkaoko na thangwe ra kunyosa phiringu na kupha wantru. Ndipo aciperekwa Jezu kuti amuciti bzomwe iwo akhafuna.

Jezu adakhomereredwa pamtanda

²⁶ Pomwe akhayenda naye, adaimisa munthu m'bodzi dzina lace Simau wa kumzinda wa Sireni. Iye akhacokera kumui winango. Ndipo iwo adamukupikisa mtanda kuti atewere nawo Jezu.²⁷ Na tenepo, nthithi wa wantru azinji ukhamutewera na akazimbo pomwe akhabzimenza pacifuwa acibalira na kumubvera ntsisi.²⁸ Tsono Jezu adaceuka aciwauza kuti: Azimai wa kuJeruzalema, lekani kundirira ine-pano. Bzirireni mwekha

imwepo na wana wanu! ²⁹ Nakuti ntsiku inango imwepo mun'dzalewa kuti: 'Wakusimbidwa mbale omwe an'bala lini, na wale omwe nthumbo yawo ikanati kubala ayai masuku yawo yakanati kumamisa. ³⁰ Ndipo ntsiku imweyo an'dzauza mapiri kuti:

“Tigwereni!”

Na tumapiri kuti:

“Timpsinkheni”

³¹ Penu wantru ali kucita bzimwebzi pomwe nkhuni zikali ziwi, kodi tsono ndiye tani zikadzauma? ³² Ndipo iwo adatengambo pomwe akapondo awiri kuti akaphedwe naye pabodzi. ³³ Pomwe adafika nawo pambuto yomwe ikhacemeredwa Nkhadzi, adamukhomerera pamwepo Jezuyo pabodzi na akapondo wale. M'bodzi kuboko ladidi mwinango ladzere. ³⁴ Tsono Jezu adalewa kuti:

“Baba alelekereni, nakuti iwo an'dziwa lini bzomwe ali kucita.” Ndipo iwo adacita mayere kuti agawane bzakubvala bzace.

³⁵ Wantru omwe akhali pamwepo akhaona bzentse. Na atsogolerimbo wa mbumba akhamunyoza acimbalewa kuti: “Iye adapulumusa wantru winango, mulekeni abzipulumusembo yekha penu iye ndiye cadidi Krixtu wa Mulungu, Wakudankhukidwa. ³⁶ Na acikundambo pomwe kubodzi adamunyoza, adafendera pafupi acimupasa vinyu ya kuwawa acimbalewa kuti:

³⁷ Penu iwepo ndiwe mambo wa ajudeu bzipulumuse wekha. ³⁸ Ndipo padzulu pace pakhadanemba kuti: “UYU NI MAMBO

WA AJUDEU.” ³⁹ Na tenepo m'bodzi wa akapondo omwe akhadakhomereredwambo adamutukwana Jezu aciti: “Kodi ndiwe lini Krixtu?” Bzipulumuse wekha na ifembo.” ⁴⁰ Tsono mwandzaceyo adamutsimula aciti: Kodi iwepo ulibe mantha na Mulungu? Napo iye wapasidwa nyathwa ibodzi-bodzi na ife. ⁴¹ Nyathwa yathu idathemera na bzomwe tacita ife-panobzi. Tsono uyu alibe kucita cinthu cakuipa. ⁴² Ndipo iye adathumizira pomwe kulewa aciti: “Jeju udzandikumbukembo ukadzabwera mu umbambo bwako.” ⁴³ Ndipo Jezu adamutawira aciti: “Lero-lino iwepo un'kakhala na ine kudzulu.”

Kufa kwa Jezu

⁴⁴ Ndipo yakhali masikati panthawe khumi na ziwiri. Na tenepo dzuwa lidathima kudacita mdima dziko lentse mpaka nthawe zitatu za kumaulo. ⁴⁵ Ndipo nguwo yagwatisira M'nyumba ya Mulungu idang'ambika pakati na kati. ⁴⁶ Pamwepo Jezu adakuwa kwene-kwene aciti: “Baba, ndiri kupereka mzimu wangu m'manja mwani!” Pomwe adamala kulewa bzimwebzo adafa. ⁴⁷ Pomwe mkulu wa acikunda adawona bzimwebzire ndipo iye adapasa mbiri Mulungu aciti: “Cadidi munthuyu akhali wakulungama.” ⁴⁸ Pomwe nthithi wa wantru omwe ukhadakonkhana pamwepo udawona bzimwebzo, udabwerera kumui ucimbadandaula na kubzimenya pacifuwa. ⁴⁹ Na tenepo anantsi azinji wa Jezu na akazi omwe

akhamutewera kucokera kuGalileya adakaima patali acimbawona bzimwebzo.

Kupendesedwa kwa Jezu

⁵⁰ Akhalipo munthu m'bodzi dzina lace Zuze omwe akhali Mphala ikulu. Iye akhali munthu wabwino na wakulungama. ⁵¹ Iye akhalibe kubvuma bzomwe bzikhadatonga andzace. Ndipo iye akhadacokera kumzinda wa Alimateya, cigawo ca Galileya. Na tenepo iye akhadikhira Umambo bwa Mulungu. ⁵² Ndipo iye adayenda kukakumbira citanda ca Jezu kuna Pirato. ⁵³ Pamwepo iye adakacosa citanda ca Jezu pamtanda acifunyizira panguwo icena acikapendesa paphanga lomwe likhanati kuikhidwa kale munthu. ⁵⁴ Ndipo Ikhali ntsiku yakukonzekera Sabudu kuti adzapume. ⁵⁵ Akazi omwe akhadacokera kuGalileya acitewera Jezu adayenda naye panthutu acikakawona kupendesedwa kwa Jezu. ⁵⁶ Ndipo adabwerera kumui acikakonzekera mafuta yakunuchira. paSabudu iwo adapuma ninga momwe mtemo ukhalewera.

24

Kumuka kwa Jezu pakufa

(*Luka 24:1-12*) ¹ Pantsiku ya kuyamba ya mdzinga madandakweca, akazi adakondzekera bzakununchira aciyenda nabzo kuthenje. ² Ndipo iwo adagumana cimwala cikhadakunkhulizidwa paphangapo. ³ Tsono pomwe adapita m'mwemo alibe kuciwona citanda ca Mbuya Jezu. ⁴ Na kubva mantha na bzimwebzo ndipo adawoneka

amuna awiri akhadabvala bzakuyetima.
⁵ Pamwepo iwo adatsulima na mantha. Na tenepo amunawo adawabvundza aciti: “ Thangwe ranyi muli kunya'ana munthu wa moyo pakati paanyakufa? ⁶ Tsono iye ali lini muno. Wamuka. Kumbukirani ninga momwe iye adakuuzirani kale pomwe iye akhali kuGalileya kuti: . ⁷ 'Mwana wa Munthu an'dzaperekedwa m'manja mwa anyakuphonya. Ndipo an'dzakhomereredwa acidzamuka pantsiku yacitatu yace. ⁸ Pamwepo ndipo iwo adadzakumbukira mafala yaceyo. ⁹ Pomwe iwo adabwerera kuthenjeko adawafotokozerambo bzentsenebzo atumiki khumi na m'bodzi na wanthurumbo winango omwe akhanawo pabodzi. ¹⁰ Ndipo iwo akhali: Maliya Madalena, Juwana, na Maliya mai wa Tiyago. Ndipo na winango omwe akhanawo pabodzi adawatawirirambo kuna Atumikiwo. ¹¹ Tsono iwo alibe kubvuma. Thangwe mafala yawoyo yakhali ninga yakunama. ¹² Na tenepo Pedru adalamuka acithamanga kuthenjeko. Pomwe adakasondzokera iye adawona machiriya yokha yadagwezeka. Ndipo iye adabwerera kumui acidabwa na bzomwe bzidacitikabzo.

*[Jesus Appears. He is taken to Heaven]
(Luka 24:13-53)*

*Jezu adabzilatiza kuna ateweri wace awiri
munjira yakuyenda kuMausi*

¹³ Pantsiku imweyo ateweri wace awiri akhayenda kumui wa Mausi omwe ukhana mtantho wa nthawe ziwiri zakufamba kucokera kuJeruzalema. ¹⁴ Ndipo iwo akhafamba

acimbalewa bzomwe bzidacitikabzo. ¹⁵ Pomwe iwo akhaganizana ndipo Jezu adawafenedererera acimbayenda nawo pabodzi. ¹⁶ Tsono iwo akhadakhala ninga ana khungu kuti asaye kumuzindikira. ¹⁷ Ndipo iye adawabvundza kuti: “Kodi muli kufamba mucilewa ciani?” Pamwepo iwo adaima acitsulima na manyazi. ¹⁸ Ndipo m'bodzi wawo dzina lace Kiriyopa adamubvundza kuti: “Kodi iwepo ndiwe wekha mulendo muJeruzalema muno omwe un'dziwa lini bzomwe bziri kucitika ntsiku zino? ¹⁹ Ndipo iye adawabvunza kuti: “Bziponi?” Pamwepo iwo adamutawira kuti: “Bza Jezu wa kuNazalee. Nakuti iye akhali mpolofetapolofeta wa mafala na bzakucita bza mphambvu kuna Mulungu, na wantru wentse. ²⁰ Tsono akulu-akulu wa azibaba wa ntsembe na atongi wathu adamuperekwa acimumanga mulandu wakumphesa, ndipo adamukhomerera. ²¹ Tsono ife ndiye tikhakhulupira kuti iye angadapulumuse Jirayeri. Na tenepo lero ni ntsiku yacitatu kucokera ntsiku yomwe bzidacitika bzimwebzi. ²² N'cadidi kuti akazimbo winango adatidabwisa pomwe iwo adayenda kuthenje kumadandakweca. ²³ Tsono iwo alibe kukawona citanda ca Jezu. Pomwe iwo adabwerera adadzalewa kuti adakagumana na anjo. Ndipo iwo adalewa kuti Jezu ana moyo. ²⁴ Na tenepo andzathu omwe tikhanawo adayendambo kuthenjeko acikawona cadidi ninga momwe adalewera akaziwo. Tsono iwo alibe kukamuwonadi Jezuyo. ²⁵ Ndipo Jezu adawauza aciti: “Nandi madzengamwe! Kodi thangwe ranyi muli kuwuma mitima na bzomwe

apolofeta adalewa! ²⁶ Kodi mukhadziwa lini kuti Krixtu an'dzabonera? Ndipo akamala acitambira bwino ufulu bwace. ²⁷ Ndipo iye adawapfundzisa Bzakunembedwa bza nkhani yace kuyambira Mozeji na mpaka Apolofeta wentse ²⁸ Pomwe adafika pafupi na mui omwe iwo akhayendayo, Jezu adacita ninga akhafuna kupidirira. ²⁹ Ndipo iwo adamungingimira kwene-kwene aciti: "Khalani pano na ife. Thangwe duwa liri kudoka. Nakuti kuli kun'cita m'dima. Na tenepo iye adapita acikhala nawo. ³⁰ Pomwe iye adakhala patsantsali la kudyera, adatenga mkate aciusimba ndipo aciubedula aciwapasambo. ³¹ Pamwepo ndipo iwo adapenya acimuzindikira tsapano. Na iyembo acinyangaliriratu pakhana iwopo. ³² Ndipo iwo adabvundzana aciti: "Ndipopo tikhapsa mitima pomwe akhatifundzisa Bzakunembedwa munjira pale!" ³³ panthawe imweyo ndipo iwo adaguduka aciyenda kuJeruzalema. Na tenepo kumweko adakaguma atumiki winango khumi na m'bodzi akhadakoncezana pabodzi na wanthu winangombo, ³⁴ acimbalewa kuti: "N'cadidi Mbuya adamuka. Nakuti Simau adamuwonadi. ³⁵ Ndipo iwo adawafotokozerambo bzentse bzomwe bzidacitika munjira, ndipo iwo adamuzindira Mbuya pomwe iye akhabedula mkate.

*Jesus adabziwonesa pomwe kuna ateweri wace
winango*

³⁶ Pomwe iwo akhalewa bzimwebzo, ndipo Jezuyo adabwera pakhana iwopo, aciwauza

kuti: "Ntendere ukhale na imwe." ³⁷ Ndipo iwo adadzidzimuka acibva mantha. Nakuti akhakumbuka kuti ali kuwona kazukwa. ³⁸ Ndipo iye adawabzundza kuti: " Thangwe ranyi muli kubva mantha? Thangwe ranyi muli kuzeazeza m'mitima mwanumu?" ³⁹ Onani manja yanguya na minyendoi kuti ndine-panodi. Phatani mubve! Nakuti kazukwa alibe thupi ayai mafupa. Tsono ine ndinabzo. ⁴⁰ Pomwe adamala kulewa bzimwebzo ndipo iye adawalatiza manja na minyendoyo. ⁴¹ Tsono iwo alibe kubvuma na kukomedwa. Na tenepo adasusumwa ndipo Jezu adawabvundza kuti: "Kodi muna cakudya pano?" ⁴² Ndipo iwo adamupasa cibai ca ntsomba ya kuwocha. ⁴³ Ndipo iye adadya, iwo aciwona na maso. ⁴⁴ Na tenepo Jezu adawauza kuti: "Ndibzimwebzi bzomwe ndikhadakuuzani kale kuti: 'Bzidzatewezeke bzentse Bzakunembedwa kwa ine m'bukhu la ntemo wa Mozeji na Apolofeta na m'Masalimu.'" ⁴⁵ Ndipo iye adawafungula misolo kuti abvesese Bzakunembedwabzo. ⁴⁶ Na tenepo adawauza pomwe kuti: "Bzidanembedwa kuti Krixtu an'dzabonera. Ndipo acidzamuka pakufa ntsiku yacitatu yace. ⁴⁷ Natene po madzikoko yentse kuyambira kuJeruzalema, kudzapalizidwe kukhumbula na kulekereredwa bzakuipa bzayene mudzina lace. ⁴⁸ Ndipo imwepo ndimwe m'boni wa bzimwebzi. ⁴⁹ Na tenepo ndinidzakutumizani mpiciro wa Babangu. Khalani basi mumzinda muno mpaka mudzatambire mphambvu za kudzulu.

Jezu adakwira kudzulu

⁵⁰ Ndipo iye adayenda nawo kuBetanya. Na tenepo iye adasamula manja aciwasimba. ⁵¹ Pomwe akhawasimbapo iye akhambadzusika acikwira kudzulu. ⁵² Pomwe iwo adamala kumutumbiza, adabwerera kuJeruzalema adakondwa kwene-kwene. ⁵³ Ndipo iwo akhakhala m'Nyumba ya Mulungu nthawe zentse.

**Nyungwe do Novo Testamento
The New Testament in the Nyungwe Language of
Mozambique**

copyright © 1897, 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nyungwe

Translation by: Wycliffe Bible Translators

O utilizador pode copiar e distribuir a obra.

You may copy and distribute the work.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-06-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 22 Nov 2019

1bad52f1-9cdd-5cdf-8d76-bb7e5972811f